NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

פרייז 15 גראשען

...יינט 12 זייטען

...ייער פאלקסבלאט

№ 40 | Łódź, Wtorek, 16 lutego 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דינסטאג פ' תצוה ה' אדר תרצ"ז

פרעמיער גערינג איז ווארשא

קלאנגען וועגען דיפלאמאטישע געשפרעכען אין ביאלאוויעזש

ווארשא, 15 ((טעלעפאניש)
דינסטאג (היינט) קומט קיין ווארשא דער פריי... פרעמיער גענעראל הערמאן גערינג.
היינט (מאנטאג) האט דער וויצע־אויסערן... סטער שעמבעק אויפגענומען אויף אן אודיענץ ... דייטשען אמבאסאדאר אין ווארשא, פאן מאלטקע.

* * *

פאריז, 15 (ספ. טעל.)
אין שייכות מיט'ן אנגעקינדיגטען וויזיט פון פרעמיער גערינג און דאנציגער סענאט־פרעזידענט גרייזער אין פוילען, ברענגען א גאנצע רייה פראנ־צויזישע צייטונגען ווי „פארי סואר", „פארי מידי", „עקא דע פארי" ווי אויך די האוואס־אגענטור פאנ־טאסטישע קלאנגען. אין דער צייט פון פרעמיער גע־רינג'ס יאגד אין ביאלאוויעזש זאלען, לויט די קלאנגען, פארקומען געשפרעכען מיט די פוילישע פאקטארען וועגען צונויפגיסען דאנציג מיט דייטש־לאנד, פארוואס פוילען זאל בעקומען א הייה קאנ־צעסיעס אין דאנציג א. א.
די דאזיגע מיטיילונגען האבען זיך באגעגענט מיט א שטארקער רעאקציע מצד דער דייטשער פרעסע, וועלכע לייקענט שטיין און ביין.

צווישען היטלער און מוסאליני

זאל זיין געשלאסען א סענסאציאנעלער אפמאך

בנוגע דער דאנציגער פראגע און שפאניען

פאריז, 15 (ספ. טעל.)
די פאריזער צייטונגען ברענגען ידיעות, אז ...ליען האט בעקומען פון דייטשלאנד פרייע ... אין שפאניען, דערפאר האט איטאליען מסכים ... איבערצולאזען דייטשלאנד פרייע הענט אין ...וואי־פראגע און אין דאנציג.
די נעכטיגע פאריזער פרעסע ברענגט שוין סענסאציאנעלע מיטטיילונגען וועגען דאנציג. די צייטונגען זאגען פאר נישט מעהר און נישט ...גער, נאר דאס שנעלע פאראייניגען פון דאנ־... צום דייטשען רייך, דערפאר וועט דייטשלאנד כלומרשט „פייערליך פארזיכערען פוילען דעם פא־מאזשער קארידאר" און וואהרשיינליך פארזיכערען עפעס א פארגיטיגונג אין פוילישען איבערשלעזיען.
אין שטילען רוהיגען זונטאג־טאג האט די סענסאציאנעלע ידיעה וועגען דאנציג ארויסגערופען א שטארקען רושם אין פאריז. בפרט, אז די האוואס־אגענטור טיילט ווייטער מיט, אז נאך דעם פאראייניגען דאנציג צום דייטשען רייך, וועלט דייטש־לאנד גאראנטירט פוילען די פרייהייט צו באנוצען זיך מיט'ן דאנציגער פארט אויף די ביז־איצטיגע באדינגונגען. אין די בערלינער פאליטישע קרייזען גיט מען נאך איבער, אז דאס צוריקקעהרען דאנציג צו דייטשלאנד וועט נישט האבען קיין איינפלוס אויף דער איגנערליכער לאגע פון דאנציג, ווייל שוין איצט געפינט זיך די גאנצע אדמיניסטראציע פון דער פרייסטאט אין די הענט פון די נאציאנאל־סאציאליסטען און אזוי ארום געפינט זיך שוין פאקטיש דאנציג אונטער דער הערשאפט פון אדאלף היטלער, כאטש נישט אלס מלוכה־שעף פון דער דייטשער מלוכה, נאר אלס פיהרער פון דער נא־ציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי.
„פארי מידי" דערמאהנט די רעדע פון גע־בעלס'ן, אין וועלכער ער האט צוו. אנד. געזאגט: „מיר ריכטען זיך, אז שוין נישט לאנג, וועט זיך אונז איינגעבען צו ליקווידירען די דאנציגער פראגע". און דער קארעספאנדענט גיט צו, אז פון מאס־געבענדע ספערען האט ער באקומען א באשטעטי־גונג אויף דעם, וואס מען ריכט זיך.
דאס זעלבע שרייבען אויך „פארי סואר" און „עקא דע פארי".

דייטשלאנד בעדראהט נישט דעם שלום...

...קלערונג פון אויסערן־מיניסטער פאן נויראט וועגען דייטשע בעוואפנונגען

בערלין, 15 ((ספ. טעל.)
דער אויסערן־מיניסטער פאן נויראט האט אין ...שפרעך מיט א מיטארבייטער פון „האמבורגער ...דענבלאט" ערקלערט:
עס איז נישטא קיין מורא, וועגען שלום אין ...פא. די פאליטישע קאנסטעלאציע איז נישט ...הרליך. אין דער איצטיגער סיטואציע קאן ... איינזעהן אן ענטשפאנונג. די סכנה ליגט גי... אין דעם מלחמה־פסיכאז, וועלכער ווערט חיס־...טיש פארשפרייט דורך פאראינטערעסירטע פאק... ...ן. דער אומשטאנד צושטערט כסדר דאס ווערק ...ווידערגעבורט.
וועגען ענטוואפנונגס־פראבלעם האט פאן נוי־... געזאגט: די הויכווערטיגע פארשלאגען, וואס ... קאנצלער היטלער האט ארויסגערוקט אין דער ...נט פון באגרענעצען די באוואפנונגען, זענען ... פארמשפט אויף מיספאלג, ווייל דער דע־...דיגער פראנצויזישער אויסערן־מיניסטער האט ...נישט געקענט ענטשליסען, ער זאל אננעמען ...היגע פארשלאגען. אזא איז געווען דער גורל ...באקאנטען מעמאראנדום פון מערץ 1934, אין ...ען דער קאנצלער היטלער האט פאר מיג. ...ן רויסגעזאגט די גרייסקייט צו פארקלענערן ...ארמעע ביז 300 טויזענד מאן. ער האט פאר־...נען, אז די דייטשע באוואפנונגען שטעהען נישט ...קיין שום באציהונג צו די פאטענציאנעלע כוחות ...ייערע שכנים. די דייטשען מוזען זיך שטיצען ...אויף די אייגענע כוחות. דאס נישט פארווירק־...ן דעם צוזאג וועגען אנטוואפנונג, וואס איז ...בען געווארען די דייטשען, האט געצוואונגען ...עגירונג פון אדאלף היטלער נאך 15 יאהר צו פארטראכטען זיך וועגען דער זיכערקייט פון דייטשען רייך. ווער עס זעהט אין דעם א געפאהר פאר אנ־דערע פעלקער, דער פארדרעהט דעם עצם פון דער זאך. אויב די ענגלישע רעגירונג וויל איצט בא־קומען פון איהר פארלאמענט פולמאכטען אין בלאנקא אויף 5 מיליארד מארק, קריטיקירען מיר נישט די רעכט פון גרויס־בריטאניען צו דעם, אבער מיר פאדערן דיזעלבע לאיאליטעט אויך לגבי אונז.
וועגען ענין שפאניען האט פאן נויראט ער־קלערט, אז דייטשלאנד איז פאר יעדען ווירקזאמען פלאן פון נישט אינטערווענץ. ער לייקענט וועגען ארויסשיקען דייטשע זעלבער קיין שפאניש מאראקא. סאוויעטישע שיפען האבען גאר אונטערגענומען אן אקציע געגען די פרידליכע דייטשע האנדעלס־שיפען.

פרעסע־קאנפערענץ פון פינאנץ־מיניסטעריום

וועגען אינוועסטיציע־פלאן פון דער רעגירונג

פון די אינדוסטריאליזאציע און עלעקטריפיקאציע ישיעות זאל געניסען אויך לאדז

ווארשא, 15 (טעלעפאניש)
אין קלוב פון די סיים־זשורנאליסטען איז דורכ'ן פינאנץ־מיניסטעריום אויף היינט צונויפגערופען גע־ווארען א פרעסע־קאנפערענץ, געווידמעט דעם אינ־וועסטיציע־פלאן פון דער רעגירונג.
דער דירעקטאר פון פינאנץ - מיניסטעריום, ראקאווסקי, האט רעפערירט דעם אינוועסטיציע־פלאן פון וועלכען עס ווייזט זיך ארויס, אז דער פראיעקט זעהט פאר זעהר וועניג אינוועסטיציעס פאר פריוואט־געברויך. בעיקר זעהט מען פאר אינ־וועסטיציעס פאר דער לאנד־פארטיידיגונג און פאר דער אלגעמיינער ווירטשאפט פון לאנד. קודם־כל האנדעלט זיך וועגען עלעקטריפיקאציע, קאמוניקא־ציע, מעליאראציע.
דער רעפערענט האט אין הויפט - שטריכען אנגעצייכענט דעם בפרטיותדיגען פלאן פון די הויפט־אינוועסטיציעס פון דער רעגירונג.
דער אינדוסטריע און עלעקטריפיקאציע־צענטער וועט ארומנעמען פאלגענדע ליניעס: 1) שלעזיען — לאדז — ווארשא; 2) פויזען — פאמאזשע; 3) טאר־נאוו—קעלץ—ווארשא; 4) בריסלאוו—דראהאביטש.
עס ווערט געפלאנט א גרויסע עלעקטרישע סטאציע, וואס וועט באדינען די גאנצע קליינע אינדוסטריע, אלזא, א העלפט פון דער גאנצער אינדוסטריע אין פוילען. דערמיט האט מען פאר־ווירקליכען דעם אמאליגען הארמאן־פלאן, וועלכער האט, ווי מען דערמאהנט זיך, געוואלט ליפערן עלעקטרישען שטראם צו 95 גר. פאר א קילאוואט, בעת די געפלאנטע פוילישע עלעקטרישע סטאציע (צוזאמען מיט סוב־סטאציעס) וועט געבען עלעקטרי־שען שטראם צו 18 גראשען פאר א קילאוואט. דער ביי זאל די דאזיגע סטאציע באדינען כמעט א האלב לאנד מיט עלעקטריע.

אבלאוועס אויף דער שווארצער בערזע אין פויזען

פערהאלטען א סך פוילישע און אויסלענדישע וואלוטע

פויזען, 15 (ספ. טעל.)
די סטאנדארטען [illegible] אין פויזען דורכ־געפיהרט אבלאוועס אויף דער שווארצער בערזע. אין 3 לאקאלען זענען דורכגעפיהרט געווארען רע־וויזיעס, פי פערזאנען זענען פערהאלטען געווארען, ביי די ארעסטירטע זענען געפונען געווארען פיל גאלדענע פוילישע און אויסלענדישע מטבעות.
בעת די הויז־זוכונגען זענען קאנפיסקירט געווארען פערשידענע סומען וואס זענען געווען באר שטימט פארן אויסלענדישע וואלוטע - האנדעל.

נייער מארש פון 10 טויזענט פוילישע יודען קיין א"י

אונטער דער אנפיהרונג פון ווארשאווער אדוו. ריפפעל

ווארשא, 15 ((טעלעפאניש)
דער ארגאניזאטאר פון דעם נישט געלונגענעם מארש קיין ארץ־ישראל, אדוו. ריפפעל פון ווארשא האט ווידעראמאל זיך געווענדעט צו דער מאכט וועגען ערלויבען איהם ארגאניזירען א מארש פון פוילען קיין ארץ־ישראל. דאסמאל — שרייבט אדוו. ריפפעל אין זיין ביטע — וויל ער ארויספיהרען אין זיין מארש קיין פאלעסטינא 10,000 יודען. דעם נייעם מארש וויל אדוו. ריפפעל אנהויבען אין די ערשטע טעג פון חודש אפריל ד. י.
איצט האנדעלט זיך נאר אין דעם, צי די מאכט־ארגאנען וועלען די ערלויבניש ארויסגעבען.

אפגעלעגט די סעסיע

...ון אדמיניסטראטיווען קאמיטעט

פון יוד. וועלט־קאנגרעס

פאריז, 15 (יט"א טעלעגר.)
...דאס צענטראל־ביורא פון יודישען וועלט־...ועס טיילט מיט, אז די סעסיע פון אדמיני־...סטישען קאמיטעט, וואס איז בעשטימט גע־...ען אויפ'ן 16. פעברואר אין ווין, איז אפגע־... געווארען אויף האלב מערץ.

פאָלשטענדיגער פארבאט פון יוד. שחיטה

פאָדערט דער צוזאמענפאהר פון די קריסטליכע פליישער

וואַרשאָ, 15 ((טעלעפאָניש)

בעכטען איז פאָרגעקומען אין וואַרשאָ דער צוזאַמענפאָהר פון די קריסטליכע פליישער. אויף זיי האָבען נאָר „טענות“. זיי האָבען אָנגענומען פאָלגענדע באַשלוסען: 1) פאַרקלענערען דעם קאָנטינגענט פון כשר פלייש; 2) ביי יודישע קצבים, וואָס וועלען נישט טרייבערען די הינטערשטע טיילען זאָל מען צונעהמען אינגאַנצען דעם קאָנטינגענט; 3) אויב די אַלע „מיטלען“ וועלען נישט העלפען, זאָל מען אינגאַנצען פאַרווערען די יודישע שחיטה. צום סוף פון צוזאַמענפאָהר איז באַשלאָסען געוואָרען צו שיקען דער מאַדאַם פריסטאָר אַ דעפעשע מיט אָנערקענונגס-אויסדרוקען פאַר איהר אָנגעהויבענער אַרבייט.

אין יודישע וואַרשאָ איז כמעט אינגאַנצען נישטאָ קיין כשר פלייש, ווייל דער פאַרקלענערטער כשר-פלייש קאָנטינגענט איז פאַרן חודש פעברואַר אויסגעשעפט אין גרעסטען טייל יאטקעס. די לאַגע איז, אַז פרומע אָרימע יודען, וועלכע זענען נישט אומשטאַנד צו צאָהלען 2.40 פאַר אַ קילאָ צו קויפען זיך געפליגעל ביי די איצטיגע טייערע פרייזען; עסען אינגאַנצען נישט קיין פלייש. און מען דאַרף וויסען, אַז פאַר אַן אָרימער פאַמיליע איז פלייש דאָס ביליגסטע עסען.

די זיצונג פון ראַבינאט וועגען דער לאַגע פון כשרות, איז אָפּגעלעגט געוואָרען אויף מאָרגען, דינסטאַג.

פון דער פראָווינץ קומט ווייטער אַן פלייש, כלומרשט כשר'ס, אָבער די פרומע באַפעלקערונג קויפט עס נישט, ווייל ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, שטאַמען די טראַנספּאָרטען אַממייסטען פון דער מעכאַנישער שחיטה, און די הכשרים אויף זיי זענען פאַלשע.

כשר'ע פארב לכבוד פסח האט מען צוגעזאגט צו געבען אויפ'ן פלייש

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאָניש)

א דעלעגאציע פון אגודת הרבנים האָט די בעזוכט דאָס אגראַר-מיניסטעריום, וואו עס בעריהרט געוואָרען די פראגע, וואָס דאָס פון דער כשרער שחיטה ווערט געסטעמפעלט א פארב, וועלכע איז געמישט מיט שפּריט, איז חמץ. צוליב דעם וועט אויסקומען, אז יודען וועלען פסח נישט קענען נוצען דאָס פלי...

מען האָט די רבנים צוגעזאגט, וואָס... נאר די פארב אויפ'ן כשר'ן פלייש וועט ... לכבוד פסח... כשר'ן, דאָס הייסט, מ'וועט גע... כען אנדערע פארב.

וועגען פערזארגען די דאנ... גער יודען מיט כשר פליי...

ט א ר ן, (יט"א) לויט דער ביטע פון ... לעגאציע פון יודישע פליישער אין דאנציג ... ראבינער דר. גליצענשטיין אינטערווענירט ביי ... מעכט וועגען באשטימען א קאָנטינגענט פון ... פלייש פאר די יודען אין דאנציג, די פראגע ... א שטענדיגען קאָנטינגענט איז נאָך נישט ערלע... דיגט געוואָרען, דערווייל אָבער איז ערהאלטען געוואָ... ...נ'ערלויבניש אויף אן איינמאליגען טראנספּ... פון כשר-פלייש קיין דאנציג.

קרוינונג פון ענגלישען קעני... אין פוילישען ראדיא

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאָניש)

די קרוינונגס-צערעמאָניע פון ענגל... קעניג זשאָרזש דער זעקסטער וועט טראנסמי... ווערען דורך אלע סטאציעס פון פוילישען ראַ...

די קרוינונג וועט, ווי באקאנט, פארק... דעם 12 מאי.

זעלבסטמארד פון א לאדזע... יוד אין ווארשא

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאָניש)

אונטערן טארפעדא-צוג ווארשא—לאדז... נעבען ווארשא זיך ארונטערגעווארפען דער ... דוער איינוואוינער שלמה צאטנאר, וועלכער ... געהרגעט געוואָרען.

1500 פראצעסען פאר באליידיגען דאס פוילישע פאלק

א מאסען-ערשיינונג, וואס איז פאפולער אין דער לעצטער צייט

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאָניש)

אין סטאטיסטיק פון יוסטיץ-מיניסטעריום ווארפט זיך שטארק אין די אויגען דער שטארקער וואוקס פון די פראצעסען וועגען באליידיגען דאס פוילישע פאלק. לויט דער דאָזיגער סטאטיסטיק זענען בלויז אין יאהר 1936 אין גאנצען לאנד פארגעקומען 1500 פראצעסען פאר באליידיגען דאס פוילישע פאלק, אנ'ערשיינונג, וואָס איז ביז לעצטענס נישט פארצייכענט געוואָרען.

דער מאנאפאל פון די ענדעקעס...

נארא-לייט פרייען זיך מיט זייערע „חסידים“ אין סיים

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש)

די נאַרא-צייטונג „אַבעצע“ דערציילט אין אַן איראָנישען טאָן וועגען דער ערשטער פאַרזאַמלונג פון אַ נייער „דעמאָקראַטישער פאַרטיי“, וואָס איז אנטשטאַנען אין וואַרשאָ.

דער אָנפיהרער פון דער „פאַרטיי“ לעיטשאַק האָט אויף דער פראַגע פון עטליכע זיינע אָנהענגער וואָס עס איז זיין שטעלונג צו דער יודען-פראַגע, געענטפערט:

„די ענדעקעס האָבען דעם מאנאפאל או... אויס-צושעכטען די יודען, זאָל זיי גאָט העלפען. פ.פ.ס. האָט דעם מאנאפאל אויף אויסשעכטען בורזשויען, זאָל זיי גאָט העלפען. מיר וועלען נישט באַקעמפען די יודען, סיידען זיי וועלען אונז שטערען אין אונ-זער אַרבייט!...“

„אבעצע“ רייבט זיך די הענט פאַר גרויס פרייד. זי מעלדעט, אַז פון די רעדעס אין סיים און סענאַט איז צו זעהען, אַז 90 פראָצענט פון די דע-פוטאַטען זענען אַנטיסעמיטען, און נישט סתם אַנ-טיסעמיטען, נאָר נאַראָווצעס, פאַרברענטע שונאי-ישראל. דאָס, זאָגט די דאָזיגע צייטונג, איז אַ באַ-וויז, אַז 90 פּראָצענט פון פוילען איז אַנטיסעמיטיש.

די צייטונג ברענגט אויך מ'ט גרויס צופרידענהייט די רעדע פון דעפ. מיעדזשינסקי, וועלכער האָט זיך אַרויסגעזאָגט נישט נאָר אַלס אַנטיסעמיט, נאָר ער האָט אויך ערקלערט, אַז די נאַראַ-יוגענד איז אַ גוטע און אַ ריכטיגע.

היינט — א פלענאר-זיצונג פון סיים

פארגעזעהען א רעדע פון דעפוטאט זאמערשטיין

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאָניש)

די בודזשעט-קאָמיסיע ביים סענאַט האָט היינט באַטראַכט די בודזשעטען פון עמעריטורען און אינוואַלידען-רענטעס. די סענאַט-קאָמיסיע האָט נאָך צו באַטראַכטען 2 בודזשעטען. דאַן וועט די בודזשעט-שטאָכט אריבערגעטראָגען ווערען אויפ'ן פאָרום פון סענאַט-פלענום.

מאָרגען, מיטוואָך קומט פאר א פלענאר-זיצונג פון סענאַט. עס וועט באהאַנדעלט ווערען דער אינוועסטיציע-פּלאַן פון דער רעגירונג און די פראגע וועגען דעקרעט מכח די מלוכה-וועלדער.

דינסטאַג (היינט) קומט פאר א סיים-זיצונג. עס וועלען בעטראַכט ווערען די בודזשעטען פון יוסטיץ און קאָמוניקאַציע-מיניסטעריומס.

עס ווערט פארגעזעהן א רעדע פון דעפ. זאַמערשטיין.

שרייך ווידער „א טאג אהן יודען“

וואַרשאָ, 15 ((טעלעפאָניש)

אין די יודישע אַקאַדעמישע קרייזען גייען ארום קלאַנגען, אַז די וואַרשאָוער נאַראַ-לייט און ענדעקישע סטודענטען ווילען אויף היינט פּראָ-קלאַמירען א יודען-ריינעם טאָג אויפ'ן אוניוווער-זיטעט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז פאָרגעקומען אַ באַראַטונג פון די יודישע סטודענטען אין וואַרשאָ, אויף וועלכער עס איז באַשלאָסען געוואָרען צו רופען אלע יודישע סטודענטען, אַז זיי זאָלען היינט קומען מאַסענווייז צו די לימודים אין אוניווערזיטעט.

צירקולאר וועגען בוך פון מארשאל רידז-שמיגלי

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאָניש)

דאָס בילדונגס-מיניסטעריום האָט ארויסגעגע-בען א צירקולאר צו די מיטעל-שולען, וועלכע ווערען אויפמערקזאם געמאכט אויפ'ן ביכעל פון מארשאל רידז-שמיגלי „איהר זאָלט אין דער קראפט נישט פערגעסען.

באראנגיעלסקי
ש. קארא
פיעטריקאווער 23
טעל. 152-49

מאכט בעקאנט, אז פון היינטיגען טאג אן ווערט ער אנגעפיהרט דורך ...
בעקאנטען לאנגיעה-ריגען פאכמאן ה' הערמאן בייגעלמ...
דאס ג' פובליקום ווערט געבעטען געפל. אונז צו בעזוכען.
מיטאגען און אווענדברויטען צו צוגענגליכע פרי...

די בעקאנטע קאלעקטור פון
יוסף בעלעמנער
לאדז, זאוואדזקא 8, טעל. 132-37
וואוינונג: שטערלינגא 4, טעל. 266-24
מאכט בעקאנט די געעהרטע שפילער, אז די קאלעקטור איז אין ... ווי ביז יעצט
אויך ווייטער טעטיג
לאָסען צו דער 1-טער קלאס 38-טער לאָטעריע זענען שוין צו בעקומען
קאָנטא P. K. O. 67707

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע-מאכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאנץ נייע און אויף נייע היטען צו
3.50
„TOLA“
25 Zawadzka 25

מעכאנישע שלאסעריי
י. רעדער
ליסטאפאד 11, 11.
(רוג זאכאדניא)

דאס גליק רופט אייך
דעריבער איילט אלע אין דער גליקליכער קאלעקטור פון
I. H. LITTMAN
Piotrkowska 32, tel. 144-72 i 244-69
דורך אונז פיהרט דער וועג צו געווינען דעם
1.000.000 זל. — (מיליאן)
נעהמט אנטייל אין די אויסערגעוועהנליכע שאנסען פון דער 38-טער מלוכה-לאטעריע און קויפט זאפארט א לאס צו דער I קלאס אין אונזער בעריהמטער קאלעקטור, וואו טויזענדער שפילער זענען שוין רייך געווארען. אט איז אן אויסצוג פון אונזערע גרעסערע געווינסען:

אויף נומער 26014	זל.	300.000
אויף נומער 42630	„	300.000
אויף נומער 101750	„	50.000
אויף נומער 144482	„	50.000

און פיל אנדערע געווינסען צו 15, 10, 5 טויזענט זל. א. א.
די ציהונג פון דער ערשטער קלאס פון דער 38. מלוכה-לאטעריע הויבט זיך שוין אן דעם 18 ד.ח. כל הקודם זוכה.
פראווינצער קענען איינצאהלען פאר לאסען אויף אונזער קאנטא P.K.O № 600.464

צו דער חתונה פון מיין ליבע ...
פרל. יוטא לאה רייזמ...
מיט ה'
שמחה בונם קאטושעוו...
ווינש איך פיל גליק און זייער ... וועג זאל מיט בלומען בעצירט ...
יוסף רינג...

Dr.
...ajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען. הארץ ...
סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 5...
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 צרית 8-...

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
קומט און איבערציינגט אייך
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09
געדענקט פראנט II שטאק.

העפטיגער אראבישער טעראר

אונצעהליגע נייע רויב און טעראר-אקטען אין ארץ-ישראל

העלדישער ווידערשטאנד פון בעוואפנטע שומרים

ירושלים, 15 (יט"א טעלעגר.)

אין די לעצטע 24 שעה זענען אין ארץ-ישראל רעגיסטרירט געווארען א ריי פרישע רויב- און טעראר-אקטען פון אראבישע באנדעס.

אין טבריה האבן אראבישע טעראריסטען באשאסן דעם אהל פון מאיר בעל הנס.

אראבישע באנדעס זענען ביינאכט באפאלן די קאלאניע טפרצה-בה און געשאסן אויף די שומרים.

די שומרים האבן געענטפערט מיט א פייער און די טעראריסטען פארטריבן. קיין קרבנות אין מענשען זענען נישט געווען.

ביינאכט האבן אראבישע טעראריסטען באפאלן דעם קיבוץ „השדה". די שומרים האבן געעפנט א פייער אויף די אנפאלער און זיי פארטריבן.

אין דערזעלביגער נאכט האט אן אראבישע טעראריסטען-באנדע באשאסן דאס הויז פון דער דיסטריקט-פאליציי. די אנפאלער איז געענטפערט געווארן מיט א שטארק פייער. פון דער שיסעריי האט קיינער נישט געליטן.

פון גאנצן לאנד זענען אנגעקומען ידיעות וועגן באנדיטן-אנפאלן און טעראר-אקטען פון אראבישע באנדעס. אומעטום גייען אן די טעראריסטען מיט פייער. פון די שיסערייען זענען קיין מענשליכע קרבנות נישט געווען.

יודישער וועכטער פערמשפט אויף 8 חדשים תפיסה

אנולירט די שטראף פון 5 יאהר תפיסה פאר א יודישען פערמשפטען

חיפה, 15 (יט"א טעלעגראפיש)

פאר פערוואונדען אן אראבישען פאסטוך דעם 4-טען דעצעמבער ה. י. איז דער יודישער וועכטער שערמאן פערמשפט געווארען דורך דעם חיפה'ער קרייז-געריכט אויף 8 חדשים תפיסה. דער אנגעקלאגטער האט געטענהט, אז איהם איז אויסגעקומען זיך צו פערטיידיגען געגען אראבישע פאסטוכער, וועלכע האבען איהם ארומגערינגעלט און באווארפען מיט שטיינער. זיין ביקס האט צופעליג אויסגעשאסען און די קויל האט פערוואונדעט דעם דעם אראבער אבדול קאדער.

חיפה, (יטא טעלעגראפיש)

לויט'ן בעפעהל פון דער רעגירונג איז באפרייט געווארען פון תפיסה ערנסט דאגנער, וועלכער איז זיינער צייט פערמשפט געווארען צו 5 יאהר תפיסה פאר בעזיצען א רעוואלווער. נעמענדיג אין אכט, אז דעם רעוואלווער האט מען ביי איהם געפונען שוין נאכ'ן 30-טען סעפטעמבער, ד. ה. ווען עס האבען שוין נישט פערפליכטעט די אויסנאהם-געזעצן, האט דער ריכטער פון חיפה'ער קרייז-געריכט רעקאמענדירט דעם הויך-קאמיסאר מבטל צו מאכען די שטראף פון 5 יאהר תפיסה.

מאנעווערען ארום חברון

ירושלים, 15. (יט"א טעלעגר.) דער מיליטערישער גארניזאן, וואס געפינט זיך אין חברון, איז ארויס אין די חברונער בערג אויף מאנעווערס.

שפאנישע קינדער אין די שלאכטען

קעגען די רוצחישע פאשיסטען, וואס שטורמען מאדריד

פארביטערטע קאמפען ביי שפאניען'ס הויפט-שטאט. — ערפאלגרייכער אנגריף פון רעגירונגס-מיליטער אויף די אויפשטענדינע. — רעפובליקאנער עראבערן נייע פאזיציעס

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)

די ענגלישע קריגס-קארעספאנדענטען, וואס געפינען זיך אויף דער זייט פון דעם רעגירונגס-לאגער אין מאדריד, טיילען מיט וועגן דער אויסגעוועהנליכער העלדישקייט פון רעגירונגס-מיליטער. די קארעספאנדענטען שרייבען:

דאס זענען שוין נישט די געוועזענע פוילע מיליטער. אין משך פון דער צייט זענען זיי אלע פארוואנדעלט געווארען אין לייבען. די רעגירונגס-מיליטער ווייזען אפט ארויס איבערמענשליכען מוט. זיי קעמפען כסדר געגען צעהן-פאכיג שטארקערען כוחות, וועלכער איז זאט און באקומט אהן אויפהער פארשטארקונגען פון אלע זייטען.

די נעכטיגע ווייטער'דיגע שלאכטען ביים טייך יאראמא האבען דערמאהנט אין די מורא'דיגסטע טעג אויפ'ן פראנצויזישען פראנט אין יאהר 1916. אויף דער זייט פון דער רעגירונג האבען געקעמפט פרויען און אפילו קינדער אין עלטער פון 14 יאהר. די שול-קינדער האבען גענומען זיך אין זענען ארויס אויפ'ן פראנט געגען שונא. א קאמוניקאט פון אויפשטענדיגע טיילט מיט, אז ביים טייך יאראמא האבען די אויפשטענדיגע באגראבען 88 זעלנער, צווישען וועלכע עס האבען זיך געפונען קינדער אין עלטער פון 14—15 יאהר. צווישען די דערהרג'עטע האבען זיך אויך געפונען דערונטער אין פרוי אנגעטון אין קליידונג פון אפיציר.

דאס איז געווען א פרייוויליגע אבטיילונג פון מיליטער, וועלכע זענען צוזאמען מיט זייערע לעהרער און לעהרער ארויס קעמפען געגען דעם שונא, כדי איהם נישט דערלאזען פארנעהמען מאדריד.

די אטאקעס פון די אויפשטענדיגע אויף מאדריד הערען נישט אויף. אין משך פון טאג ווערען די אטאקעס איבערגעחזרט צו 6 און 8 מאל. אבער יעדעס מאל מיט ריזיגע פארלוסטען פון זייער זייט. באזונדערס עקשנותדיג איז נעכטען געפיהרט געווארען א שלאכט פארן לינקען ברעג פון טייך יאראמא. די אויפשטענדיגע איז געלונגען נאך א שרעקליכען מערדערליכען אטאק אפצואגען די רעגירונגס-מיליטער און צו פארנעהמען זייערע פאזיציעס.

אין איין מאמענט האט זיך אויסגעדאכט, אז אלעס איז פארלוירען. די וועגען וואס פיהרען פון מאדריד קיין וואלענסיא זענען פולשטענדיג באדראהט געווארען. די אויפשטענדיגע, שיכור פון זייער נצחון, האבען גלייך אנגעהויבען גראבען אקאפעס. אין א שעה ארום נאך דעם נצחון, האט זיך אויף'ן הימעל באוויזען אן עסקאדרע פון 11 רעגירונגס-עראפלאנען און גלייכצייטיג איז דאס רעגירונגס-מיליטער איבערגעגאנגען צו א קאנטר-אטאק. דאס איז געווען איינער פון די בלוטיגסטע שלאכטען פון זייט דעם בירגער-קריג. די רעגירונגס-עראפלאנען האבען געשאסען פייער פון אויבען. גלייכצייטיג זענען די רעגירונגס-זעלנער ארויס אין אטאק אויף באגנעטען. די שלאכט וואס איז געווען א שרעקליכע, האט לאנג נישט געדויערט. די אויפשטענדיגע זענען אין דער גרעסטער בהלה אנטלאפען, איבערלאזענדיג אויפ'ן ארט 142 דערהרג'עטע און א גרויסע צאהל פערוואונדעטע. זיי זענען נאכגעיאגט געווארען דורך די רעגירונגס-מיליטער ביז 4 קילאמעטער ווייט פון זייערע פריהערדיגע פאזיציעס.

מאדריד, 15 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט די כסדר-אנקומענדע איטאליענישע אבטיילונגען, וואס שטיצען די פאשיסטען, זענען פארגעקומען אין וואלענסיא און עקסטרא-באראטונגען.

טונג פון מיניסטארען-קאבינעט, און עס איז באשלאסען געווארען אויסצורופען אין גאנצען לאנד מאביליזאציע.

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

אין פאריז איז פארגעקומען א זיצונג פון קאמיטעט פאר דער פארטיידיגונג פון פרייען שפאניען און עס איז באשלאסען געווארען צו פארעפענטליכען אן אלארם - אויפרוף, אז עס זאלען זיך מעלדען וואס מעהר פרייוויליגע. עס ווערט אויך אנגעוויזען אויף דעם פאקט, אז ענגלאנד און פראנקרייך פארהאלטען זיך גלייכגילטיג צו די געשעהענישען אין דער צייט, וואס דייטשלאנד און איטאליען שטיצען די פאשיסטען.

וואלענסיא באמבארדירט.

וואלענסיא, 11 (ספ. טעל.)

ארום האלבער נאכט האבען אויפשטענדישע קריגס-שיפען באמבארדירט די שטאט. פיל באמבעס זענען געפאלען אין צענטער שטאט. די צאהל קרבנות אין מענשען איז נאך נישט פעסטגעשטעלט. רעגירונגס-שיפען האבען געענטפערט מיט א פייער און געצוואונגען די רעבעליאנטען זיך צוריקצוציהען.

קאמף מיט שפיאנאזש.

וואלענסיא, 11 (ספ. טעל.)

דער יוסטיץ - מיניסטער האט ארויסגעגעבען א דעקרעט וועגען שארפען קאמף מיט שפיאנאזש לטובת די שונאים פון דער רעפובליק. דער דעקרעט זעהט פאר תפיסה פון 12 יאהר, קאנצענטראציע-לאגער און טויט-שטראף.

הילף פון די דעמאקראטישע מלוכות

ערווארט די שפאנישע רעגירונג אין וואלענסיא

רעדע אין ראדיא פון אויסערן-מיניסטער דעל וואיא

וואלענסיא, 11 (ספ. טעל.)

די טעלעגראפען - אגענטור פון דער רעגירונג אין וואלענסיא האט זונטאג אפגעהאלטען א זיצונג אויף וועלכער עס איז באטראכט געווארען די געשאפענע לאגע און אין פארבינדונג דערמיט זענען ארויסגעגעבען געווארען פאראורדנונגען וועגען ברענגען הילף פאר די פליטים פון מאלאגא.

נאך דער דאזיגער זיצונג האט דער אויסערן-מיניסטער אלווארעז דעל וואיא געהאלטען אין ראדיא א רעדע. וועלכע איז געווען געווענדעט צו אלע שפאניען, וועלכע ווערען גערופען צו אונבאדינגטער דיסציפלין בכדי צו דערגרייכען דעם נצחון. צוו. אנד. האט דער מיניסטער ערקלערט: אין חודש יולי און אויגוסט פ. י. האבען דייטשלאנד און איטאליען אפגעשלאסען מיט'ן אונטערשרייבען דעם אפמאך וועגען נישט - אינטערווענץ און דאס אפשליסען האט געדויערט ביז'ן מאמענט, ווען אין די פארטען פון וויגא און קאדיקס זענען אנגעקומען די לעצטע טראנספארטען קריגס - מאטעריאלען אין אזא סכום, וואס איז נויטיג, לויט זייער מיינונג, צו דערגרייכען דעם נצחון.

נאכ'ן אנקומען פון לעצטע עראפלאנען האבען די דאזיגע רעגירונגען דעם נישט - אינטערווענץ-אפמאך אונטערגעשריבען. די דאזיגע מלוכות האבען אבער נישט אריינגענומען אין חשבון די העלדישקייטען פון שפאנישען פאלק. דער ווידערשטאנד פון מאדריד האט זיי באוויזען, אז דער קאמף אין שפאניען איז נישט קיין קאמף פון מאשינען, אז מען מוז האבען מענשען. פרעמיער נעגרינג האט בעת זיין וויזיט אין הוים געפאדערט ארויסצושיקען 80 טויזענד זעלנער. דער שונא האט געמיינט, אז צוליבן פארציהענפאכען די קאדרע פון די אויפשטענדיגע, נאכ'ן אנקומען פון עטליכע דייטשע און איטאליענישע דיוויזיעס וואלט מען געקאנט אויסמיידען פאר די אויפשטענדיגע א זיכערע מפלה.

עס איז משרקווירדיג, וואס די דעמאקראטישע לענדער אויף מערב ערלויבען, אויף דעם צינישען אינטערנאציאנאלען נישט - אינטערווענץ-פארם.

איך האב אבער נישט פארלוירען דעם גלויבען אין די דעמאקראטיעס פון פראנקרייך און ענגלאנד, איך ווייס, אז זייער שטעלונג ווערט געלענקט פון דעם ווילען צו שלום נאך צוליב די טאקטישע דייטליכע באווייזען, וואס עס האט אויך פעסטגעשטעלט דער „ריטער" קארעספאנדענט אין מאלאגא, צוו. אנד. אז דער פאקט אין מאלאגא איז ארומגערינגעלט מיט א קאדרע פון אגענטען, כדי צו פארליימטערן דאס עראפלאזען טוידטער איטאליענער, וואס זענען געבראכט געווארען אויף אן איטאליענישער קריגסשיף. — צוליב דעם שטעלט איך זיך די פראגע, צי די דאזיגע פאקטען וועלען אויך ווייטער טאלערירט ווערען דורך די דאזיגע מלוכות.

צי זיי וועלען ווארטען ביז עס וועט ארויסגעזאגט ווערען דער לעצטער דייטשער און איטאליענישער זעלנער, לויט די אויסרעכנונגען פון דייטשען גענעראל-שטאב און בורגאס, כדי דער דייטש-איטאליענישער אקופאציע אין שפאניען צוצוגעבען אן איינטערנאציאנאלע רעכטליכע סאנקציע?

ארומרעדענדיג נאך די פאשיסטישע ארטאמאנטאציע פון דער שפאנישער אנגעלעגענהייט, דערמאנט מיני. דעל וואיא די פראוואקאציעס אין מאלאגא און פיהרט אויס: מאלאגא איז איבערגעגעבען געווארען אין רשות פון מוסאליני'ן דורך די אויספיהרער פון די בעפעהלען פון בערלין און רוים.

ד"ר נחום גאלדמאן וועגען דער פארשטייענדער סעסיע פון אדמיניסטראטיוו-קאמיטעט פון יודישען וועלט-קאנגרעס

וויען (יט"א) אין א שמועס מיט'ן ווינער יט"א פארשטייער האט הר. נחום גאלדמאן, וועלכער ווילט איצט אין וויען, ערקלערט, אז די פארשטייענדע סעסיע פון דעם אדמיניסטראטיוו-קאמיטעט פון דעם יודישען וועלטקאנגרעס אין וויען, וועט האבען א וויכטיגע באדייטונג פאר דער פאליטישער און עקאנאמישער ארבייט פון דעם וועלטקאנגרעס אין די איינצעלנע לענדער. אין צענטער פון די באראטונגען וועט שטיין דער פאליטישער קאמף און שיץ פון די יודישע אינטערעסען אין די באזונדערע לענדער און דאס עמיגראציע פראבלעם. עס האבען שוין אנגעקינדיגט זייער אנטייל אין דער סעסיע דעלעגאציעס פון פוילען, רומעניע, יוגאסלאוויען, ענגלאנד, לעטלאנד, בולגאריען, עסטרייך און מעגליך אויך פון אמעריקע.

אין וויען איז הר. גאלדמאן ארויסגעטרעטען אויף א גרויסער מאסען - פארזאמלונג מיט א רעפעראט, אין וועלכען ער האט דעם איצטיגען מצב פון יודענטום באצייכענט אלס עקזיסטענץ- קריזיס, 25 פראצ. זענען נישט זיכער, וואס וועט זיי ברענגען דער מארגען. הר. גאלדמאן קומט צום אויספיהר, אז דער גורל פון דעם יודישען פאלק איז אפהענגיג פון דעם קאמף וואס ווערט געפיהרט אויף צוויי פראנטען אין גלות און אין א"י. דער אויסגאנג פון דעם קאמף וועט זיין ענטשיידענד פאר די יודישע דורות אין די נעכסטע הונדערט יאהר.

נאך דעם רעפעראט איז פארגעקומען א באנקעט לכבוד הר. גאלדמאן.

הר. גאלדמאן וועט אין דער נאהענטסטער צוקונפט באזוכען בודאפעשט און ווארשע, אויך רומעניען.

נישט געלונגענער פרוב פון די נאצים

אויפצורייסען א האראנד-פארזאמלונג אין וויען

וויען, (יט"א) אין וויען איז פארגעקומען א גרויסע פארזאמלונג מיטן אנטייל פון 1,500 פערזאן דערונטער 90 פראצ. קריסטען, אויף וועלכער פרוי אירענע הארנד איז ארויסגעטרעטען מיט אן איינדרוקספולען רעפעראט געגען אנטיסעמיטיזם און ראסען-האס. א גרופע נאצים האט געפרובט פאר יעדען פרייז אויפצורייסען די פארזאמלונג און האט געווארפען 8 שטינק-באמבעס, אבער אהן ערפאלג, דער רעפערענט איז פארענדיגט געווארען און די פארזאמלטע האבען געמאכט גרויסע אוואציעס דער פרוי הארנד, די פאליציי האט ארעסטירט איינעגע נאצישע רוה-שטערער.

פארצעלאציע פון יוד. לאנדווירטשאפטל. גיטע[ר]

דער אגראר־רעפארם וועט אויך נישט מיידען די רייכע יודישע לאנדווירט[ן] פון לאדזער סבי[בה]

װ א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)

אינגיכען געהט אריין אין קראפט דער דעק־רעט וועגן צוואנגס־אויספערקויף פון גיטער און פארצעלאציע. אין צוזאמענהאנג דערמיט איז שוין בעוואוסט, אז צווישען די גיטער, וואס וועלען אויף א צוואנגס־אופן אפגעקויפט ווערען דורך

דער רעגירונג און פארצעלירט ווערען, געפינען זיך אויך גרויסע יודישע לאנדווירטשאפטליכע מאיאנטקעס. קודם כל וועלען פארצעלירט ווערען 5 גרויסע ווירטשאפטען, וואס געהערען צו דער יודישער געזעלשאפט צו פערשפרייטען אגרי־קולטור, דערנעבען א גרויסע פירמע אין טשענ־

סטאכוב, נעבען ווארשא און די גרויסע לאנד־ווירטשאפטליכע גיטער ביי שלמה וואולקא ביי מלאווע.

אין דער לאדזער וואיעוואדשאפט זאלען פארצעלירט ווערען די יודישע גיטער פון לייב יארעצקי, צדוק ביגאס און שמואל גליצענשטיין.

פרעזידענט־וואהלען אין פינלאנד

אלס פרעזידענט אויסגעוועהלט דער אגראריער קיעסטי קאליא

העלזינגפארס, 15 (ספ. טעל.)

די פינלענדישע טעלעגראפען־אגענטור מעל־דעט: אלס פרעזידענט פון דער פינלענדישער רע־פובליק איז אויף א צייט פון 6 יאהר אויסגעוועהלט געווארען דער פרעמיער קאליא, וועלכער האט באַ־

קומען 137 שטימען פון די 300 שטים־בארעכטיגטע. אין דער ערשטער אפשטימונג האט דער געוו. פרע־זידענט סווינהופוואוד באקומען 94 שטימען, קאליא 56, שטאלבערג 150.

דער נייער פינלענדישער פרעזידענט קיעסטי קאליא איז אלט 64 יאהר. ער געהערט צו דער אג־

ראר־פארטיי. אליין איז ער א־ן אגראריער. ער איז שוין איינינע מאל געווען פרעמיער, מיניסטער און פארזיצער פון פארלאמענט.

ער איז דער שעפער פון דער אגראר־רעפארם פון 1918.

דייטשלאנד האט נישט צו רעכענען אויף גדולות

מצד ענגלאנד אין דער קאלאניאלער פראגע

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)

אויף אן אינטערפעלאציע אין ענגלישען פאר־לאמענט האט דער אונטערשטאטס־סעקרעטאר קראנבארן געענטפערט וועגן דער דייטשער פרע־טענזיע אויף קאלאניעס. לארד קראנבארן האט ערק־לערט: לארד האליפאקס האט נישט געפיהרט קיין שום אונטערהאנדלונגען מיטן אמבאסאדאר. זיי האבען נאר גערעדט וועגן אקטועלע לויפענדע פרא־

גען, וואס זענען נוגע ביידע לענדער, וואס עס איז שייך דער פראגע, צי ענגלאנד האט בדעה אפצוגע־בען דייטשלאנד וועלכע עס איז טעריטאריע אדער נעמען איהר ווירטשאפטליכע קאנצעסיעס, האט קראנבארן געזאגט: איך בעט דעם אינטערפעלאנט, ווי אויך אלע אנדערע דעפוטאטען, אז זיי זאלען געדענקען דעם ענטפער, וואס פרעמיער באלדווין האט געגעבען וועגן דעם ענין

רעדנאך איז ארייטעט־אגען געווארען אזא פאר־שלאג: „דער פארלאמענט נעמט מיט צופרידענהייט צו קענטעניש, אז אין שייכות מיט די דייטשע פא־דערונגען וועגען צוריקגעבען איהרע קאלאניעס, זעהט די רעגירונג פון זיין מאַ־שטאנד נישט פאר, אז עס זאלען אפגעטרעטען ווערען וועלכע עס איז טערי־טאריעס.

טרויעריגע ציפערן

בערלין, (יט"א). די ירידה־פראצעסען אין דעם דייטשען יודענטום קומען פולט צום אויסדרוק אין די באריכטען פון די קהלות, באזונדערס אין די קליינע שטעטלעך.

די צאהל מיטגלידער פון דער קהלה אין קעלן האט זיך אין משך פון יאהר 1936 פארקלענערט מיט 1004 פערזאן. די גמטא אויסוואנדערונג האט באטראפען 815 פערזאן, דער עודף פון טויט־פאלען איבער דער צאהל געבורטען -- 132 (49 געבורטען לגבי 181 טויט־פאלען). גרויסטע־טייל פון דער קהלה זענען 74 פערזאן צוריק אריינגעטרעטען — 17 פערזאן. דער צוזאמענשטעל פון די מיטגלידער ליוטן עלטער פארענדערט זיך אלץ מעהר. אין יאהר 1936 האט די צאהל יודישע קהלה־מיטגלידער אונ־טער 18 יאהר באטראפען 21,17 פראצ. (אין יאהר 1934 — 22.3 פראצ.) אין עלטער פון 18 ביז 50 יאהר — 48.27 פראצ. (1934 — 49.9 פראצ.) אין עלטער פון 50 יאהר -- 30.56 פראצ. (1934 — 27.9 פראצ.) דער פראצענט־זאץ פון קהלה מיטגלידער איז עלטער פון העכער 60 יאהר איז געשטיגען אין משך פון צוויי יאהר פון 13.6 אויף 15.5 פראצ.

דער פראצענט־זאץ פון פרויען צווישען די קהלה מיטגלידער אין קעלן איז אין משך פון 1936 יאהר געשטיגען ביז 52.6 פראצ. לגבי 57.5 פראצ. אין יאהר 1936.

פון די קוים 950 יודען אין סאארלאנד זענען

26.8 פראצ. ארבייטסלאז און פרנסה־לאז, וואס עס באלאסטעט שטארק די טעטיגקייט פון די סאאר־קהלות, אויפן געביט פון סאציאלער הילף. די אמאל גאנץ באדייטענדע קהלות אין מערציג און נייקירכען זענען שוין איצט אינגאנצען אויפגעלעזט געווארען.

אין באד קיסינגען האבען אין יאהר 1925 גע־לעבט 450 יודען. אין יאהר 1933 — 320 און דעם 1־טען יאנואר 1937 קוים 160 יודען. איצט בע־טרעפט אלזא די צאהל יודען אין קיסינגען נישט מעהר ווי 35 פראצ. אין פארגלייך מיטן יאהר 1925

ענגלישע רעגירונג גייט איז דעמיסיע

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)

עס געהען קלאנגען. אז די ענגלישע רעגי־רונג מיטן פרעמיער באלדווין וועט זיך אנגעבען אין דעמיסיע, די סיבה דערפון איז, וואס פרעמיער באלדווין געפינט זיך אין א פערזענליכען קאנ־פליקט מיט דער קעניגליכער פאמיליע צוליב זיין

פריינדליכער שטעלונג צום אבדיקירטען קעניג פרינץ עדווארד ווינדזאר. באלדווין זאל בעקומען דעם לארדען־טיטול און ווערען א מיטגליד פון לארדען־הויז. אלס זיין נאכפאלגער ווערען אנגע־רופען טשערטשיל און טשעמבערלען.

באמבארדירט צוויי ענגלישע קאנטראפעדע־שיפען

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)

„רייטער" מעלדעט: צוויי ענגלישע קאנטרא־פעדאווצעס זענען נעכטען אווענד באמבארדירט געווארען דורך א גרויסען עראפלאן פון א מרחק פון 20 מייל פון איינצעלנע טענעס. דער ערא־פלאן האט ארפגעווארפען 6 באמבעס, פון וועל־כע קיין איינע האט נישט געטראפען. די ענגלישע

שיפען האבען געעפענט א פייער, וואס האט נישט דערגרייכט צום עראפלאן, וואס איז געפלויגען אין דער ריכטונג פון די באלעארישע אינזלען.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער עראפלאן איז פון די אויפשטענדיגע. עס איז אפגעגעבען געווארן א פראטעסט אין סאלאמאנקע.

יאפאן העכערט די שטייערען

כדי זיך שטארקער צו בעוואפענען

טאקיא, 15 (ספ. טעל.)

ענטפערענדיג אויף אן אינטערפעלאציע אין פארלאמענט, האט דער פרעמיער האיאשי ערקלערט, אז יאפאן האט נישט קיין שום טעריטאריאלע פרע־טענציעס אויף צפון־כינא. די רעגירונג שטרעבט אויסצומיידען א ריוואליזאציע פון באוואפנונגען, באר זי וויל פארשטארקען די נאציאנאלע פארטיידיגונג

אין די ראהמען פון די פינאנציעלע מעגליכקייטען פון לאנד.

דער פינאנץ־מיניסטער האט ערקלערט, אז דאס העכערען די שטייערען איז געווען אונפארמייד־ליך טאקע צוליב דער פראגע פון דער לאנד־פאר־טיידיגונג.

א געהיימנישפולער עראפלאן איבער וויען

מאכט געהיימע צייכענס אויפן הימל

וויען, 15 (ספ. טעל.)

די צייטונגען ברענגען א ידיעה, אז אין די פריה־מארגען שעהן האט איבער דער שטאט זיך באוויזען א קליינער עראפלאן וועלכער האט מיט רויך גע־צייכענט פיגורען, וואס זענען ענליך צום סאוויע־טישען עמבלעם. די פאליציאישע עראפלאנען,

וואס האבען זיך טלאזט נאכיאגען דעם געהיימניש־פולען עראפלאן איז נישט געלונגען פעסטצושטע־לען פון וואנען די סודותפולע לופט־מאשין שטאמט. די צייטונגען נעמען אן, אז דער עראפלאן איז א סאוויעטישער.

שטרייק־בעוועגונג אין אמעריקא

שטרייק אין האטעלען און וואלקענקראצערס

ניו־יארק, 15 (ספ. טעל.)

75,000 ארבייטער פון די אויטא־פאבריקען אין פלינט זענען צוריק צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

אין ניו־יארק האבען פערשטרייקט די ווינדע־

ארבייטער אין 6 גרויסע האטעלען און 25 וואל־קנצערס. אויך די הויז־דינערשאפט האט פאר־שטרייקט.

עס האבען אויך געווארפען די ארבייט די ארבייטער אין דער זאקען־אינדוסטריע.

יאהרגאנג 1915

געהט אין די מיליטערישע רייה[ען]

װ א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)

אין משך פון לויפענדען חודש ... וועלען ארויסגעשיקט ווערען רוף־צעטלען (ק... פאוואלאניעס) צו די מיליטער־פליכטיגע פון ... גאנג 1915 און עלטערע פון 1914 און ... פון קאטעגאריע „בע" זיי ווערען שוין ... צויגען אין די פארמאציעס.

פיעכאטע וועט גערופען ווערן דעם 1 ...

גרויסע רבי'שע חתונה אין ווארשא

װ א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)

היינט, דינסטאג קומט פאר אין פאריז... אויף מוראנאווסקא גאס, א גרויסע רבישע ... די כלה איז די טאכטער פון ביאלאבושענער ... אייניקעל פון שידלאווצער רבי און פון יוד... דער חתן איז פון דעמזעלבען יחוס און א... אייניקעל פון קאצקער רבי'ן.

יודישער יונגערמאן דערש[אסט] זיין כלה

לעמבערג, 15 (טעלעפאניש)

דעם 28־טען ד.ח. הויבט זיך אן אין פ... א סענסאציאנעלער פראצעס. אויף דער בא... גונגס־באנק וועט זיך געפינען דער יודישער ... מאיר יצחק עקערט, וועלכער האט אויס אי... דערשאסען זיין כלה עווא שעכטער, א סט... פון ווארשאווער אוניווערזיטעט

דעמאנסטראציע פון ווארש[אווער] סארווערס

װארשא, 15 (טעלעפאניש)

מארגען זאל פאר'ן בנין פון ראבינאט ... ארדענט ווערען א גרויסע דעמאנסטראצי[ע] ... סארווערס, וועלכע פאדערן שוין א לענגער... אז בעת די חתונות ביי די רבנים זאלען ... איינגעארדנט ווערען קיין אויפנאהמעס.

זיי ווילען, אז די אויפנאהמעס זאלען ... מען באזונדער, ווייל אין געגענפאל פארלי... זייער ברויט

200 נייע עולים קיין א[רץ ישראל]

װארשא, 15 (טעלעפאניש)

פון ווארשא זענען היינט האלב 11 ... אפגעפאהרען 200 עולים. די גרופע פאהר... א"י דורך קאנסטאנץ מיט דער שיף „פאלא...

דער דייטשער תליון ארב[ייט]

ווידער געקעפט דריי מענשע[ן]

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

היינט האט מען אין בערלין געקעפט ... פערזאן פאר מלוכה־פערראט. לויט'ן אפי... קאמוניקאט האט מען איינעם געקעפט פאר ... אין קאנטאקט מיט קאמינטערן.

קאנפערענץ פון מזרחי אין ענגלאנד

לאנדאן, (יט"א) די מזרחי־ארגאנ... אין ענגלאנד האט צונויפגערופען א לאנד... רענץ אויף דעם 14 מערץ, כדי „צו פארמ... די שטעלונג פון א ריה פאליטישע אין ... פראגען אין דער ציוניסטישער א"ג ב זאצ...

אפר דער קאנפערענץ וועט פארקומע... טער׳ וואריץ פון סער ראבערט וואלי... אן אויפנאהמע לכבוד דעם ניי־געוויילטען פ... פון דער מזרחי־ארגאניזאציע אין ענגלאנד ... וואלפסאן.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען הרב... פון ענגלאנד ד"ר הערץ, הרב בראדט פון ... ווערפען און הרב י. אונטערמאן פון ליווערפ...

[H]oduj urodę, jako kwiat!

Tanim kosztem, szybko i bez [b]ólu pozbędziesz się szpecących [b]rodawek, korzystając z usług

GABINETU KOSMETYCZNEGO

[.] NAMIOTOWEJ,

[N]arutowicza 11, front, I piętro

מ. שערטאק קאנפערירט מיטן שטעלפערטרעטער פון הויך־קאמיסאר

פארן אפפאהר קיין לאנדאן

ירושלים, 15 (יט"א טעלעגר.) ה' משה שערטאק, לייטער פון דער פאליטישער אפטיילונג ביי דער יודישער אגענץ, האט פארן אפפאהרען קיין לאנדאן, געהאט א לענגערן געשפרעך מיטן שטעלפערטרעטער פון הויך־קאמיסאר און מיט איהם באהאנדעלט די איצטיגע לאגע אין א"י און די פארשידענע פראבלעמען פון ישוב.

נייער פוילישער קאנסול אין תל־אביב

שוין איבערגענומען זיין אמט

תל־אביב, 15 (יט"א טעלעגר.)

דער נייער פוילישער קאנסול דר. סאדעאוש פישטשאקאווסקי איז אנגעקומען קיין תל־אביב און האט שוין איבערגענומען זיין אמט.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע

האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל־נאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32

נעהמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 און 5—8 אוו זונטאג און חגאות פון 9—11 פריה.

[...]סוף פון דער ווירטשאַפטליכער דעפּרעסיע

[...]פריהער ווי מען האָט דערוואַרט, איז געקומען [...] ווירטשאַפטליכע בעסערונג אין ארץ־ישראל. נאָך [...] צוויי חדשים צוריק זענען צו אונז געקומען [...]בוסטריעלער און געפאָדערט פון דער עקזעקוטיווע [...]ספּיהר פּרעמיעס אויף סחורות, וואָס ווערען [...]רט קיין סיריען, אַנווײַזענדיג אויפן יסוד פון [...]דאַטעין, אַז זיי מוזען פאַרליהרען דעם סירישען [...], ווײַל די רעוואַלואַציע פון סירישען פונט, וואָס [...] געשטיצט אויפן פראַנצויזישען פראַנק שטוויסט [...]ס די ארץ־ישראל סחורה פון סירישען מאַרק. [...] מיט צוויי חדשים צוריק האָבען די סוחרים זיך [...]קלאָגט אויף די פולע געשעפטען סחורות. די פאַר[...]שמען האָבען געטראָהט, אַז זיי וועלען שליסען [...]אַבריקען, ווײַל זיי האָבען נישט וואָס צו טון מיט [...] סחורות. זיי האָבען געפאָדערט קרעדיטען אויפן [...]ון פון זייערע אויסאַרבייטונגען. זיי זענען געד[...]נען הילפסלאָז און זיך באַקלאָגט, אַז זיי קענען [...] אַרבייטען אויף לאַגער. מיר האָבען אַלץ געטון [...] נאָר עס איז געווען אין אונזער קראַפט, בכדי [...] צו דערלאָזען צו אַרבייטסלאָזיגקייט, צום שלי[...] פון פאַבריקען.

[...]עצט האָט זיך די לאַגע געענדערט. סיריען [...] בײַ אונז, מען רייסט פשוט די סחורה. די פאַר[...]אַנטען באַקלאָגען זיך אַז זיי האָבען נישט קיין [...]ס. זיי האַלטען זיך גערן געבאָהנט, בכדי אָנ[...]לען זייערע מאַגאַזינען. זיי פאָדערען שוין נישט [...] קיין פּרעמיעס נאָר קרעדיטען אויף צו קויפען [...]. די שטייגערונג פון די פּרייזען אויף רויה[...]פען אין דער וועלט האָט אויך דערגרייכט ארץ־[...], די שטייגערונג, איז וואָס אַן אמת, געקומען [...] א פאַרשפּעטיגונג, אָבער זי איז געקומען.

[...]ס זענען נאָך פאַראַן מענשען אין ארץ־ישראל, [...] האָבען מורא פאַר א האַסע, אָבער די אַלגעמיינע [...] איז נישט פעסימיסטיש, גרייט מיטן שטראָם [...]ער צייט און פעדויערט נאָר, וואָס זי האָט זיך [...] פּאַציענטעם אַרײַנגעמירט אין דער לאַגע פון דער [...], אַז זי האָט נישט אויסגענוצט די לאַגע, ווען [...]עטען פון די פאַרשידענע לענדער האָבען געקענט [...]דען די באַשטעלונגען. ווען מען האָט נישט גע[...] קיין מאַטעריאַל אין רויה־שטאָפען.

[...]ן אַנדערע פראַגע איז צי מיר האָבען שוין אין [...]שראל א גוטע אינערליכע קאָניונקטור, ווי דאָס [...]ער פאַל אין אַנדערע לענדער. אין דער גאַנצער [...] האָט די שטייגערונג פון די פּרייזען אַרויסגע[...] א פאַרבעסערונג אויף דעם אינערליכען מאַרק, [...]דיקראַפט פון דער באַפעלקערונג איז געשטיגען. [...] מאָמענט זעהען מיר נאָך נישט אין ארץ־יש[...] קיין פאַרבעסערונג אויף דעם אינערליכען מאַרק. די [...]ליכע קאָניונקטור האָט זיך נאָך נישט אויסגע[...] אין וואוקס פון אַפּזאַץ. סחורה ווערט געזוכט [...] סוחר און פאַבריקאַנט. וואָס האָבען נישט [...] צו צאָהלען העכערע פּרייזען. אין דעם מאָמענט [...] מיר נאָך נישט דערגרייכט די וועלט־פּרייזען [...] אַנדערע לענדער וואָס האָבען אייגענעם [...]ף, ווערט דאָס שטייגען די פּרייזען אויף [...]שטאָף באַגלייט דורך א פאַרבעסערונג פון דער [...]קטור ארץ־ישראל איז א לאַנד וואָס איז פאַר[...] צו אימפּאָרטירען רויה־שטאָפען, דעריבער זע[...]ער טאָך נישט קיין פאַרבעסערטע קאָניונקטור, [...] פאַרבעסערונג פון די שטימונגען. די שטימונג [...] אָפּטימיסטישע. צי קען מען ערוואַרטען א [...] פון אינערליכען אַפּזאַץ? לויט מיין מיינונג [...] שוין אין דער נאָהענטסטער צייט אונז איבער[...] אַן אויפלעבונג אויפן אינערליכען מאַרק נישט [...]ליב דער פּרייז־שטייגערונג, נאָר אויך צוליב [...] צופלוס פון קאַפּיטאַלען. מען דאַרף זיך רעכע[...]נען מיט, אַז שפּעטסטענס אין איניגע וואָכען אָ[...]עט זיך ווידער אָנהייבען א צופלוס פון יידישע [...]שאַלען קיין ארץ ישראל און עס איז באַוואוסט, [...]ער צופלוס פון יידישען קאַפּיטאַל ווירקט אָנ[...] אויפן קאַפּיטאַל, וואָס געפינט זיך שוין אין [...] וועלכער איז זינט אַפּריל נישט געווען אין אומ[...] וועלכער האָט זיך צוריקגעצויגען און געוואַרט.

[...] טייל פון דאָזיגען קאַפּיטאַל, וואָס האָט זיך באַ[...]גן, נעהמט שוין אַרויס פון זיין באַהעלטעניש און [...] זיך אום וואו אהין ער זאָל אַרײַן, וואָס ער זאָל [...] טון. געלט האָט נישט ליב צו זיין אונטער[...]טיגט איניגע וואָכען זעהען מיר, אַז עס איז [...] דערעסען צו זיין אונטעטיג.

[...] אונטערליגט פאַר מיר קיין שום ספק אַז די [...]כען צווישען דער עקזעקוטיווע און איניגע [...]ד וואָס האָבען געשלאָסען דעם אַרויספיהר פון [...]אַלען נאָכן אײַנפיהרען די רעווידען באַמערקני[...] וועט גורם זיין צו דער אַנטוויקלונג פון א אי[...]ליכער קאָניונקטור אין ארץ־ישראל. א סך איז [...]נגיג דערפון צי און אויף וואָס פאַר אופן ארץ־[...] וועט אונטערשטיצען די געשלאָסענע אַפּמאַ[...] און וועט אָנהייבען אַרײַנצופיהרען סחורות [...] לענדער, וועלכע זעהען אין דעם אַרויספיהרען [...] סחורות א וועג אַרויסצופיהרען יידי[...] קאַפּיטאַל קיין ארץ־ישראל.

[...]ר הויבען אָן אין ארץ־ישראל צו געהערען אונ[...]אָמפּאָרט פּאָליטיק, מיר וועלען זיך אײַנשטעלען [...] די לענדער וואָס פאַרבינדען דאָס אַרויספיהרען [...] מיט אַרויספיהרען יידישען קאַפּיטאַל קיין [...]שראל. די דאָזיגע נײַע פּאָליטיק פון ארץ־ישראל [...] וועט נישט אײַן לאַנד, וואָס וועט נישט וועלען [...]ירען דעם ארץ־ישראל מאַרק, צווינגען, אַז עס [...] אויך פאַרבינדען דעם סחורות אויסטויש מיט [...]שראל מיט דער מעגליכקייט אויפצולאָזען דעם [...] פאַר דער דאָזיגער סחורה אין ארץ־ישראל. [...]ס איז היינט שווער אין ציפערן אויסצודריקען [...] די דאָזיגע נײַע פּאָליטיק און די געשלאָסענע [...]כען וועלען אונז ווירטשאַפטליך ברענגען. עס [...]רליגט אָבער נישט קיין ספק, אַז די נײַע פּאָלי[...] וועט אָנדריקען א אינערליכע קאָניונקטור אין [...] איניגע האָבען שוין היינט אָן צו דיסקאָנטירען [...]

די אָפּמאַכען, וואָס וועלען אין איניגע וואָכען אַרום אַרײַן אין קראַפט.

מיר זעהען דעם סוף פון דער דעפּרעסיע. עס דערנעהנטערט זיך דער ערב־פריהלינג פון א גוטער ווירטשאַפטליכער קאָניונקטור, אויף וועלכער עס וואַרט מיט אומגעדולד נישט נאָר דאָס יידישע ארץ־ישראל נאָר אויך דאָס יודענטום פון דער גאַנצער וועלט און קודם כל דאָס יודענטום פון מזרח־אייראָפּע.

איך ווייס נישט צי אין פּוילען ווייסט מען ווי אַזוי ארץ־ישראל רעאַגירט, אויף יעדע טרויעריגע און שמערצליכע ערשיינונג אין לעבען פון יודענטום. מען וועט נישט גלויבען, אַז נאָך דער רעדע פון ער־פיס א נייעם סיים הועלד, באַגריסט אין יוד דעם צווייטען אויף דער גאַס מיט דער פראַגע צי ער האָט געלייענט אין דער היינטיגער צייטונג, וואָס עס האָט געזאָגט דער אָדער יענער העפּוטאַט, ווי אַזוי מען אינטערפּרעטירט די נײַע קאָנסטיטוציע אין פּוילען, ווי אַזוי עס פאַרשטייט זי דער אויסערן מיניסטער, וועלכער האָט ערשט מיט א קורצער צייט צוריק געזאָגט א יודישען פּאָליטיקער אַז ער, וועלכער האָט דער ערשטער נאָך פּילסודסקין אונטערגעשריבען די נײַע קאָנסטיטוציע אַלס מיניסטער, וועט זי זיכער אָפּהיטען.

ווען זיי זעהען א פאַרשטערונג פון דער ווירטשאַפטליכער קאָניונקטור און זיי גלויבען אַז זי וועט זיך האַלטען, רעדען זיי פּליטיציזינג וועגען דעם אַז ווידער וועט מעגליך זיין א אימיגראַציע פון פּוילישע יודען קיין ארץ ישראל.

איך בין איבערצייגט אַז דער האַנדעלס אָפּמאַך צווישען דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ און דער פּוילישער רעגירונג וועט נישט נאָר ווייטער מעגליך מאַכען די עמיגראַציע פון יודישע קאַפּיטאַ־ליסטען קיין ארץ־ישראל, נאָר וועט אויך גורם זיין א ווירטשאַפטליכע בעסערונג, און וועט אויך אַרויס־רופען א אָנטרעהונג פון דער אינערליכער קאָניונק־טור, דער אָפּמאַך זאָל אַרײַן אין קראַפט שוין אין משך פון די נאָהענטסטע וואָכען.

דר. פ. ראַטענשטרייך.

דײַטשער אַפּעטיט איז אונגעזעטיגט

זי וויל נישט נאָר צוריק די אַלטע נאָר אויך נײַע קאָלאָניעס

דער דײַטשער פאַרשטייער אין לאָנדאָן פאָן ריבענטראָפּ געפינט זיך אין לאָנדאָן נאָר אויף באַזוכען. דעם גרעסטען טייל צייט פאַרבראַכט ער אין בערלין. וואו ער באַטייליגט זיך אין פאַרשידענע קאָנפערענצען און באַראַטונגען, און יעדעס מאָל ווען ער קומט צו פאָהרען פון זיין שטענדיגען דינסט, וואַפט זיך אַרום איהם א ליכטער נעבעל פון סענסאַציעס און סורפּריזען.

ריבענטראָפּס לעצטער וויזיט האָט אין דער לאָנדאָנער געזעלשאַפט אַרויסגערופען א באַזונדערס שטאַרקע אויפרעגונג. פאַרשטייט זיך, עס האַנדעלט זיך נישט אין דעם וואָס דער דײַטשער פאַרשטייער באַנוצט זיך בעת די אויפנאַהמען ביים קעניג מיט דעם „דײַטשען גרוס“, וואָס רופט אַרויס א אומצופרידענהייט פון דער ענגלישער פּרעסע און פון די פּאָליטישע קרייזען. די אויפרעגונגען אין ענגלאַנד האָט אַרויסגערופען נאָר עפּעס אַנדערש און נעמליך, די עקשנותדיגע קלאַנגען וועגען דעם באַשלוס פון דײַטשלאַנד אַרויסצוטרעטען מיט די קאָלאָניאַלע פאָדערונגען.

עס איז נישט פאַראַן קיין ספק, אַז דאָס מאָל האָט דײַטשלאַנד ערנסט באַשלאָסען אויפצוווײַקלען דאָס קאָלאָניאַלע פּראָבלעם אין זיין גאַנצער ברייט. אין דײַטשלאַנד אַליין קומט פאַר די אַקטיווסטע פּראָפּאַגאַנדע. אין גאַנצען לאַנד קומען פאַר פאַרזאַמלונגען און באַראַטונגען, וואָס זענען געווידמעט די קאָלאָניאַלע פּראָבלעמען, אין די הויך־שולען זענען געשאַפען געוואָרען 340 ספּעציעלע קאַטעדרעס פאַר קאָלאָניאַלע וויסענשאַפטען. א חוץ דעם זענען פאַראַן 9 אינסטיטוטען וואָס זיינען באַשטימט צוצוגרייטען ספּעציאַליסטען פון קאָלאָניאַלע פראַגען. די דאָזיגע גאַנצע אָרגאַניזאַציע ווערט אָנגעפיהרט דורך דעם „אַלדײַטשען קאָלאָניאַלען בונד“, וואָס פאַראייניגט פאַרשידענע געזעלשאַפטען מיט אַנאַלאָגישע צילען. אין דער שפּיץ פון בונד שטייט איינער פון די טעמיסטע טוער פון היטלערישען דײַטשלאַנד — דער בייערישער שטאַטהאַלטער פאָן עפּ.

דאָס אַלץ באַווייזט, אַז דײַטשלאַנד האָט באַשלאָסען אויסצונוצען די גאַנצע אָרגאַניזאַציאָנעלע פעהיגקייטען פאַר דער פּראָפּאַגאַנדע פון דער קאָלאָניאַלער פראַגע. דערבײַ בלייבט די פראַגע נישט נאָר אין דער ספעהרע פון דער רייגער פּראָפּאַגאַנדע פּראָיעקטען, וואָס עס באַווייזט די שטאַרקע שטייגערונג פון די קורסען פון די אַקציעס פון אַלע קאָלאָניאַלע געזעלשאַפטען און אונטערנעהמונגען, וואָס זענען געבונדען מיט די אַמאָליגע דײַטשע קאָלאָניעס.

עס איז פאַר קיינעם קיין סוד נישט. אַז מיטן דעם וואוקס פון די דײַטשע באַוואָפענונגען נויטיגט זיך דײַטשלאַנד אַלץ מעהר אין רויה־שטאָפען, דאָס איבערפיהרען די דײַטשע ווירטשאַפט אויף די רעלסען פון אויטאַרקיע קען נישט בײַ די „אַלע וואונדער“, פאַרזיכערען די דײַטשען אויף א לענגערע אָדער ווייטערע צוקונפט מיט די נויטיגע רויה־שטאָפען, די אויסלענדישע רויה־שטאָפען קענען אויך ווערען פאַר דײַטשלאַנד אומצוגענגליך. באַזונדערס אין פאַל פון א מלחמה. און דעריבער מאָטיווירט דײַטשלאַנד איהרע קאָלאָניאַלע פאָדערונגען הויפּטזעכליך מיט דער נויטווענדיגקייט צו פאַרזיכערען זיך מיט רויה־שטאָף קוועלען פאַר איהר אינדוסטריע.

אָבער צי קענען די קאָלאָניעס, וואָס האָבען אַמאָל געהערט צו דײַטשלאַנד ליפערען איהר דעם נויטיגען רויה־שטאָף אויב מען זאָל אפילו אָננעהמען אַז זי וועט צוריק באַקומען אַלע קאָלאָניעס, וואָס מען האָט בײַ איהר צוגענומען — קאַמערון, טאַנגאַניקאַ, הרום מערב־אַפריקע, טאָגאָ, ניי־גווינעא, סאַמאָאַ א.אַז.וו. א.אַז.וו. וועט זיך אַרויסווײַזען אַז אין הינזיכט פון פאַרנעהמען די דײַטשע קאָלאָניעס אַן אומבאַדייטענדער איהר לאַגע מאַרגינאַל פאַרבעסערען.

לויט די ציפערען וואָס עס האָט מיט א קורצער צייט צוריק פאַרעפענטליכט דער ענגלישער קעניגליכער אינסטיטוט פאַר אינטערנאַציאָנאַלע פראַגען, פאַרנעמען די דײַטשע קאָלאָניעס אַן אומבאַדייטענדען אָרט אין דער וועלט פּראָדוקציע פון רויה־שטאָפען. עס איז אין זיי לחלוטין נישט פאַראַן קיין נאַפט, קויטשוק, אייזען־ערץ, מאַרגאַנעץ, קופּער, ניקעל, בליי, זילבער. מע איז כמעט נישט פאַראַן קיין גאָלד, ד.ה. דאָס אַלץ פון וועלכען עס נויטיגט זיך די דײַטשע אינדוסטריע. עס איז צווייפעלהאַפט, צי די רויה־שטאָפען וואָס עס ליפערען די אַמאָליגע דײַטשע קאָלאָניעס קאַפע, אייל, ערד, נוס א.אַז.וו. וועלען צופרידענשטעלען דאָס היינטיגע דײַטשלאַנד און וועלען זי פאַרוואַנדלען אין א פריילעכע מלוכה, וואָס איז צופרידען מיט איהר אָרט אונטער דער זון.

יערענפאַלס איז פאַר די אויטאָרען פון דעם אויבענדערמאַנטען באַריכט פון קעניגליכען אינסטיטוט אין דער פראַגע נישט פאַראַן קיין שום ספק, און קומען צום פאָלגענדען אויספיהר: „דאָס פּראָבלעם פון באַקומען רויה־שטאָף קען נישט געלעזט ווערען דורך אַפּטרעטען טעריטאָריעס. אויב מען זאָל נאָך אַפּטרעטען „גאַנצע קאָנטינענטען“. מען דאַרף נישט פאַרגעסען, אַז די דײַטשע קאָלאָניאַלע באַזיצונגען האָבען קיינמאָל נישט געהערט צו די רייכע קוועלען פון רויה־שטאָפען אויף דער וועלט.

צוליב וואָס האָט אַלזאָ דײַטשלאַנד נויטיג איצט די דאָזיגע קאָלאָניעס? אין ענגלאַנד האָט מען וועגען דער פראַגע קיין שום אילוזיעס. די ענגלישע רעגירונגס קרייזען, וועלכע וואַלטען אפשר אין פּרינציפּ גאָרנישט געהאַט געגען צוריקגעבען דײַטשלאַנד די ווייניג ווערטפולע קאָלאָניעס, האָט מען אָבער מורא, אַז זיי קענען דינען אַלס שטיצפּונקטען און סטראַטעגישע באַזעס פאַר א ווייטערע קאָלאָניאַלער עקספּאַנסיע. די אַלע שאַך־צוגען פון די דײַטשע אויסערליכע פּאָליטיק פון דער לעצטער צייט באַווייזען די ריכטיגקייט פון דער דאָזיגער מיינונג. די דײַטשע פּאָליטיק אין דער שפּאַנישער פראַגע, די מעלדונג וועגען דער געהיימער פאַרשטענדיגונג צווישען דײַטשלאַנד און פּאָרטוגאַל מכוח קאָנצעסיעס אין פּאָרטוגאַלישען אַנגאָלאַ, די יאַפּאַניש־דײַטשער מיליטערישער אָפּמאַך, מיט וועלכען עס זענען פאַרבינדען קלאַנגען וועגען דעם פאַרטיילען פון די „אײַנפלוס־ספעהרען“ אויפן ווייטען מזרח, דאָס אַלץ איז געווענדעט נישט אויף צוריקצובאַקומען די אַלטע קאָלאָניעס, נאָר אויף צו פאַרפעסטיגען זיך אויף נײַע קאָלאָניאַלע פּונקטען.

אָבער דאָ ריהרען שוין די דײַטשע שטרעבונגען אָן די לעבעדיגע אינטערעסען פון דער בריטישער אימפּעריע. און דעריבער איז פאַרשטענדליך די אומרוהיגקייט וואָס כאַפּט אַלץ מעהר אַרום די ענגלישע קרייזען. אַלץ שוואַכער ווערען די שטימען וואָס רעדען דערפאַר, אַז דורך געוויסע הנחות אין דער קאָלאָניאַלער פראַגע קען מען צופרידען שטעלען און באַרוהיגען די דײַטשע אַפּעטיטען. אַלץ העכער הערען זיך אויף דעם אחריות פון דער ענגלישער רעגירונג פאָדערונגען פון א פעסטערע האַלטונג לגבי די דײַטשע פאָדערונגען. אין דאָזיגען קאַמף צווישען צוויי שטאַנדפּונקטען האָט זיך די וואָגשאָל אַלץ מעהר אַריבערגעבויגען צום שטאַנדפּונקט וואָס איז געקומען צום אויסדרוק אין פּאַרלאַמענט אין די ווערטער: „וואָס מיר האָבען וועלען מיר נישט צוריקגעבען“.

ל. ג—לאַוו.

דער מצב אויף דעם ווילנער אוניווערזיטעט

ווילנע.

דער מצב אויפן ווילנער אוניווערזיטעט איז שוין געוואָרען „נאָרמאַל“. יעדען טאָג שטויסט מען די יודישע סטודענטען אַרויס פון די רעכטע בענק מיט כוח. די פּראָפעסאָרען אין דאָס רוב פאַלען רעאַגירען נישט, אין אַנדערע פאַלען העלפען זיי אַליין אײַנפיהרען דעם געטאָ.

פאַראַן אָבער איניגע פּראָפעסאָרען פון די „חסידי אומות העולם“, וועלכע נייען געגען שטראָם, און האַלטען זיך נאָך בײַ דער פאַרפליכטענדער קאָנסטיטוציע, אַז אַלע בירגער זענען גלייך און לאָזען נישט אײַנפיהרען קיין געטאָ.

פרייטאָג און שבת האָט מען אויפן אוניווערזיטעט נישט געשלאָגען, אָבער די יודישע סטודענטען האָט מען צורוה נישט געלאָזט.

אויפן צווייטען קורס יורי זענען די יודישע סטודענטען געשטאַנען.

אויפן יוריידישען סעמינאַר נעכטען האָבען זעגען איניגע יודען געזעסען אויף רעכטס. 2 סטודענטען זענען אַרויס אינמיטען לעקציע, דראָהענדיג צו קומען צוריק מיט א באָיבקע. די אַסיסטענטען, וועלכע האָבען געפיהרט די לעקציע האָבען פאַרענדיגט די לעקציע ספּעציעל מיט 20 מינוט פריהער, אַזוי, אַז ווען די באָיבקע איז געקומען האָט זי שוין די יודישע סטודענטען נישט געטראָפען.

פּראָפעסאָר האַלאַסקאַ פיהרט איין סיסטעמאַטיש א געטאָ

פּראָפעסאָר האַלאַסקאַ איז שוין באַקאַנט מיט זיין אָפענער אַנטי־יודישער שטעלונג אין דער פראַגע פון „ליגקס“ און „רעכטס“. איצט האָט ער בײַ די פּראַקטישע אַרבייט פון מעדיצין פאַראָרדנעט אײַנגעשטעלען ספּעציעל באַזונדערע טישען פאַר די יודען.

די פּראָפעסאָרען מיעניצקי און יאַנצען דראָהען די יודען מיט נישט פאַררעכענען דעם יאָהר, אויב זיי וועלען נישט זיצען לינקס

אויפן געשיכטע די סעמינאַר פון פּראָפ. מיעניצקי האָט דער פּראָפ. אײַנגעשטעלט פאַר יודען לינקע ערטער און פאַר די פּאָליאַקען — דער צענטער און די „רעכטע זייט“. די יודען זענען געשטאַנען — וואָס דער פּראָפעסאָר נישט ערלויבט צו שטיין. דאַן זענען די יודישע סטודענטען אַוועק. דער פּראָפעסאָר האָט זיי געדראָהט אַז ער וועט זיי נישט פאַררעכענען דעם יאָהר, אויב זיי וועלען פאַרלאָזען די לעקציע. אַלזאָ מען צווינגט יודען זיצען אין געטאָ...

נאָך דער לעקציע האָט ביים פּראָפ. מיעניצקי אינטערוועניִרט א יודישע דעלעגאַציע וועגען דעם אינצידענט. דער פּראָפעסאָר האָט ערקלערט: „איך לערן נישט פאַר דעמאָנסטראַנטען! איהר מוזט זיצען לינקס, אויב איהר וועט ניט; נאָך 2 סעמינאַרען אַוועק — פאַרליהרט איהר דעם יאָהר“.

ד״ר האַליצקי האַנדעלט ענערגיש

ד״ר האַליצקי (געאָגראַפיע) האָט די ענדעקישע סטודענטען געמאָלדען, אַז ער אַנערקענט נישט די אַנטיסעמיטישע העצע. ווײַל ס׳וויל נישט זיצען צוזאַמען מיט די יודען קען פאַרלאָזען די אויבונגען.

אויף די לעקציעס פון פּראָפ. ראָזע

אויפן דריטען יאָהר מעדיצין זענען 3 יודען געזעסען רעכטס. די ענדעקישע סטודענטען האָבען צוליב דעם פאַרלאָזען די לעקציע.

אויף דער צווייטער לעקציע פון פּראָפעסאָר ראָזע האָבען די ענדעקעס פאַרנומען אַלע ערטער אויף רעכטס און די יודען זענען געשטאַנען.

מ׳דרייסט פאַר די האָר און מ׳טרעט מיט די פיס

אויף ן 5־טען יאָהר מעדיצין האָט מען מיט געוואַלד אַרויסגעשלעפּט די יודישע סטודענטען פון די רעכטע בענק. מ׳האָט זיי געשלעפּט פאַר די האָר, געשטויסען מיט די פיס, נאַטירליך, 10 אויף איינעם, און געפייערט דעם טריומף „נצחון“ פון באַזייטיגען יודען פון רעכטס. אָט אַזוי האָט מען מיט געוואַלד באַזייטיגט די יודישע סטודענטען ברון, יאַנאַוו און מאַרגאַליס, אין דער „אײַדעלער“ מלאכה האָבען זיך באַטייליגט די ענדעקעס קאַטוואַך, מיישטאַוויטש, צערקאַוויטש, צעבאַוויטש, קרעסאָוועץ, מראָז א. אַנד..

פּראָפ. זיגמונט לאָזט נישט אײַנפיהרען קיין געטאָ

פאַר דער לעקציע פון פּראָפ. זיגמונט (מאַטעמאַטיק) האָבען די ענדעקעס געפּרובט באַזייטיגען די יודישע סטודענטען. דער פּראָפעסאָר האָט זיך אַריינגעכאַפּט אין לעקציע זאָל מיט פּוטער, א היבש בי טעל פריהער פאַרן אָנפאַנג פון דער לעקציע און נישט דערלאָזט די ענדעקעס צו מאַכען אַוואַנטורעס. דערבײַ האָט ער גע׳מוסר׳ט די ענדעקעס, אַז זיי וועלען זיך אַמאָל שעמען מיט זייערע איצטיגע מעשים..

אַ שפּאַציר איבער מינסק

מינסק אַמאָל און איצט. — ס׳הויז וואו גערשוני האָט געוואוינט. — ס׳פֿאַרמויערטע פֿענסטער׳ל פֿון טורמע. — ערינערונגען און איינדרוקען

פֿון ב. וולאַדעק

מיט פֿערציג יאָהר צוריק בין איך צום ערשטען מאָל אריינגעפֿאָהרען אין מינסק אין אַ בױר. די מאַמע האָט מיך און מיין עלטערן ברודער געפֿיהרט אין דער ישיבה. אַ געדיכטער וואַלד האָט זיך גע-צױגען פֿון ביידע זייטען וועג און דאָס טרייסלען זיך פֿון וואַגען און די נאַכט-קולות פֿון וואַלד האָבען נישט געלאָזען שלאָפֿען.

לעצטען אױגוסט בין איך ווידער אריינגע-פֿאָהרען אין מינסק נאָך אַ אָפּוועזנהייט פֿון ניין-און-צוואַנציג יאָהר און כאָטש דאָס מאָל בין איך געפֿאָהרען אין אַ באַקוועמען און ווייכען קופּע פֿון אינטערנאַציאָנאַלען וואַגאָן, האָט זיך דאָך אױך נישט געשלאָפֿען. נאָך יאָהרען פֿון קריג און ביר-גער-קריג און רעוואָלוציע, פֿאָהר איך ווידער אין דער שטאָט, וואו איך האָב אָנגעהױבען מיט „עסען טעג" ביי פֿריינטליכע און פֿרעמדע יודען און פֿאַרענדיגט מיט עסען חדשים, אַלס גאַסט פֿון דער צאַרישער טורמע; וואו איך האָב געקענט יעדעס שוהל׳, יעדען פּלאַץ וואו ס׳האָבען זיך געטראָפֿען רע-וואָלוציאָנערען; וואו איך בין אַרױסגעטראָטען אױף מיין ערשטער פֿאַרזאַמלונג און שיער נישט אױסגע-הױכט מיין לעצטען אָטעם אונטער קאָזאַצקע נאַ-גײַקעס; וואו יעדעס הויז און יעדע שפּאַן ערד איז מיר באַקאַנט און ליב — מיין מינסק!

און איצט איז עס נישט גלאַט אַ גובערנסקע שטאָט, נאָר די הױפּט-שטאָט פֿון דער ווייסרו-סישער רעפּובליק און דער פּרעזידענט פֿון דער רעפּובליק איז אַלס יונגעל געווען דער אָפּיציעלער פּאַסטעך פֿון מיין שטעטעלע דוקאָר! איך האָב זיך געדרעהט אױף מיין געלעגער, ווי איך וואָלט גע-זעסען אױף היץ און איך האָב זיך נישט געקענט דער-וואַרטען די מינוט, ווען איך וועל דערזעהן דורכ׳ן פֿענסטער די דעכער פֿון מיין באַליבטער שטאָט.

אָבער אָט פֿאָהרען מיר שױן דורך באָריסאָוו, אָט פֿאָהרען מיר דורך ראַטאָמקע, די בעריהמטע סטאַנציע פֿון מינסקער „דאַטשעס" און אָט דער-נעהנטערט זיך דער צוג צו מינסק. אָט זענען מיר שױן ביים פּלאַץ וואו עס איז אַמאָל געשטאַנען די מאַשין-פֿאַבריק פֿון די ברי"ער ווילבושעוויטש. אָט די פֿאַבריק האָב איך מיט נאָך אַ בונדיסט אַראָפּגע-נומען אין שטרייק אין יאַנואַר 1905, און טאַקע דאָ נישט ווייט, אױפֿ׳ן ווייסען שנײאיגען פֿעלד, צווישען פֿאַבריק און טײַך, זענען מיך בעפֿאַלען קאָזאַקען און האָבען מיך גוט „[illegible]פּאַסטוועט".

אָבער איצט, זעה איך, איז עס פֿאַרבױט מיט הייזער און פֿאַבריקען. עטליכע קוימענס הױבען זיך צום הימעל פֿון דעם אַמאָל פֿרייען פֿעלד, און אַ סך הייזער, וואָס זעהען אױס צו אַלט פֿאַר זייערע יאָהרען. נאָך אַ פּאָר מינוטען און מיר זענען ביי דעם אַמאָליקען ווילנער וואָקזאַל. אין אָקטאָבער 1905 איז ביי דעם וואָקזאַל פֿאָרגעקומען אַ ריזיגער מיטינג, אױף וועלכען סאָלדאַטען האָבען געשאָסען און גאָר אַ סך פֿון מיינע חברים זענען דערביי געפֿאַלען טױט. — פֿאַינאָס, מאַגילעווסקי, די אומ-פֿאַרגעסליכע ראָזע שאַבאַד...

מען פֿאַרפֿיהרט מיר אין האָטעל „יעוראָפּאַ". דאָרט גיט מען מיר אַ גרױסען, שיינעם צימער. ווען איך בין געווען אַ קלױזניק וואָלט מען מיך דאָ אַפֿילו צו דער טיר נישט צוגעלאָזט. אָבער איך קען אין האָטעל נישט בלייבען קיין מינוט. עס ציהט מיך דרױסען, צו די באַקאַנטע הייזער און פּלעצער, צו זעהען וואָס ס׳איז געוואָרען. פּונקט אַנט-קעגען [illegible] ווי איך גיי אַרױס, איז דער געוועזענער [illegible]. אין דעם גרױסען מױער האָט [illegible] מיינע פּינסקער חברים פֿאַרמשפּט צו קאַטאָרגע. [illegible] ס׳איז מיר געפֿעלען, וואָס איצט איז עס אַן אַרבייטס-טעמפּעל „דאָם פּראַצי". עס נױטיגט זיך אַפֿילו אין אַביסעל קאַלך און מען האָט געמעגט [illegible] אינשטעלען עטליכע [illegible] שױבען. [illegible] די שילד „דאָם פּראַצי" אַ סך פֿרעהליכער ווי די אַמאָליגע „סודעבנאַיאַ פּאַלאַטאַ". אַביסעל [illegible] זענען געווען די קאַזאַרמעס מיט דער „קאַלאַנטשאַ", דעם הױכען טורעם, אױף וועלכען [illegible] האָט שטענדיג אַרומגעשפּאַצירט אַ באַוואָפֿענטער [illegible]. דער טורעם איז האַלב איינגעפֿאַלען, דער גרױסער הױף, אין וועלכען מען האָט געמוסטרעוועט סאָלדאַטען, איז פֿאַרשטעלט מיט ברעטער. אַ רוח אין זייער טאַטען — וויפֿיל מאָל האָב איך געזעהן [illegible] יעפֿרײטאָרס פּאַטשען יונגע סאָלדאַ-טען אױס ריינער אַכזריות — היינט זענען די יונגע סאָלדאַטען אױך די גרױסע יחסנים און מען פּאַטשט נישט מעהר.

אָבער אָט פּונקט אַנטקעגען, אין דער געוועזענער קרעשטשענסקער, איצט אָקטאָבער-גאַס, איז דאָס הויז, וואו ס׳האָט געוואוינט איינער פֿון די בעריהמטעסטע און גרעסטע רוסישע רעוואָלוציאָנע-רען גריגאָרי גערשוני. מינסק האָט אַרױסגעגעבען אַ סך בעריהמטע פֿרייהייטס-קעמפֿער, אָבער דער בעריהמטסטער און בראַווסטער פֿון אַלע איז גע-ווען גערשוני. צוויי מאָל בין איך געווען ביי איהם אין הויז און געדענק יעדעס שטיקעל מעבעל, דעם קאָליר פֿון די פֿאָרהאַנגען און דעם זיסען צויבער פֿון זיין ווייכער מוזיקאַלישער שטים און זיין אוי-סערגעוועהנליכען פּראָפֿעטישען אויסזעהען. איך שטעל זיך אָפּ ביים הויז אַרומגערינגעלט פֿון אַ מחנה צימ׳ער פֿון יענע יאָהרען. די וואונדערליכע צייט ווען דער קאַמפֿס-לוסט און די אידעאַליסטישע באַ-גייסטערונג [illegible] האָבען ערשט אָנגעהויבען צו ערוואַכען! אָבער [illegible] איז דאָ אַפֿילו דער קלענסטער אָנדענק נישט פֿאַרהאַן, אַז דאָ האָט געלעבט און געווירקט אַ העלד.

אַנטוישט און אַביסעלע פֿאַרביטערט האָב איך [illegible] אַוועקגעלאָזען איבער די גאַסען אָפּצוזוכען מיינע אַלטע „טעג". דורך די עטליכע יאָהר, וואָס איך בין געווען אַ קלויזניק, האָב איך געהאַט צעהן „טעג". איך האָב געדענקט יעדעס הויז און איך האָב זיי ווידער געפֿינען. זיי זענען אַלע דאָ! אַלע ביז איינעם. עס וואוינען אומעטום נייע מענ-שען און מייסטענס נישט אַזעלכע פֿריינטליכע ווי די, וואָס איך געדענק פֿון אַמאָל. אָבער די הייזער זענען אַלע געבליבען, נאָר עלטער און געדיכטער באַזעצט. פֿון דעם געוועזענעם אַריסטאָקראַטישען קאַבאַקאָוו׳ס הויף, אַנטקעגען שטאָט-טעאַטער, ביז דעם שמוציגען הויף אויף שלאָס-גאַס, וואו איך האָב געגעסען דאָנערשטאָגס, האָב איך געוואַנדערט צופֿוס אין אַ געריכטליכען רעגען, ווי איינער וואָס וואַנ-דעלט אין שלאָף. די אַלטע מינסק איז געבליבען ווי זי איז געווען, נאָר אַביסעלע עלטער. מיט דעם אויס-נאַהם פֿון די פֿאָרשטעט האָט זיך גאָרנישט געביטען, אויסער עטליכע געציילטע בנינים — דאָס שיינע רעגירונגס-הויז מיט [illegible] פּראַכטפֿולען לענינ׳ס מאָנומענט אויף דער געוועזענער זאַכאַראָווער, די ווייס-רו-סישער אוניווערזיטעט, געבויט טאַנדעט, אָהן אַ טאַלק און אָהן כאַראַקטער, אַ נייע באַנק-געביידע, אַ נייע קינאָ, אַ הויז פֿאַר דער רויטער אַרמיי, וואָס האַלט זיך ערשט אין פֿאַרענדיגען, און אַ ליכטיגע שיינע ביבליאָטעק אויף לענינ׳ס נאָמען.

איינע פֿון מיינע גרעסטע איבעראַשונגען איז געווען די ערשטע דירה, וואָס איך האָב געהאַט אין מינסק, ביי דער „באַבערקע". די באַבערקע האָט גע-האַט אַ בלינדען מאַן, וואָס האָט געבעטעלט אויפֿ׳ן שול-הויף און אַליין האָט זי אַרומגעטראָגען איבער די שולען אַ גרויסען אייזערנעם טאָפּ הייסען באָב אַרומגעוויקעלט אין שמאַטעס עס זאָל אַנהאַלטען די היץ — אַ קאָפּיקע אַ מעסטעל. אָט די באַבערקע האָט געוואוינט אין האַלב איינגעפֿאַלענער חורבה הינטער דער טאָטערשער שוהל און ביי איהר האָ-בען מיין ברודער שמואל און איך געשלאָפֿען אויף אַן אַלטער קאָוטקע ביי אַ וואַנט, פֿון וועלכער עס האָט געבלאָזען מיט פֿייכטקייט און געשמעקט מיט ווילגאַטש. אַלץ, לויט די באַריכטען, האָט זיך פֿאַר דער צייט געענדערט אין לאַנד פֿון די סאָ-וויעטען, אָבער יענע חורבה׳צקע איז נישט נאָר נישט איינגעפֿאַלען, נאָר האָט זיך נאָך פֿעסטער און זיכערער איינגעגראָבען אין מאַמע-ערד און האָט בדעה נאָך לאַנג, לאַנג צו שטעהן. טויט איז שוין די באַבערקע און איהר בלינדער מאַן. אַנ׳אַנדער אָרים און אַלט פֿאָרפֿאָלק פֿערנעמען היינט די נאַסע ווענט, נאָר אַנשטאָט צוויי קלויזניקעס, וועלכע האָבען געחלומט פֿון גרויסע און ווייטע וועלטען, זענען איצט דאָ אַ קאָמסאָמאָל און קאָמסאָמאָלקע — וועלכע גייען אין ווייסרוסישען אוניווערזיטעט און חלומען צו ווערען כעמיקער און אינזשיניער.

און אויף דער מזרח-וואַנט, לינקס, העגנט נאָך אַלץ דאָס בילד פֿון ווילנער גאון אין טלית און תפֿילין, נאָר אויף דער וואַנט רעכטס, וואו ס׳איז געהאַנגען משה מאָנטעפֿיאָרע, קוקט אַראָפּ דאָס געזיכט פֿון סטאַלין. ווען די אַלטע פּאָר פֿאַלק און די קאָמסאָמאָלצעס פֿאַלען אַוועק אין שלאָף, געהען אָט די צוויי גרויסע מתנגדים אַרויס פֿון זייערע ראַמען און האַלטען לאַנגע דעבאַטעס. דער ווילנער גאון זאָגט, אַז די חסידים דאַרף מען פֿאַרטיליגען, אָבער נישט חס ושלום אין גוף. דאָס ערגסטע וואָס מען קען מיט זיי טאָן איז זיי מחרים זיין. אָבער סטאַלין באַווייזט, אַז חרם איז נישט גענוג, וואָרים יהא ראיה די חסידים זענען פֿון אַלע חרמות שטאַר-קער און מעהרער געוואָרען. ער זאָגט, אַז אַ געגנער צו באַזיגען איז דאָ נאָר איין וועג —, אַ שנעלער משפּט און — פּיף-פּאַף!

נישט אַזוי מענשליך-אָנגענעהם און נישט אַזוי הומאָריסטיש איז געווען מיין צווייטע איבעראַשונג, די טורמע אין מינסק. די טורמע וואו איך האָב איינ-מאָל אָפּגעפֿינסטערט אַכט מאָנאַטען און איינמאָל עטליכע וואָכען, וואו איך האָב דורכגעמאַכט אַ בונט און הונגער-שטרייק, שטעהט אין צענטער שטאָט אויף אַ בערגעל. שוין פֿון ווייטען האָב איך געזעהן אַז די טורמע, אַז דער הויכער געמויערטער צוים אַרום זענען ניי-אָפּגעקאַלכט, און עס האָט אַביסעלע פֿאַרדראָסען. אַזוי פֿיל בנינים אין שטאָט נויטיגען זיך אַזוי שטאַרק אין קאַלך, פֿאַרוואָס עפּעס זאָל די טורמע זיין דער יחסן? אָבער אַ גרעסערע איבעראַשונג האָט מיך געטראָפֿען, ווען איך בין צוגעקומען נעהנטער. די טורמע האָט פֿיר טורעמס און אין יעדען טורעם איז פֿאַראַן אַ איינצעל צימער. אין איינעם פֿון אָט די [illegible] צימערען איז געווען פֿאַרשפּאַרט דער יונגער [illegible]דענט פּוליכאָוו, ווען דער צאַרישער געריכט [illegible] געהאַנגען אין פֿריהלינג פֿון 1906, פֿאַר אַ[illegible] אויף דעם גובערנאַטאָר קורלאָוו, אַ [illegible] און גרויזאַמער טיראַן. ער איז דאָרט געזעסען [illegible] אין אָנפֿאַנג 1906, בין איך צום צווייטען מאָל [illegible] קומען אין מינסקער טורמע, אויפֿ׳ן וועג אין [illegible] שטעטעל מיט׳ן עטאַפּ פֿון לאָדז. אין 1904 בין [illegible] אין איינער פֿון די קאַמערען געזעסען אַליין, [illegible] עטליכע חדשים. עס איז אַפֿילו געווען אומע[illegible] צו זיין פֿאַרשפּאַרט אַליין, איבער נאַכט, און [illegible] נאָר גרויסע, פֿעטע שטשורעס אַלס חברים, [illegible] מען האָט געקענט אַרויפֿקלעטערן צום פֿע[illegible] און זעהן אַ שטיקעל הימעל, עטליכע נאָ[illegible] דעכער, אַ שפּיץ פֿון אַ בוים, אַ ליכט אין אַ [illegible]סטער. זיצענדיג הינטער די געדיכטע גראַטעס [illegible] דעם ברייטען שטיינערנעם זיץ פֿון פֿענסטער [illegible] מען דאָך געהאַט עפּעס אַ באַריהרונג מיט דער [illegible] סענדיגער וועלט. אָבער די געוועזענע אַרעסט[illegible] פֿון דעם קאַמער, וועלכע זענען איצטער די ר[illegible] האָבען פֿאַרמויערט די פֿענסטער מיט ציגל [illegible] אַרויף, איבערלאָזענדיג נאָר אַן ענג שפּעלט[illegible] אַ מאַגערען שטראַהל פֿון ליכט..

אַביסעלע קיביץ
(הומאָר פֿון טאָג)

משהלע: — טאַטע, איך האָב דיר געבראַכט אַ [illegible] צו דיין געבורטסטאָג.

פֿאָטער: — מיין גרעסטע מתנה וועט זיין, [illegible] וועסט זיין גוט און פֿיין

משהלע: — יאָ, אָבער.

פֿאָטער: — כישטאָ קיין אָבער, אָט דאָס איז [illegible] וואָס איך פֿאַרלאַנג פֿון דיר.

משהלע: — יאָ, אָבער איך האָב דיר שוין גע[illegible] אַן אַנדער מתנה.

* * *

פֿרוי: — מיין מאַן און איך זענען שרעקליך [illegible] ווי ראַט איהר אונז צו פֿאָהרען אין די וואַרעמע [illegible] אין די קאַלטע לענדער?

דאָקטאָר: — אַמבעסטען איז אַז איינער פֿון אייך [illegible] פֿאָהרען אין די וואַרעמע און איינער אין די [illegible] לענדער

* * *

טעאַטער דירעקטאָר: — איהר וועט מוזען די [illegible] איבעראַרבייטען און אַרויסוואַרפֿען דעם ממזר. קענט [illegible] נישט אַמאָל אָנשרייבען אַ פּיעסע אָהן אַ ממזר?

דראַמאַטורג: — גוט! איך וועל עס איבעראַרבייטען [illegible] אַנשטאָט דעם ממזר וועל איך מאַכען אַ ממזרת...

דאָס לעבען אין ארץ-ישראל
(ידיעות פֿון דער יודישער טעלעגראַפֿען-אַגענטור)

וואַהלען אין דער סטודענטען - אָר-גאַניזאַציע אין ירושלים

ירושלים. אין רעזולטאַט פֿון די נאָר-וואָס דורכגעפֿיהרטע וואַהלען פֿון דער פֿאַרוואַלטונג פֿון דער סטודענטען - אָרגאַניזאַציע פֿון דער העבּרעאי-שער אוניווערזיטעט, אין וועלכע עס האָבען זיך באַ-טייליגט 600 סטודענטען, האָט דער רעכטער פֿליגעל באַקומען 4 מאַנדאַטען און די לינקע פּאַרטייען האָ-בען דורכגעפֿיהרט 3 פֿאַרשטייער.

מען פֿערקויפֿט חולה - באָדען

ירושלים. „אַל-ליוואַ" מיילט מיט פֿון צפֿת, אַז אַראַבער פֿון סיריע און לבנון, וועלכע האָבען גרויסע שטחים באָדען אַרום חולה-טאַלען, פֿערהאַנ-דלען איצט מיט יודען וועגען פֿערקויפֿען זייערע באָ-דענס.

געגען געוועהר - שמוגעל

ירושלים. פֿון באר-שבע מיילט מען מיט, אַז כדי צו פֿאַרמיידען דעם געוועהר - שמוגעל פֿון עבר הירדן, האָט די מאַכט אַריינגעשיקט קיין אַלכאַוסאַר אין וואַדי-אַראַבאַ אַ רייטער-אָפּטיילונג פֿון דער גרע-ניץ-וואַך. יעדער רייטער וואָס וועט קאָנפֿיסקירען אַ ביקס וועט באַקומען אַ באַלוינונג פֿון צוויי פֿונט, און אויב ער וועט קאָנפֿיסקירען מעהר ווי איין ביקס וועט באַקומען אַ העכערען ראַנג.

יקרות

ירושלים. דער בעקער - פֿאַרבאַנד אין ירו-שלים האָט ווידער געהעכערט דעם פּרייז פֿון ברויט, אין פֿאַרלויף פֿון לעצטען האַלב-יאָהר איז דער פּרייז פֿון ברויט אין ירושלים געשטיגען אויף 30—40 פּראָצענט.

אין פֿאַרלויף פֿון די לעצטע וואָכען האָבען די פּאַלעסטינער נאַפֿט - געזעלשאַפֿטען געהעכערט דעם פּרייז אויף נאַפֿט פֿון 140 מיל פֿאַר אַ בלעך נאַפֿט אויף 165 מיל און איצט צאָהלט מען שוין פֿאַר אַ בלעך נאַפֿט 174 מיל. אינטערעסאַנט איז, אַז די זעלבע געזעלשאַפֿטען פֿאַרקויפֿען נאַפֿט אין עגיפּ-טען צו 70 מיל פֿאַר אַ בלעך.

רייכע אַראַבער לייגען איין זייער געלט אין יודישע בענק

ירושלים. „הבוקר" מיילט מיט, אַז לעצטענס האָבען פֿיל רייכע אַראַבער אָנגעהויבען אַרויסצונעה-מען זייער געלט פֿון דער אַראַביש - נאַציאָנאַלער באַנק און לייגען עס אין יודישע און אויסלענ-דישע בענק. די רייכע אַראַבער ווילען נישט, אַז מען זאָל וויסען, וויפֿיל געלט זיי פֿערמאָגען, כדי מען זאָל נאָכהער נישט אויספּרעסען ביי זיי קיין „נדבות" אויף „פּאַטריאָטישע צוועקען".

הורדוס און מרים אויף דער העבּרע-אישער ביהנע

תל-אביב. דער העבּרעאישער אַרבּייטער-טעאַ-טער „אהל" גרייט זיך צו דער אויפֿפֿיהרונג פֿון דער דראַמע „הורדוס און מרים" פֿון דעם באַקאַנ-טען יודישען שרייבער פֿאַלק האַלפּערין אין דער אי-בערזעצונג פֿון אביגדור המאירי.

800 דונאַם רעגירונגס - באָדען פֿער-פּאַכטעט דורך יודישע אַרבּייטער

תל-אביב. אויף דער לעצטער זיצונג פֿון צענטער פֿון פֿאַרבאַנד פֿון די קאָלאָניסטען איז גע-מאָלדען געוואָרען, אַז די רעגירונג האָט איינגעשטימט צו פֿאַרפּאַכטען 800 דונאַם באָדען ביי רחובות אויף צו באַזעצען דאָרט לאַנדווירטשאַפֿטליכע אַרבּייטער, וועלכע דער פֿאַרבאַנד פֿון די קאָלאָניסטען האָט אַראָפּגעבראַכט קיין א"י.

„זאַמענהאָף - זאַמעלבוך"

ירושלים. לכבוד דעם 50-יעהריגען יובל פֿון דער עספּעראַנטאָ - באַוועגונג (1887—1937) און צום 20. יאָהרצייט פֿון איהר בעגרינדער, גרייטען זיך די ליבהאָבער פֿון דער עספּעראַנטאָ - שפּראַך אין א"י אַרויסצוגעבען אַ זאַמעלבוך". אין זאַמעל-בוך וועלען אויך ערשיינען פּריוואַטבריף פֿון ד"ר זאַמענהאָף, שטרעבענדיג דערצו, אַז די דאָזיגע אָפּ-טיילונג זאָל זיין אַ פֿילשטענדיגע, בעט די רעדאַקציע פֿון זאַמעלבוך צושיקען די בריף אויפֿן אַדרעס פֿון דער סעקרעטאַרין, מאַדאַם ת. מאָשיצקי (ירושלים, כרם אברהם, צפֿניה-גאַס 25). די בריף וועלען שפּע-טער ווערען צוריקגעשיקט צו די אייגענטימער.

קאָנפֿליקט צווישען „הסתדרות" - מיטגלידער און רעוויזיאָניסטען אין דער קאָלאָניע נהריה

ירושלים. אין דער קאָלאָניע נהריה, ביי דער סירישער גרעניץ, איז אויסגעבראָכען אַ קאָנפֿליקט צווישען די מיטגלידער פֿון „הסתדרות" און רעווי-זיאָניסטישע אַרבּייטער וועגען דער באַזעצונג פֿון אַרבייטס - פּלעצער. דער קאָנפֿליקט האָט זיך אויף אַזוי ווייט פֿאַרשאַרפֿט, אַז עס איז געקומען צו צו-זאַמענשטויסען צווישען די אַרבּייטער פֿון די ריכטונגען.

בירגערמייסטער פֿון הענדאָן אויף זיצונג פֿון דער תל-אביב׳ער עיריה

תל-אביב. אויף איינער פֿון די לעצטע זיצונגען פֿון דעם תל-אביב׳ער שטאָטראַט איז אָנוועזענד אַלס גאַסט הענדאָן, בירגערמייסטער פֿון דער ענגלישער שטאָט הענדאָן, וואָס איז אומגעפֿער אַזוי גרויס ווי תל-אביב. דעם גאַסט האָט בעגריסט דער בירגערמייסטער רוקח.

אינטערעסאַנטע א"י - סטאַטיסטיק

ירושלים. די באַפֿעלקערונג פֿון א"י ווערט סוף 1936 אָפֿיציעל באַרעכענט אויף 1,300,000 אַריינגערעכענדיג אויך די אויסלענדער, וועלכע געפֿינען זיך אין לאַנד אָבער נישט רעכענענדיג די [illegible] לימיטיר און די וואַנדערנדע בעדואינער-שבטים. לויט רעליגיעזער אָנגעהעריגקייט באַשטייט די באַפֿעלקערונג פֿון 796,175 מוזולמענער, [illegible]85 יודען, 108,513 קריסטען און 11,376 אַנדערע. דער באַפֿעלקערונגס - צוואוקס פֿאַרן 1936 ווערט באַרעכענט אויף 58,590 נפֿשות 4,62 פּראָצ. די צאָהל מוזולמענער איז געשטיגען 26,040, דערפֿון האָט דער נאַטירליכער צוואוקס באַטראָפֿען 25,917 און אימיגראַציע - נעטאָ [illegible] פּערזאָן. די צאָהל יודען איז געשטיגען מיט [illegible] דערפֿון האָט דער נאַטירליכער צוואוקס באַטראָפֿען 7,750 און אימיגראַציע-נעטאָ — 21,183 פּערזאָן.

ירושלים. דער פֿינאַנץ-באַריכט פֿון דער רעגירונג פֿאַר די ערשטע 9 חדשים פֿון 1936 באַווייזט אַ הכנסה פֿון 3,212,176 פֿונט, ד. ה. 1,160,412 פֿונט ווייניגער ווי אין דעם זעלבען יאָהר פֿ. י.

די הוצאות האָבען באַטראָפֿען 3,107,328 די פֿינאַנץ - רעזערוון פֿון דער רעגירונג האָבען דעם 31. דעצעמבער 1936 באַטראָפֿען [illegible]653 פֿונט, ד. ה. מיט 105,000 פֿונט מעהר ווי אין [illegible]ריל 1936.

ירושלים. אין משך פֿון יאָהר 1936 [illegible] אין א"י אַרויסגעגעבען געוואָרען [illegible] ליצענזן אויף אינסטאַלירען נייע ראַדיאָ-[illegible]טען. די אַלגעמיינע צאָהל ראַדיאָ - אַפּאַראַטען [illegible] לאַנד איז אַזוי אַרום געשטיגען ביז 20,388. פֿון די 8,216 ביטען וועגען ראַדיאָ-רעגיס[illegible]שען אין משך פֿון יאָהר 1936 זענען [illegible] געשריבען אויף העבּרעאיש (ד. ה. העכער [illegible]60), 2,264 אויף ענגליש (26 פּראָצ.) און 805 אויף [illegible]יש (10 פּראָצ.).

נאַציס קענען נישט לייקענען
דעם ערפֿאָלג פֿון אַנטי-נאַצי-באָיקאָט אין אַמעריקאַ

בערלין, (יט״א). דער פּרעזידענט פֿון דעם לייפּציגער מעסע-אַמט דר. ריימונד קעהלער האָט דאָ רעפֿערירט וועגען דער אַנטוויקלונג פֿון די דייטש-אַמעריקאַנישע ווירטשאַפֿטס - באַציהונגען. דער רע-פֿערענט האָט געמוזט צוגעבען, אַז דער דייטש-אַמע-ריקאַנער האַנדעל איז געפֿאַלען אין אַזאַ מאָס, וואָס שטייגט איבער די אַלגעמיינע איינשרומפּונג פֿון דעם אויסערליכען האַנדעל.

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואָך

דער ווירטשאַפטליכער אַנטיסעמיטיזם

וואָס איז ערשינען א בראָשור פון וויקטאָר אונ. „ווירטשאַפטליכער אַנטיסעמיטיזם אין פון ציפערן". די בראָשור איז אַרויסגעגעבן דער פוילישער שפּראַך און אַנטהאַלט זעהר וויכטיגע מאַטעריאַל בנוגע די טענות פון די אַנטיסעמי־ וועלכע פּרעטענדירן שאָרען אויף די פוילישע אינ־ אין דער אָפּטיילונג „פאָלגען פון ווירטשאַפטליכן אַנטיסעמיטיזם", שרייבט דער מחבר:

ער אַנטיסעמיטיזם געפינט נישט קיין באַגרינ־ אין די ווירטשאַפטליכע אינטערעסן פון דער באַפעלקערונג. נישט קוקנדיג אָבער דער־ ווערט ער אָבער רעאַליזירט קודם־כל אויפן ווירטשאַפטליכן געביט — און דאָס אין א גרויסן בערייך.

אַלגעמיינע ריכטלינע פון אַנטיסעמיטיזם זע־ פּאָקאַנט. דער בילאַנס פון דער דאָזיגער אַקציע נישט קיין פריילעכער. די יודען איז אָפּגענומען געוואָרן די מעגליכקייט צו פאַרדינען אויף די וועלכע געפינען זיך אונטער דער קאָנטראָל אַלגעמיינע פאַרוואַלטונג און אַנדערע אינסטיטוציעס פון א רעכטליכן כאַראַקטער.

פאַרלוסטן ליידט אויך די יודישע אונטער־ וועלכע ווערט סיסטעמאַטיש באַזייטיגט פון פּאָזיציעס. די הויך פון די דאָזיגע קען געמאָסטן ווערן מיט דעם פאַלן פון דער צאָהל יודישע סטודענטן הויך־שולן, ווי אויך די צאָהל יודן, וועלכע אין די מיטעל־שולן. אין לעמבערג, למשל, פּראָצענט פון יודישע סטודענטן געפאַלן אויף 18, לויט דער פאַרזיכערונג פון רעקטאָר דער דאָזיגער פּראָצענט פאַלן בקרוב ביז 14 ס'זענען פאַראַן מיטעל־שולן אויף דער וואו די צאָהל יודן זענען געפאַלן פון 20 פּראָצענט. און דאָס איז נישט דערפאַר, וואָס די דאָזיגע שולן נישט אָן קיין יודען, פשוט: די עלטערן זעהען נישט קיין מעגליכ־ פון אינטעליגענטער אַרבייט פאַר זייערע קינ־ האַלטן אַז דאָס בילדען די קינדער איז אַ־ ווייל צו פערקויפן סאָדע־וואַסער, דאַרף מען ענדיגן קיין גימנאַזיע".

אַנטיסעמיטישער אַנגריף אויפן יודישען ווערט געפיהרט מיט גרויס ברען. דאָ פאַנגט די אַנטיסעמיטן מיט געוואַלד־טאַטען. אויך פאַראָרדנונגען ווי שחיטה, העלפן צו צו די פּרנסה־מעגליכקייטן פאַר יודען. יודישער האַנדעל טרעט אָפּ פּאַמעלעך, אָבער ער אָפּ. ס'קומט אויך פאָר מאַסען־האַפט א פּאַ־ פון יודישע אַרבייט און יודישע אונטערנעה־

אין האַנדווערק זענען דורכן צעכן־געזעץ אויך געוואָרן נייע באַגרענצונגען, וועלכע האָבן א ציל צו באַשווערן דער יודישער באַפעלקע־ צוטריט צו דער האַנדווערקער־אַרבייט.

אַרום ווערט געפיהרט א פּלאַנמעסיגער אָנ־ אויף אַלע געביטן פון ווירטשאַפטליכן לעבן נעמענס אויפגאַבע ס'איז אויסצוהונגערן די מאַסען, אונמעגליך פאַר זיי צו מאַכן די נסטען, פאַר'מיאוסן זיי דאָס לעבן און צוויי „צום איינציגן אויסוועג" — צו עמיגראַ־

אַזוי רעהרט זיך די יודישע באַפעלקערונג ווירטשאַפטליכן געביט? זי רעהרט זיך סטי־ און כאַאָטיש. דאָס קומט פאָר אויף צוויי קודם־כל — אין דער טענדענץ צו קאָנצענ־ אַלץ גרעסערע יודישע מאַסן אין די גרעסערע שטעט.

וועלען נעהמען אַלס ביישפּיל — לאָדז, אין 1921 האָט די לאָדזער באַפעלקערונג באַטראָ־ 452.000. אין יאָהר 1936 — 639.000. אַזאַ איז מעגליך געווען נאָר א דאַנק דעם שטאַר־ צופלוס פון דער אַיסערליכער באַפעלקערונג. זיך, אַז א טייל קומט פון דאָרף. גלייכצייטיג ווערט דער פּראָצענט פון דער יודישער באַ־ אין לאָדז נישט קלענער, דאָס באַווייזט, מיט דער דאָרפישער באַפעלקערונג, קומט קיין לאָדז יודען פון די קליינע שטעטלעך. די קאָנצענטרירונג פון דער יודישער באַפעלקע־ אין די גרעסערע צענטרען שפּילט א גרויסע ראָל סטיכישער ווירטשאַפטליכער זעלבסט־

די האַנדווערקער דאַרפן פיהרן ביכער

קאָנפערענץ צווישן דער האַנדווערקער־קאַמער און פאַרשטייער פון די צעכן

מיט עטליכע טעג צוריק איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון דער לאָדזער האַנדווערקער קאַמער מיט די פאַרוואַלטונגען פון די צעכן, וועלכע איז געווען געווידמעט אַקטועלע האַנדווערקער פּראָבלעמען פון די האַנטווערקער.

א חוץ דער פאַרוואַלטונג פון דער האַנטווערקער קאַמער זענען אויף דער קאָנפערענץ אַנוועזנד געווען: דער נאַטשעלניק פון וואָיעוואָדשאַפטלעכן אינדוסטריאַמט אינזש. גלאַגאָווסקי, א פאַרשטייער פון האַנדעלס מיניסטעריום מאַג. גאַנשאַראָווסקי, נאַטשעלניק פון דער פינאַנץ קאַמער לעוואַנדאָווסקי און דער נאַטשעלניק פון דער שטייער אָפּטיילונג ביים פאַרבאַנד פון די האַנטווערקער־קאַמערן ה' זול. קאָזלאָווסקי.

די קאָנפערענץ האָט געעפנט דער פּרעזעס פון דער לאָדזער האַנטווערקער קאַמער ה' קאָפּטשינסקי. דאָ האָט דער פאָרזיצער פון דער שטייער קאָמיסיע ביי דער לאָדזער האַנטווערקער קאַמער אָפּגעגעבן א באַריכט וועגן דער טעטיגקייט פון דער דאָזיגער קאָמיסיע.

דאַן האָט גענומען א וואָרט דער נאַטשעלניק קאָזלאָווסקי, וועלכער האָט געהאַלטן א לענגערן רעפעראַט וועגן די וויכטיגסטע שטייער פּראָבלעמען פון די האַנטווערקער.

דער נאַטשעלניק האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף די אָנערקענטע הנחות ביים אויסקויפן פּאַטענטן פאַר האַנטווערקער, דאַן האָט ער אַרומגערעדט די הנחות אין לאָקאַל־שטייער פאַר האַנטווערקער וואַרשטאַטן אויפ'ן יאָהר 1936 און 1937 אויפקלערענדיג, אַז נישט קוקנדיג וואָס ס'זענען נישט אָפּגעגעבן געוואָרן קיין רעקורסן אין דער אַנטשפּרעכענדער צייט, קען מען זיך ווייטער באַמיהען וועגן אַנולירן דעם דאָזיגן שטייער פאַר ביידע שטייער־יאָהרן.

פיל אָרט אין רעפעראַט האָט דער רעדנער געווידמעט די ראָל פון עקספּערטן ביים אויסמעסטן די שטייערן, פאַרבינדענדיג דעם ענין מיט'ן פּראָבלעם צו פיהרן האַנדעלס־ביכער — געזעצליכע ביכער פון איין פאַקטע.

נאַטש. קאָזלאָווסקי ערקלערט, אַז ביי א צאָהל פון איבער 30 טויזענד וואַרשטאַטן פיהרן ביכער נאָר א קליינע גרופּע. לויט דעם רעדנער האָט דאָס א וויכטיגע באַדייטונג פאַר דעם כלל האַנטווערקער פון דער גאַנצער וואָיעוואָדזטווע, ווייל ביי אָפּשאַצונגען לויט ביכער ווערן די שטייער צאָהלער אַמווענינגסטן בעוולהט, די פּראַיינפאַכסטע ביכער זענען צוגענגליך פאַר דעם קלענסטן האַנטווערקער־וואַרשטאַט.

פּאַטענטן־לוסטראַציעס און שטייער־לוסטראַציעס

מוזן פאָרקומען אין יעדן געשעפט

אין פאַרלויף פון יאָהר דאַרף אין יעדן געוועלב פאָרקומען צוויי מאָל לוסטראַציעס פון באַאַמטע. איינמאָל א פּאַטענטן־לוסטראַציע און דאָס צווייטע מאָל א שטייער לוסטראַציע.

די פּאַטענטן־לוסטראַציע דאַרף פּרינציפּיעל פאָרקומען אין ערשטן קוואַרטאַל פון יאָהר. אָבער זי קען אויך פאָרקומען שפּעטער. די שטייער־לוסטראַציע קען פאָרקומען א גאַנץ יאָהר.

דער נאַטשעלניק פון שטייער־אַמט איז מחויב פּערזענליך צו באַזוכן מינדעסטנס צעהן פּראָצענט געשעפטן, קודם כל די גרעסערע, און מוז באַזונדער קאָנטראָלירן די לוסטראַציע, וואָס די באַאַמטע האָבן דורכגעפיהרט און מוז מינדעסטנס צו דעם צוועק 15 פּראָצענט געוועלבער, וואָס די באַאַמטע האָבן לוסטרירט, נאָכאַמאָל אַליין לוסטרירן, באַזוכן.

אין יעדן יאָהר מוזן 75 פּראָצענט פון אַלע געשעפטן באַזוכט און קאָנטראָלירט ווערן דורך די שטייער־באַאַמטע און דורך דעם נאַטשעלניק. יעדעס יאָהר קען מען אַן אַנדער טייל געשעפטן דורכלאָזן. אָבער אין משך פון 2 יאָהר מוז אין יעדן געשעפט פאָרקומען צוויי לוסטראַציעס וועגן פּאַטענט און שטייערן מינדעסטענס.

מען דאַרף אויך לוסטרירן די אונטערנעהמונגען אויף די מערק, יערידים א. ד. גל.

אין די שטעט און שטעטלעך זאָל מען באַזונדערס אַכטונג געגעבן אויף די האָטעלן און איינפאָהר־הייזער, אין וועלכע עס שטעלן זיך אָב די סוחרים, וואָס פאָהרן אַרום מיט סחורה, מען זאָל דאָרטן אויך אַכטונג געבן אויף די וואַיאַזשאָרן, וואָס פאָהרן אַרום פון די פירמעס. וועגן די אַלע פאַלן, וואָס מען וועט אין א האָטעל אָדער איינפאָהר הויז טרעפן א וואַיאַזשאָר, זאָל מען שרייבן א ראַפּאָרט און אָוועקשיקן צום שטייער־אַמט, אין וועלכן עס האַנדלט די פירמע, וואָס האָט דעם וואַיאַזשאָר געשיקט.

די לוסטראַציע זאָל געפיהרט ווערן דער עיקר אין די טעג און אין די שעה'ן ווען עס קומט פאָר דער הויפּט־פּדיון, כדי דער שטייער־לוסטראַטאָר זאָל האָבן א פאַרשטעלונג וועגן דער פאָרם פון האַנדעל. די לוסטראַטאָרן דאַרפן ספּעציעל נישט צופּאַסן אין וועלכער שעה עס איז בעסער צו קומען אין יעדן געשעפט אַריין.

ווי אַזוי דערהאַלט מען די שטייער־הנחות

וועלכע זענען געגעבן געוואָרן די שטייער־צאָהלער

אין צענטראַלן קליינהענדלער פאַראיין, פּאָמאָרסקאַ 15 איז די וואָך, צווישן אַנדערע אַרומגערעדט געוואָרן די פראַגע וועגן די אַלטע שטייער־הנחות. ווי ס'איז אַלעמען בעקאַנט זענען א טייל פון די אַלטע שטייערן אָוועקגעשטעלט געוואָרן ביז'ן 1938 יאָהר מיט'ן באַדינג אַז 25 פּראָצ. פון די שטייערן, וועט געשאַנקען ווערן אויב אין טערמין פון 1/4 1935 ביז'ן 1/4 1936 וועט איינגעצאָהלט ווערן די אויסגעמאָסטענע סומע שטייערן פאַר דעם יאָהר. אין צווייטן יאָהר, 20 פּראָצ. אויב אין טערמין פון 1/4 1936 ביז'ן 1/4 1937, וועט איינגעצאָהלט ווערן א סומע, וואָס איז אויסגעמאָסטען אין דער צייט א. א. וו. די אַלע וואָס האָבן דעם באַדינג נישט ערפילט פאַרערט אויף דער שטייער־אַמט צו באַצאָהלען די 25 פּראָצ., 20 פּראָצ. א. א. וו. גאַנץ אָפּט זו רעפּט דאָס שטייער־צאָהלער, וועלכע האָבן איינגעצאָהלט מיט א קליינע סומע ווייניגער צ. ב. די אויסגעמאָסטענע סומע באַטרעפט 300 ג. און דער שטייער־צאָהלער האָט נאָר איינגעצאָהלט 299, פאַרלירט ער די 25 פּראָצ. וואָס דאַרף געשטראָכן ווערן, דעריבער דאַרפן די פאַראינטערעסירטע שטאַרק אַכטונג געבן. גענויע אינפאָרמאַציעס, ערטיילט דער סעקרעטאַריאַט פון צענטראַלן קליינהענדלער פאַראיין פּאָמאָרסקאַ 15.

ווער איז פאַראַנטוואָרטליך פאַר נעמען ליכווע־פּראָצענטער

נישט נאָר דער נעמער נאָר אויך ווער ס'האָט געוואוסט דערפון

די אַנקלאַגע וועגן ליכווע קומט פאָר אויפ'ן גרונט פון אַרט. 268 פון קאָרעקט קאַרני, וועלכעס זעהט פאָר טורמע שטראָף ביז 5 יאָהר, אָדער אַרעסט.

אַן אַנקלאַגע וועגן ליכווע ווערט אַנגעגעבן מינדליך אָדער שריפטליך צו דער פּראָקוראַטור אָדער צו דער אויספאָרשונגס־פּאָליציי, וועלכע פונקציאָנירט אַלס עפנטליכער אַנקלאַגער. די אַנקלאַגע איז נישט פאַרבונדן מיט קיין קאָסטן.

עס ווערט אויך באַשטראָפט יעדער איינער, וואָס באַטייליגט זיך אין „פאַרטרייבן" אָדער פאַרהוילן דאָס ליכווע־פאַרברעכן. למשל, ווען איינער וואָס האָט גענומען גרויסע ליכווע ציינזן, גיט איבער דעם וועקסעל אַן אַנדער פּערזאָן אויף צו פאַרקלאָגן, ווייל ער אַליין האָט מורא אַרויסצוטרעטן וועגן א וויראַק, כדי עס זאָל נישט אַרויסשוואומען א אַנקלאַגע אויף ליכווע און דער וואָס טרעט אַרויס מאָהנען האָט דאָס איבערגענומען צו טון נאָר מיט'ן צוועק צו פאַרטרייבן די ליכווע־אַנקלאַגע. זעלבסטפאַרשטענדליך, פאָרשט אויס די פּראָקוראַטור, און דאָס געריכט, צי דער, וואָס טרעט אַרויס מאָהנען א וויראַק, האָט דאָס וועקסעל באַקומען לויט א האַנדעלס־טראַנזאַקציע, אָדער מיט'ן צוועק צו פאַרשטעלן דעם אמת'ן ליכווע־קרעדיטאָר.

אַלגעמיינע יעהרליכע פאַרזאַמלונג

פון דער דרוקער־קאָאָפּעראַציע

זונטאָג איז אין לאָקאַל פון דער קאָאָפּעראַציע פון דער גראַפישער אינדוסטריע פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג. נאָכדעם ווי פּרעזעס ראַפּאַפּאָרט עפענט די זיצונג, גיט ה' ווייסקאָפּף אָפּ דעם טעטיגקייטס־באַריכט, פון וועלכן ס'איז צו זעהן, אַז די פאַרוואַלטונג האָט געטון אַלץ, וואָס עס איז געווען אין איהרע מעגליכקייטן, נאָר די פאַרשידענע מניעות, וואָס זענען גראָד פאָרגעקומען אין דער לעצטער קאַדענץ האָבן געבראַכט דערצו, אַז מ'זאָל איצט נישט קענען אויפווייזן די אַלע גוטע זייטן פון דער טעטיגקייט פון דער אָפּטרעטנדער פאַרוואַלטונג.

פּרעזעס ראַפּאַפּאָרט לייענט אויך פאָר דעם קאַסע־באַריכט, וואָס ווערט פון די אַנוועזנדע גענומען צו קענטניש.

דאַן הויבט זיך אָן די דיסקוסיע, אין וועלכער עס נעהמען אַנטייל די ה"ה צוקערבוים, יאַסקאָוויטש, גייטעלבוים, רעזניק, שוואַרץ און קופּערמאַן.

דער יוריס־קאָנסול פון דער קאָאָפּעראַציע אַדוו. ל. פוקס ענטפערט אַז די פאַרוואַלטונג און ערקלערט דערביי, אַז אויב די מיטגלידער האָבן טענות צו דער פאַרוואַלטונג ליגט עס דאָך אין זייערע הענט און זיי האָבן מעגליכקייטן צו וועהלען אין דער נייער פאַרוואַלטונג אַנדערע טיכטיגערע מיטגלידער, וועלכע זאָלן מעהר קענען אויפטון לטובת דער בראַנזשע. אָבער בשום אופן איז אַדוו. פוקס נישט מסכים מיט'ן פאָרשלאַג פון ה' יאַסקאָוויטש, אַז אויף דער היינטיגער פאַרזאַמלונג זאָל אויסגעדריקט ווערן צוטרוי נאָר א טייל פון דער אָפּטרעטנדער פאַרוואַלטונג, ווייל סוף־כל־סוף האָבן אַלע פאַרוואַלטונגס־מיטגלידער אויסגעגעבן א סך אָנווענדן און אָוועקגעלייגט גענוג אַרבייט צו פאַרבעסערן דעם מצב אין דער דרוקער בראַנזשע. ער לייגט דעריבער פאָר אויסצודריקן אַן אַבסאָלוטאָריום דער גאַנצער אָפּטרעטנדער פאַרוואַלטונג און דער דאָזיגער פאָרשלאַג ווערט טאַקע דורך דער פאַרזאַמלונג איינשטימיג אָנגענומען.

עהרן־פּרעזעס ה' שייניאַק לייגט דאַן פאָר איבערצורייסן די דיסקוסיע, דאַגעגן דאַרף מען זיך לויט דער מיינונג פון ה' שייניאַק נעהמען צו פּראָדוקטיווער טעטיגקייט און באַלד אויפ'ן אָרט צוזאַמענצונעהמען וועקסלען צו 50 זל., פון וועלכע עס זאָל געשאַפן ווערן א פאָנד יעדע איינציגן מיטגליד, וועלכער וועט זיך דאַרפן נויטיגען, אַרויסצוהעלפן, כדי צו צעמענטירן זיין אייגען געשעפט. א חוץ דעם קריטיקירט אויך ה' שייניאַק דעם גדיל פון באַריכט, וואו עס איז אויף א צווידייטיגען אופן איבערגעגעבן געוואָרן, אַז א מיטגליד פון דער קאָאָפּעראַציע איז צוליב זיינע מיאוסע מעשים גאַנץ צופעליג פלומרשט באַעוולה'ט געוואָרן. זאָל מען דעריבער זאָגן אָפּען, אַז פאַר'ן באַגעהן אַן אומפאַרצייליכן חטא בנוגע דער עקזיסטענץ פון א גוטער בראַנזשע האָט מען מיט דער צושטימונג פון דער פאַרוואַלטונג און דער גאַנצער קאָאָפּעראַציע געמוזט עפּעס טון כדי איהם אונשעדליך צו מאַכן, א חוץ דעם לייגט ה' שייניאַק אויך פאָר צו וועהלן א קאָמיסיע, וועלכע זאָל זוכן מיטלען זיך צו פאַרשטענדיגען מיט די פּוילישע דרוקער־באַזיצער, כדי צוזאַמען אָנצופיהרן די אַקציע וועגן פאַרבעסערן דעם מצב אין דער דרוקער־בראַנזשע. נאָכדעם, ווי עס ווערט נאָך אויסגעדריקט א דאַנק און אָנערקענונג דער קאָמיסיע פאַר דער איבערגעגעבענער אינטענסיווער אַרבייט אין משך פון די לעצטע פאַר וואָכן, טרעט מען צו צו די וואַהלען, וועלכע האָבן געגעבן פאָלגענדן רעזולטאַט: אַלס פּרעזעס איז ווידער געוועהלט געוואָרן ה' ראַפּאַפּאָרט; וויצע־פּרעזעסן די ה"ה: פעליקס, ד"ר ווינטראָוב און שאַלדאַיעווסקי; פאַרוואַלטונגס־מיטגלידער די ה"ה: ווייסקאָפּף, האַלצמאַן, יאַסקאָוויטש, שוואַרץ און סיגאַל; קאַנדידאַטן די ה"ה שימשיא, ווערטהיים און קופּערמאַן; שידס־געריכט די ה"ה: שייניאַק, ראַפּאַפּאָרט, ציטער און פעליקס; רעוויזיאָנס־קאָמיסיע די ה"ה: ציטער, סאַראַקירסקי און שוואַרצמאַן.

צום סוף ווערט נאָך אָנגענומען דער בודזשעט פּרעלימינאַר און נאָכ'ן דורכלייענען די ווענדונג פון דער האַנדעלס־קאַמער וועגן ערפילן די בירגערליכע פליכט פון דער ווינטער־הילף פאַר אָרימע, וועלכע ווערט פון די אַנוועזנדע אָנערקענט פאַר גאַנץ ריכטיג, לייגט ד"ר ווינטראָוב פאָר, אַז אין דעם ענטפער צו דער האַנדעלס־קאַמער זאָל אויסגעדריקט ווערן דער וואונש, אַז יודען זאָלן מעהר געניסן פון דער ווינטער־הילף ווי ביז איצט.

זעזנאַניעס אויף אומזאַץ און הכנסה־שטייער

מוז מען אָפּגעבן ביז'ן 1 מערץ

פּערזאָנען, וועלכע זענען מחויב אָפּצוגעבן ציעס אויף הכנסה־שטייער און אומזאַץ־שטייער געווענען, אַז דער לעצטער טערמין אָפּצוגעבן די דאָזיגע זעזנאַניעס איז דער 1. מערץ. ס' געמאַכט באַמערקונגען, אַז פאַר פירמעס און ס, וועלכע פיהרן האַנדעלס־ביכער זאָל דער איבערגערוקט ווערן אויפן 1. אַפּריל.

דאס לאדזער לעבען

דינסטאג, 16 פעברואר

ה' אדר תרצ"ז

זון-אויפגאנג 6.26

זון-אונטערגאנג 4.52

זעהר גרויסע טאג-ארדנונג
פון מארגענדיגער שטאט-ראט-זיצונג

די פרעזידיאל אפטיילונג ביי דער שטאט-פארוואל־טונג האט נעכטען פונאנדערגעשיקט איינלאדונגען אויף דער 5-טער פלענאר זיצונג פון שטאט - ראט, וועלכער קומט פאר מארגען, מיטוואך דעם 17טען פעברואר.

די טאג-ארדנונג איז פעסטגעשטעלט געווארען אויף פאלגענדען אופן:

1) קאמוניקאטען, 2) פראגע פון קאנווערסיע פון די קורצטערמיניגע הלוואות, וועלכע זענען גענומען געווארן דורך דער שטאט אין יאהר 1935 און 1936 אויף א לאנג-טערמיניגע הלוואה. 3) וועגן צוטרעטען צום פויען א כלאוואניע אין לאדז. 4) נעהמען א הלוואה אויף אויסקויפען דאס שטאטישע שעכטהויז. 5) נעהמען א הלוואה פאר לאדז אין דער הויך פון 7.415,220 זל. און יעהמען א דאטאציע פון 2.500.000 זל. אויף צופידרען אינוועסטיציע אר־בייט אין סעזאן 1937-38. 6) קאנווערטירען אויף א לאנג-טערמיניגע הלוואה אין דער הויך פון 18.365,000 די 5 קורצטערמיניגע הלוואות, וועלכע זענען גענומען געווארן דורך דער שטאט און „באנק נאספאדארסטווא קראיאווגא", 7) קאנווער־טירען אויף א לאנג-טערמיניגע הלוואה אין דער הויך פון 1,000,000 זל. דעם חוב פון דער שטאט אין דער פוילישער קאמונאלער באנק, 8) איבער־טראגן דעם נאמען פון פשעיאזד גאס אויף דער גאס פון מארשאלעק דאשינסקי, 9) איבערענדערן דעם נאמען פון זאגאניקאווא גאס אויף דער גאס פון ד"ר קאפטשינסקי 10) ענטפערן פון דער שטאט פארוואלטונג אויף די אינטערפעלאציעס. א) פון פ.פ.ס., בונד און פועלי ציון וועגן אנערקענען פון די שטאטישע פאטרען יום-טוב הוצאות, און וערען אנערקענט דעם פלל בעאמטע פון דער פערוואלטונג און סעהרערשאפט און פון די ש... שע אוונטר־שולען, ב) פון ענדעקישען קלוב באזייטיגען פון זייערע אמטען אין דער שטאט... פערוואלטונג די יודישע באאמטע און נישט געבען באשטעלונגען יודען, ג) פון ענדעקישען קלוב... צופעלבען דעם שטאט-ראט א באריכט פון דער... אקציע פאר די ארימסטע, 11) פרייע פארשל... (ערקלערונגען, קורצע אנפראגען, אינטערפעלא... דרינגענדע און נעווענליכע פארשלאגען.

ווי מען זעהט איז די טאג-ארדנונג פון די... צונג א זעהר רייכע.

באשטעטיגט דעם אורטייל
איבער דעם בונדישען ראטמאן, נוטקעוויטש

(א) נעכטען איז אין קרייז-געריכט, אלס אין אן אפעלאציע אינסטאנץ פארגעקומען דער פראצעס גע־גען דעם בונדישען ראטמאן שלמה נוטקעוויטש („סעהגעי"), וועלכער איז שוין בישעתו געמשפט גע־ווארען דורכן שטאטישען געריכט און באקומען א פסק דין א חודש ארעסט און צו באצאהלען 200 זלאטעס שטראף דערפאר, וואס ערב די וואהלען צום שטאט-ראט האט דער „בונד" ארויסגעלאזט א פלוג בלאט, און וועלכען עס איז אנגעטערט געווארען דער טעראר, וואס די היגע ענדעקעס האבען אנגעקינ ריכט אויף די יודען וועלע, האבען די חוצפה און די השוה צו גיין וועהלען...

אויף דעם פראצעס אין שטאט-געריכט, האט נוט קעוויטשעס פארטיידיגער, אדוו. לאאס פיגעליינט א דעקלאמאציע פון דער ענדעקישער פארטיי וועלכער עס זענען אין דער אמת אנגעקינדיגט ... דען דאס „אפרעכענען זיך" מיט די יודען.

דאס געריכט האט דאן צוגעלייגט די פ... מאציע צו די אקטען, אבער דער אויבערשטער אורטייל איז דאך ארויסגעטראגען געווארען.

אויף דעם נעכטיגען אפעלאציע-פראצעס ה... דער אדוו. לאאס ווידער פערגרופען אויף דער ... געפעהרליכער ענדעקישער פראקלאמאציע.

דאס קרייז-געריכט האט פעסטגעשטעלט, א... די ענדעקישע פראקלאמאציעס ווערט געזאגט... אין פאל ווען עמיצער פון די פאליאקען ... קשיוהדעט והערען, וועט די ענדעקישע פארט... רויף רעאגירען, בעת — אין די פלוג-בלעטער... „בנד" רעדט זיך וועגען דער סכנה פון ענד... טעראר, אלס אן אנטעזאגטען פאקט, אדער — ... הינטעם פאקט.

דאס קרייז-געריכט האט מחמת דעם באשט... דעם אורטייל פונם שטאט-געריכט און ... נוטקעוויטש'ן אויף א חודש ארעסט און צ... צאהלען 200 זלאטעס שטראף.

איבערמארגען
ציהונג פון דער 1-טער קלאס!
איילט זיך צו פארזעהען מיט א לאס!!
נ. יאטכא
פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66
נאוואמיעסקא 1

אויפפאדערונג פון דער שטייער-קאמער
צו אלע לאדזער פירמעס

(אג)) אלע היגע אינדוסטריעלע-פירמען האבען אין די לעצטע טעג באקומען א אויפפארערונג פון שטייער-קאמער מיט פאלגענדען אינהאלט:

אויפ'ן סמך פון ארט. 60 פון דער שטייער ארדינאציע פאדערט די שטייער-קאמער אויף די פארוואלטונג פון דער פירמע ((אינסטיטוציע)) צו צושטעלען דער שטייער-קאמער, אפטיילונג, אין לאדז, אליא קאשטשושקי 83, צימער נומער 5. פארטער א גענויע ליסטע פון אלע אויסגעצאהלטע אדער פארדעכענטע אין יאהר 1936 סומען, אויפ'ן חשבון פון א איינמאליגע אדער איבערחזרענדיגען זיך דינסטען, וואס עס זענען דער פירמע בסמאכט געווארען, ווי למשל, פאר יורידישע עצות, פריוואט וועקסעל דיסקאנטא, בעקומען אדער עווענטועל געגעבען א הלואה (פון וועמען, אדער וועמען, די גרויס פון דער הלואה, ווי אויך אפצאהלונגס-בעדינגונגען), דאס צוזאמענשטעלען בוי-פלענער, פאר ערטיילען טעכנישע עצות, פאר אויספיהרען ארבייטען, פארזיכערונגען, פע-מיטלונג ביים פער־קויפען און איינקויפען פון אביעקטען פון אונבע־וועגליכען פערמעגען א. אז. וו.

אין דאזיגען אויסצוג דארף מען נישט אנ־געבען די סומען, וואס זענען אויסגעצאהלט גע־ווארען די פיזישע און גייסטיגע ארבייטער די מיט־גלידער פון דער דירעקציע און פערוואלטונג, וואס זענען בעשעפטיגט, אין דער פירמע (אינסטיטוציע).

די אויסצוגען מוזען צוגעשטעלט ווערען ביז דעם 30 פעברואר. דאס נישט צושטעלען ד... צוגען צום טערמין דראהט מיט א שטר... 500 זל.

גע̄כאפט ביי דער האנ...

((א)) אויף דער זגערזשער גאס, ביי... לוטער מארק, האט מען געכאפט ביי דער... דעם גנב בערל ליפמאן, בעת ער האט „א... שלעפט" פון א דראזשקע שייע בוקאווסקי... אארקאוו) א פעקעל סחורה.

מען האט דעם גנב איינגעזעצט.

***

(ז) דאס טשאטישע געריכט האט ג... געמשפט דעם 23-יאהריגען יצחק יאנאווער, כען מ'האט בשעתו געכאפט ביי דער האנ... ער האט גע'גנב'עט ביי א געוויסען וויקטאר סאוויטש 1 ליסטאפאדא 18)) א פאר שי... לה האט זיך יאנאווער געמאכט משוגע, אב... האט איהם נישט געהאלפען, און מ'האט ... גאנץ מיושבדיג ארייגעזעצט אויף 6 חדשים.

הארבע שטראפען פארן קרומען
גייז אדער פאהרען

(א) די אנגעקינדיגטע קאנטראלע פון גיין און פאהרען איבער די גאסען, האט נאכן ערב'ן רעאליזירט ווערען שוין געבראכט פאלגענדע „פירות": דהיינו, פארן גיין אדער פאהרען נישט ווי ס'געהער צו זיין, און דערביי פארן ארגאנען ענטפערן די פאליציאנטען, בעת זיי האבען גע־מאהנט שטראף-מאנדאטען, זענען פערמשפט גע־ווארען דורכ'ן סטאראסטווע-געריכט: לעאן בעל־בערמאן (11 ליסטאפאד 10) אויף 2 וואכען ארעסט; יאן גאסלאווסקי (סטעפאנא 35) אויף 6 טעג ארעסט און וולאדיסלאוו פאלבארסקי – אויף 2 וואכען ארעסט.

עקספארט פון טעקסטיל-סחורות
איז אין יאנואר געפאלען

(אג)) אויפ'ן סמך פון ידיעות פון דער לאדזער דעלעגאטור פון מלוכה'שען עקספארט - אינסטיטוט האט דער עקספארט פון טעקסטיל סחורות אין דער צייט פון 1-טען ביז 31 יאנואר באטראפען 314,246 קילא אין ווערט פון 2,469,837 זל., אין פארגלייך מיטן חודש דעצעמבער האט זיך דער עקספארט פארקלענערט אויף 386,401 זל.

אויפ'ן ערשטען ארט פון די עקספארט לענדער שטעהט דאסמאל אנטוערפען מיט 59,768 קילא אין ווערט פון 602-288 זל., אויפ'ן צווייטען הא־לאנד מיט 33,802 קילא אין ווערט פון 302,677 זל. אויפ'ן דריטען ארט דער פארט גדיניען, דורך וועלכען עס איז ארויסגעפיהרט געווארען 23,378 קילא אין ווערט פון 243,893, אויפ'ן פירטען ענג־לאנד מיט 43,903 קילא אין ווערט פון 204,922 זל. און אויפ'ן פינפטען פערסיען מיט 33,166 קילא אין ווערט פון 204,747 זל. א. אז. וו.

אויספלוג
קיין ווין
עדם 17/II–1/III ד. י. פרייז 135 זל.

אויספלוג קיין
לאנדאן און פארין
דעם 17/II — 1/III 1937
ערלעדיגט
דאס וועלט-רייזע-ביורא
Union Lloyd
42 פיעטריקאווער 42
טעל. 87-107.

בייער פאלקסבלאט

אויפזיכט איבער דער ארדנונג אויף די גאסען

אין שייכות מיט'ן ארפגעפאלענעם שניי האט די אדמיניסטראטיווע מאכט ארויסגעגעבען א דערמאהנונג צו די פאליציי-ארגאנען וועגען דער נויטווענדיגקייט צו פערגרעסערן די אויפזיכט איבערן האלטען אין ארדנונג די גאסען און טראטו־ארען.

מילך איז טייערער געווארען!

(א) לעצטענס איז נאטירט געווארען א פרייזען-שטייגערונג אויף שפייז-ארטיקלען און קודם כל אויף ברויט און קארטאפעל, אויך מילך איז איצט טייערער געווארען אפילו די מילך-קאאפעראטיוען האבען געהעכערט דעם פרייז פון 25 גראשען אויף 27 גראשען פאר א ליטער.

שפיזלער מוז זיך שפייזען...
איצט וועט ער בעשפייזט ווערען פון דער מלוכה

((א)) דאס שטאטישע געריכט האט נעכטען פארמשפט דעם פראפעסיאנעלען „שאפענפעלער", אברהם שפיזלער אויף 2 יאהר טורמע פאר'ן ארויסגנב'ענען — דעם 19 נאוועמבער פ. י. — ביי מענדעל יאכימאוויטשען פון געוועלב (זגער זשער 16)) א שטיק סחורה פאר 300 זלאטעס.

ארעסטירט א דעזערטיר — א באנדיט

((א) אין בעלכאטאוו האט מען ארעסטירט דעם 21-יאהריגען יוזעף טאמטשינסקי, וועלכער האט זיך די לעצטע צייט מתעסק געווען מיט באנדיטעריי און ...ב־אנפאלען. דערביי האט ער אפט די בא פאלענע בלוטיג פארוואונדעט.

טאמטשינסקי איז איבערגעוויזען געווארען צו דער געריכטס-מאכט.

אויף טויט פארטשאדעט

((א)) אין שיעראדז — אויף דער אלענדרא-גאס — איז פון א שלעכט פונקציאנירענדען אויוען אויף טויט פארטשאדעט געווארען א געוויסער שימ־טשאק. אויך זיינע 2 קינדער — פון 11 און 13 יאהר זענען געפעהרליך פארטשאדעט, און זיי זע־נען איבערגעשיקט געווארען אין שפיטאל

קרבנות פון געשלעגען

((א) נעכטען זענען, בעת א געשלעג צושטא־כען געווארען מיט מעסערס דער 31-יאהריגער וולא דיסלאוו שעווטשיק און דער 31-יאהריגער סטא ניסלאוו קילאנטשיק (סלאנעטשנא 36).

אויף דער סלאוואצקי-גאס 41 איז שטארק צושלאגען געווארען דער 27-יאהריגער קאזשימיעזש יוזשוויאק.

פאגאטאוויע האט די אלע ערטיילט ערשטע הילף.

אונטערגעווארפען א קינד

(א) אויף דער קושעמיעניעצקא 5, אין דעם דערציהונגס-הויז, האט א געוויסע אננא ווישניעווסקא — אהן א באשטענדיגען וואוין-ארט — אונטער־געווארפען א קליין קינד, א מיידעלע, און איז אליין אנטלאפען.

פאליציי זוכט זי.

KINO-TEATR
MIRAŻ

אנהויב 4 נאכמיטאג
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם!
טראגעדיע פון מענשן, וועלכע געפינען זיך
אויפ'ן חסד פון אונמענשליכע פערברעכער
הערצער פון שטאהל
— ווי אויך —
דער געלער אוצר
מיט GARY COOPER

[...]ין פריהלינג-סעזאן וועלן שטייער-אמטן אדורכפיהרען א פארשטארקטע שטייער-עקזעקוציע

[...]י שטייער־אמטען אין גאנצען לאנד וועלען אינ־ [...]ן צוטרעטען צו פארשטארקטע עקזעקוציעס ביי [...]וחרים און קרעמער, כדי איינצומאהנען די פאר־ [...]גע שטייערען.
[...]פעציעל וועלען זיך די אמטען באמיהען איינצו־ [...]ען דעם אומזאץ און הכנסה־שטייער, וועלכער [...]פגעשאצט געווארען אין יאהר 1936.

די שטייער־אמטען וועלען זיך באמיהען אויסצו־ נוצען די צייט פון נייעם סעזאן, כדי אין די דאזיגע עטליכע וואכען זאל מען איינקאסירען דעם גרעסטען טייל פון די שטייער־חובות, וואס שטאמען פון די לעצטע שאצונגען.
די דאזיגע שטייערן וועלען פונאנדערגעלייגט ווערען אויף ראטעס נאר פון 3 ביז 6 חדשים. אין דער צייט פון סעזאן וועלען די עקזעקוטארען אנטעה־ מען אלע שטרענגסטע מיטלען אז די שטייער־צאהלער זאלען אפצאהלען די פארלעגענע חובות.
די שטייער - נאטשעלניקעס האבען אינסטרוק־ ציעס צו זיין ווי ווייט מעגליך נאכגיביג צו די שטייער געל־חובות, וועלכע ווייזען ארויס א גוטען ווילען תיים אפצאהלען די פארלעגענע שטייערען.

[...]י רעגירונג פארלענגערט דעם פארבאט אויפ'ן תבואה-עקספארט פון פוילען

[...]ו די רעגירונג האט אנגענומען א באשלוס צו [...]עהרען דעם עקספארט פון תבואה אויף א [...]ער צייט.
[...]ווי באקאנט האט מען דעם עקספארט פון תבואה [...]ס אפגעשטעלט מיט א טערמין ביזן 4. [...]רואר. אין דער צייט איז פארגעקומען א [...]ראל פון די תבואה זאפאסען אין פוילען און [...] אויך פארגעקומען אין אגראר־מיניסטעריום [...]ראטונג פון די פארשטעהער פון גוט־באזיצער [...]לאנדווירטען.
[...]אין רעזולטאט פון דער דאזיגער אקציע איז באַ־ [...]ען געווארען דורך דער רעגירונג, אז מ'זאל [...]ר נישט עקספארטירען תבואה קיין אויסלאנ־ ביז עס וועט קלאר ווערען, אז ביז דעם נייעם שניט וועט זיין גענוג תבואה אין פוילען פאר דער באַ־ פעלקערונג.
דערווייל הערשט אויפ'ן תבואה־מארק א דוחק אין קארן.
ערשט סוף מערץ וועט די רעגירונג באשליסען אנטגילטיג צי מען זאל ערלויבען עקספארטירען תבואה קיין אויסלאנד אדער נישט.

היינט, מארגן און איבערמארגן
קענסטו נאך קויפן א לאס צו דער 1-טער קלאס
אין דער גליקליכער קאלעקטור פון
KAFTAL
Łódź, ul. Piotrkowska 54.
קאפטאל — אין דער סינאנים פון גליק.

ווען צולעגט מען א חוב פון פארלעגענע שטייערן אויף 18 חדשים

זעהר פיל סוחרים אין קליינהענדלער באקלאגען זיך, אז די נאטשעלניקעס פון די שטייער־אמטען מאַ־ כען זיי שוועריגקייטען ביים צעליגען די שטייערען אויף ראטעס און ערלויבען אויסצוצאהלען די ראטעס בלויז אין משך פון 5 ביז 6 ראטעס.
דאריבער איז נויטיג אויפצוקלערען, אז ביים צע לייגען אויף ראטעס א שטייער־חוב, רעכענט זיך דער נאטשאלניק דערמיט, אז דער שטייער צאהלער זאל צוליב דעם נישט אריינפאלען אין א צו גרויסען שטייער־חוב פון די איצטיגע שטייערען, נאר די פארלעגענע חובות זאלען קלענער ווערען.
אויף 18 חדשים ווערט ערלויבט אויסצוצאהלען נאר דאמאלס, אויב מען גאראנטירט, אז גלייכצייטיג וועט מען צאהלען רעגולער און פינקטליך אלע נייע שטייערען. נארמאל ווערען די ראטעס פונאנדער געלייגט אויף 6 ביז 10 חדשים און נאר אין זעלטענע אדער וויכטיגע פאלען ווערען זיי פונאנדערגעלייגט אויף 18 חדשים.

וועגן דיסקאנטירן דאנציגער וועקסלען

די דעוויזען־קאמיסיע האט אויפגעקלערט, אז וועקסלען מיט אונטערשריפטען פון דאנציגער פיר מעס, צאהלבאר אין פוילען, וועלכע זענען ארויסגע־ שיקט געווארען קיין אויסלאנד נאכ'ן באקומען אן ערלויבעניש, קענען דיסקאנטירט ווערען אין לאנד מיט'ן באדינג, אז די באזיצער פון די וועקסלען וועלען באווייזען, אז די דאזיגע וועקסלען זענען געשיקט געווארען קיין פוילען אלס דעקונג פאר סחורה וואס איז צוגעשטעלט געווארען קיין דאנציג.
אזעלכע וועקסלען קענען אבער נישט דיסקאנ־ טירט ווערען, אויב דער אויסלענדער האט זיי צוגע־ שיקט קיין פוילען, כדי זיי צו דיסקאנטירען ביי א פריוואט פערזאן אדער באנק, עווענטועל דורך דער פערמיטלונג פון א פריוואט פערזאן, וואס וואוינט אין פוילען.

[...]גען אויסבעסערן די לאדזער ברוקען און טראטוארן

[...]די לענג פון די לאדזער גאסען באטרעפט 400 [...]מעטער, פון זיי זענען 250 קילאמעטער ברו־ [...] אויף א פלאך פון 2,150,000 קוו. קילאמע־ [...]ה וי־סטזעכלעך מיט פעלד־שטיינער און דאס [...]גנס א שטענדיגע יעהרליכע קאנסערוואציע [...]יבערברוקירונג.
[...]אויף דעם צוועק איז אין בודזשעט אויפן [...]1937/38 פארגעזעהען א סומע פון 882,662 [...] דער דערמאהנטער סומע איז 121716 זל. [...]מט אויף צו ענדערען דעם ברוק פון שטיין [...] בעסערען ברוק.
[...]אויב אין דער הינזיכט פון די גאסען־ברוקען [...]ין ארייננעטרעטען א קליינע בעסערונג און [...]ערלויבט שוין אויך צו ענדערען די פעלד־ [...]ר אויף בעסערע ברוקען, פארלאנגט אבער [...]וסטאנד פון די טראטוארען א כסדרדיגע [...]נשטרענגונגען.
[...]אויפ'ן יאהר 1937–38 איז פארגעזעהען [...]אנסערווירען די טראטוארען א סומע פון [...]25.

אפטייקן.

היינטיגע נאכט־דיזשורען

[...] היינט בייגאכט דיזשורירען: ס. קאן (פלאץ [...]עלני 8), א. בארעמזא (פאמארסקא 12), וו. [...] (פעטריקאווער 67), י. זאיאנטשקאוויטש [...]מסקיעגא 37), י. גארטשיצקי (פזשעיאזר [...]. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. שימאנ־ [...]ושעגרזשאלנא 75).

קליינער פעליעטאן

וועגן נאבעל און קנאבעל

ס'איז א געשמאק־זאך — זאגט שמיל־שמעלקי — און בירוע זעמען דא פאראן פארשידענע געשמאק אויף דער וועלט: אט, למשל, דעם קוששאנזשע ראחזשיוויל געפעלט נישט קיין קנאבעל, און ער האט זיך עס טישט געשעמט צו זאגען; איז סטאט, אז יר־ דישן — מע... אבער קנאבעל דאס שמעקט איהם נישט, און מהאי טעמא טוגען שוין די יודען אויך אויף צ'נהן־טישאנצי פרות...
מילא, מא איז וואס? זאגט נישט ליב קיין קנאבעל, טא עס חרוסת, אדער שלינג ריציניאיל און שטעל זיך טעהאקטע באנקעס... וועמען גייט עס אן, וואס דו האסט ליב און וואס דו האסט פיינר! אונ־ טערטוועגען קאנסטו עסען מכות מיט ראקעס, טשוועלעם מיט אסטריגעס און גיין שפאצירען אויף קוליעס — וועמען ארט עס דען?
וואָרום, ווי זאגט עס מיין שווער זאל לעבען און געזונט זיין? — זאגט שמיל־שמעלקי — ליבע, זאגט ער, ליב האבען האט איטליכער מענש ליב פארשיי־ דען: איינער — זאגט ער — האט ליב די שוויגער. א צווייטער האט ליב א לאטגען והוא רחום און א דריטער ווידער האט ליב לאנגע לאקשען...
ווי זאגט פאניע קוזרען סמאק מא סוואי סאס... קאס באטשעש... אי טאק, אי טאק!
אזוי צו אזוי: אהאלטענע זאכען ברויך מען זיך נישט איבערנעמען, און מ'דארף זיך נישט וועגען דעם צו אמפערן. מען וועט יאקאש ארורכקומען: איך וועל מיר ווייטער עסען קנאבעל און ציבעל, און דער קשיאנזשע — וויעפשאווינע...
וואָרום ווי זאגט עס ווידער דערוועלבער שווער מיינער זאל לעבען:
— וואס טויג מיר צי רויכערן ציגארעטן, אז מיר זאל סרחא'נען און דער זאל שמעקען, טו איך טאקיש עסען רעטעך, אז מיר זאל שמעקען, און דיר... ווי זאגט מען עס...

שמילשמעלקי

צוויי באדעקישע טוער פאר'ן געריכט

(א) די צוויי באדעקישע טוער: דער 43־יאה־ ריגער פראנצישעק שטשיטשינסקי און דער 44־יאה־ ריגער אדאם גאצעק זענען נעכטען געשטאנען פאר'ן קרייז־געריכט, אלס בעשולדיגטע אין פערשפרייטען אויף א מיטינג באאומרוהיגענדע ידיעות און מאכען אומגערעכטע פארווארפען אויפן אדרעס פון דער רעגירונג א. ד. גל.
די בעשולדיגטע האבען נעכטען אויפן פראַ־ צעס געלייקענט אין דעם, אז זיי זאלען האבען עפיס אזוינס געטון. זיי זענען באפרייט געווארען.

מ'קאן זיך פערלאזען...

(א) דעם 22 נאוועמבער פ. י. האט דאס דינסטמיידעל פון פיוועל דאווידאוויטש (פאלודניאווא 93) בראניסלאווא פאזשענצקא צוזאמען מיט איהר ברודער סטאניסלאוו פאזשענצקי בעגנבעט איהר בעלעבאס אויף 900 זלאטעס, און איז ענטלאפען.
שפעטער האט מען די ביידע געכאפט, און נעכטען האבען זיי „געכאפט" פון שטאט־געריכט ער – אנדערטהאלבען יאהר, און זי – איין יאהר.

איזראעל [...]ריף נאוואמיעסקא

שפאנענדער ראמאן פון לאדזער לעבען

[...]אלדין האט זיך געמאכט אזוי ווי ער וואלט [...]בעמערקט באומס צוגרייטונגען הגם ער האט [...]עהר גוט געזעהען און נאר אכטונג געגעבען, [...]ן חבר זאל נישט אפטון קיין נארישקייטען.
[...]ין דער נאכט איז גאלדין נישט געשלאפען, [...]ר האט געפיהלט, אז אין דער דאזיגער נאכט [...]באום אויספיהרען זיין פלאן. גאלדין איז גע־ [...] אויף זיין געלעגער צוגעהאלטען די אויגען [...] האט געזעהען אלץ וואס באום נעהמט פאר. [...]אלדין האט געזעהען, אז באום טוט זיך [...] אין דעם אנצוג וואס רוט האט איהם גע־ [...]. ער האט דאס געטון אהן דעם מינדעס־ [...]ארך, כדי נישט אויפצוועקען קיינעם. ווער [...]געשלאפען אין דעם באראק, א לענגערע ווייל [...]ך באום געזעסען אויף דעם ראנד פון זיין [...]ע אזוי ווי ער וואלט זיך נאך געוואלט [...]ליגען אין דער לעצטער מינוט, צי ער זאל [...]צידירען אויף דעם אנטלויפען. עטליכע מאל [...]ער זיך א פגעשטעלט און ווידער אוועקגעזעצט [...]זידע איז געווען א זעהר שווערע ביז ענדליך [...]האט זיך ארויסגעשלייכט פון באראק. אין [...]ען איז געווען זעהר פינסטער, ממש אנצוטאפען [...]נסטערניש. ארויסקומענדיג פון באראק איז [...] געווען איינגעבען דעצידירט. ער האט שוין [...]ען די געפאהר פאר די אויגען און נישט [...]עקוקט פון איהר, ער איז געגאנגען אויף [...]וועג, אויף וועלכען ער האט זיך געהאט אנגע־ [...]ט דורך עטליכע טעג ווען ער האט זיך בא־ קענט מיט דעם שטח פון לאגער און געוואוסט שוין מיט צוגעמאכטע אויגען צוצוגעהן צו דעם ארט, וואו ס'האט זיך איהם אויסגעוויזען, אז ס'איז לייכטער אדורכצוקומען.
ווי נאר באום איז ארויס פון באראק האט זיך גאלדין ארומגעקוקט אין אלע זייטען, צי ס'איז טאקע אמת, אז באום איז ארויס, ער האט בא־ אונדערט דעם מוט און דרייסטקייט פון באומען, נישט אנדערש ווי עפיס א שטארקער אימפולס האט איהם געיאגט זיך צו דערוואגען אויף אזא אונטער־ נעהמונג. אין ערשטען מאמענט האט גאלדין זיך צוגעדעקט דעם קאפ מיט דער קאלדרע, כדי עס זאל נישט הייסען, אז ער האט עפיס בעמערקט, ער האט מורא געהאט, אז טאמער האט אימיצער געזעהען און דאמאלס וועט ער בעשולדיגט ווער־ אין מיטהעלפען צו באומס אנטלויפען. אבער אין דעם מאמענט האט גאלדין באמערקט, אז אויף באומס פריטשע ליגט א בריף. גאלדין האט שנעל גענומען דעם בריף און איהם בעהאלטען ביי זיך אונטערן שטרויזאק. ער האט ביי דעם שוואכען ליכט בעוויזען ארורכצולייענען דעם אדרעס אויפ'ן בריף, ער איז געווען אדרעסירט צו רוט קראנץ. גאלדין האט איהם אין ערשטען מאמענט געוואלט צורייסען, כדי מ'זאל איהם נישט געפינען אויז איהם נישט חושד זיין אין עפיס, סוף־כל־סוף האט ער אבער באשלאסען צו פערהאלטען דעם בריף און איהם ביי דער ערשטער געלעגענהייט איבערגעגעבען דעם פריילין קראנץ. גאלדין איז מעהר נישט איינגעשלאפען. ער האט זיך בערוועאיש געוואָרפען אויפ'ן געלעגער און געוואַרט ביז ס'וועט ווערען טאג. יעדען מאמענט האט ער געוואַרט. אז ס'זאל נישט ווערען קיין גערודער אין לאגער און מ'זאל באומען כאפען אויפ'ן הויף אין דעם ציווילען אנ־ צוג און מיט אלע סמנים, אז ער וויל אנטלויפען, דאמאלט וואלט געווען דער משפט א קלאהרער. באום וואלט נאך דעמזעלבען טאג דערשאסען גע־ ווארען ביי יעדען שאדך איז גאלד'ן געווען זיכער, אז אט איז אט איז דאס ענטלויפען ענטדעקט גע־ ווארען. ס'איז אבער ביז אינדערפריה גארנישט געשעהען.
אויך רוט קראנץ האט געוואוסט וועגען דעם, אז דאס אנטלויפען דארף געשעהען היינטיגע נאכט, דאס האט איהר באום געזאגט, ער האט געהאט צו דעם מיידעל מעהר צוטרוי, ווי צו גאלדינען, וועלכער איז געווען א געגנער פון דער אנטלויפונגס אונטערנעהמונג. און רוט איז די גאנצע נאכט נישט געשלאפען, זי האט א גאנצע נאכט מתפלל געווען אין דער שטיל, אויף וויפיל זי האט דאס געקענט, אז באומען זאל געלונגען צו אנט־ לויפען און ער זאל קיין שום מכשל אין וועג נישט האבען, פערשטעהט זיך, אז זי האט קיינעם נישט דערצעהלט וועגען דעם וואס באום האט איהר פארטרויט און זי האט וועגען דעם געקענט רעדען נאר מיט זיך אליין, זיך בעראטען מיט זיך אליין און מאכען פאראויסזעהונגען מיט זיך אליין.
ווען דער מארגען האט אויסגעבראכען, ווען די געפאנגענע זענען געגאנגען צו דער ארבייט, האט נאך קיינער נישט געוואוסט וועגען דעם, אז איינער פון די רוסישע געפאנגענע איז נישטא מעהר אין לאגער. אז ער איז פון דאנען אנטלאפען, אנטלאפען פון דעם דאזיגען ארגאניזירטען און דיס ציפלינירטען לאגער, ווי קיינער איז נישט בעטראכט געווארען ווי קיין מענש מיט אייגענע געדאנקען און אייגענע געפיהלען, נאר ווי א טויטע זאך, וועלכע ליגט וואו מען לייגט זיי אוועק, שטעהט ווי מען שטעלט זיי אוועק און ס'איז נישט פארהאן קיין רייד וועגען אקעגענשטעלען זיך אויסדריקען דעם אייגענעם ווילען.
בלויז גאלדין האט געוואוסט, אז עס פעהלט באום, ער האט זיך גארנישט וויסענדיג געמאכט אזוי ווי אלע איבריגע, וועלכע האבען דאס נישט בעמערקט, מיט הארץ־קלאפעניש האט ער אבער געווארט אויפ'ן מאמענט ווען דאס וועט ענטדעקט ווערען, מ'האט נישט באמערקט באומס פארשוואונדען ווערען, ווייל אלס קראנקער און שוואכער איז ער נאך געווען פריי פון דער ארבייט און דע־ ריבער איז ער נישט געשטאנען צום אפעל יעדען פארטאגס ווען די געפאנגענע האבען זיך געמוזט שטעלען אין א רייה אין זענען מושטרירט געווארען א געוויסע צייט ביז מ'האט זיי גרופענווייז אפ־ געפיהרט צו דער ארבייט.
אבער שוין דעמזעלבען אוונט איז אריינ־ געקומען דער פיהרער פון באראק, אין וועלכען ס'האט זיך געפינען באום און האט איהם גערופען אויפ'ן גאנצען קול.
— באום, באום.
קיינער האט זיך נישט אנגערופען
— קרייץ דאנערוועטער נאכאמאל, האט דער דייטש זיך דערבייזערט, וואו איז דאס „פערפלוכטע לודער"?
קיינער האט זיך נישט א גערופען, דער דייטש איז צוגעגאנגען צו דער פריטשע פון באומען. דא האט ער זיך דערשראקען, די פריטשע איז אפילו היינט נישט געבעטנגט געווארען אין אר־ דנונג וואס האט באוויזען, אז דער געפאנגענער איז דעם גאנצען טאג נישט געווען אין באראק.
— וואו איז ער אהינגעקומען? וואו איז ער
קיינער האט נישט געענטפערט, ווייל קיינער האט נישט געוואוסט צו וועמען די דאזיגע ווערטער זענען געווענדעט.
— וואו איז דער רוס, האט ער שוין אויסגע־ שריגען אויפ'ן גאנצען קול, ענטפערט מיר.
ער האט זיך געווענדעט צו עפיס א נאאיווען רוסישען פויערל, וועלכער האט זיך איבערגעצלמט און געענטפערט.
— וואס ווייס איך, איך ווייס נישט וואו ער איז.
(המשך קומט)

די שטרייק־באַוועגונג אין לאָדז

הײַנט — אַ שוסטער־שטרייק

(ז) הײַנט האָט זיך אָנגעהויבן אַ שטרייק פון שוסטער־כאַלופּניקעס אין דער צאָהל פון 6000 פּערזאָן, גלייכצייטיג זענען צו דער שטרייק־אַקציע צוגעטראָטן די שוסטערס פון וואַרשע, סקערניע־וויץ און לאָוויטש, ווייל די דאָזיגע שוסטערס האָבן אויך געאַרבייט פאַר לאָדז. די שטרייקענדע פאָדערן אַ העכערונג פון די לוינען און סאָציאַלע פאַרזיכערונגען. אויב דער סכסוך וועט אין משך פון דער וואָך נישט ליקווידירט ווערן, וועלן זיך אינעם שטרייק אָנשליסן די שוסטערס וואָס אַרבייטן אין די מעכאַנישע שוך־פאַבריקן.

דעמאָנסטראַציע־שטרייק פון זאַקעי־אַרבייטער

(א) אין הסכם מיטן באַשלוס פון די זאָקען־אַרבייטער אין נעכטן אין באַזונדערע פאַבריקן פאָרגעקומען אַן איין־שעה'דיגער פּראָטעסט־שטרייק.

די ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען וועגן אַ צוגאָב־אָפּמאַך פאַר דער זאָקן־אינדוסטריע דאַרפן זיך אָנהויבן אין דער לויפנדער וואָך, דער טער־מין איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרן.

לוין־פאָדערונג לויט'ן אָפּמאַך

אין דער פירמע דאַניעלאַק און מיטמינגער (פאָמאָרסקאַ 69, פּעטריקאָווער 60)) דויערט שוין מיט כמעט צוויי וואָכן אַ שטרייק. די פירמע באַ־שעפטיגט אַן ערך 100 פּערזאָן האַנד־וועבער, כאַלופּניקעס און אַרבייטער יודען. אַ חוץ דעם גיט די פירמע אַרויס אַרבייט אויף דער פּראָווינץ — לי־פעראַנטען, מיט וועלכע די לאָדזער אַרבייטער איז שווער צו קאָנקורירן, ווייל די ליפעראַנטען קריסטען קענען אַרבייטן פאַר די קלענסטע לוינען.

די וועבער אין לאָדז מוזען זיך מיט דער געשאַפנער לאַגע טאַקע רעכענען, און צוליב דעם לײַדן. אַרבייט מען טאַקע 16—18 שעה אַ מעת־לעת און מען פאַרדינט אין בעסטן פאַל פון 20 ביז 24 זל. אַ וואָך.

כמעט דריי חדשים האָט די פירמע דאַניעלאַק און מיטמינגער די לאָדזער וועבער קיין אַרבייט נישט אַרויסגעגעבן. מיט אַ פּאָר וואָכן צוריק האָט די פירמע אָנגעהויבן אַרויסצוגעבן אַרבייט אויך די לאָדזער אויסגעהונגערטע וועבער, דערביי אָבער שטאַרק געריסן די לוינען.

דער לוין־וועבער פאַראיין (בזשעזשינער 7) וואו עס זענען אָרגאַניזירט די וועבער־כאַלופּניקעס, און דער פּראָפעסיאָנעלער טעקסטיל־פאַראיין (אַג־ראַ־אָווא 9) פירען אָן מיט דער אַקציע. עס איז אַרויסגעשטעלט געוואָרן די פאָדערונג: צוריקשטע־לן די לוינען, לויט'ן אָפּמאַך.

הוספה־אַקציע פאַר די בעקער־אַרבייטער

מען טראַכט שוין וועגן באַקן מצות

אויף אַן אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג פון בעקער־אַרבייטער, וועלכע איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון פּראָפעסיאָנעלן פאַראיין איז באַהאַנדעלט געוואָרן די פראַגע וועגן דער נאַכט־אַרבייט אין די בעקערייען און וועגן דער סיטואַציע, וועלכע

האָט זיך געשאַפן אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם וואָקסענדען יקרות.

עס איז באַשלאָסן געוואָרן זיך צו ווענדן צו די פראַפ. קלאַסן־פאַראייניגן און צו ז.ז.ז. וועגן אַ געמיינזאַמער הוספה־אַקציע. וועגן דעם באַשלוס איז אויך מיטגעטיילט געוואָרן דעם אַר־בייטס־אינספּעקטאָראַט, וועלכער זאָל צוזאַמענרו־פן אַ קאָנפערענץ מיט דעם בעקער־צעך.

אַזוי ווי אין אייניגע בעקערייען זענען געדרי־סן געוואָרן די לוינען, זאָל די אַרבייטס־אינס־פּעקטאָר וואָרנען די שולדיגע אין נישט אויספיה־רן דעם אָפּמאַך, או זיי וועלן צוגעצויגן ווערן צו פאַראַנטוואָרטליכקייט און צאָהלען שטראָף.

עס וועלן אויך צוזאַמענגעשטעלט ווערן פּראָטאָ־קאָלען פאַר עובר זיין אויף דעם געזעץ פון [illegible] אַרבייטס־צייט. ביים קאָנטראָלירן די בעקערייען זאָל צוגעלאָזן ווערן אַ דעלעגאַט מצד דעם פּראָ־פעסיאָנעלן פאַראיין.

אויף דער זעלבער פאַרזאַמלונג איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרן דער אַרבייטס־לוין פאַר די מצות־בעקער: שיבער און קנעטער זאָלן פאַר 96 שעה אַרבייט, האַנד־מצות באַקומען 300 זל. פאַר „ווישימאַטשקע" מצות — 350 זל. און פאַר מאַשין־מצות 400 זל.

דער פאַראיין באַמיהט זיך, אַז צום באַקן די מצות זאָלן צוגענומען ווערן נאָר מיטגלידער פונ'ם בעקער־פאַראיין, אַרבייטסלאָזע, וועלכע וואַרטן שוין לאַנג אויף דער אַרבייט, ווייל צו מצות באַקן שטעלן זיך געווענליך פיל זייטיגע, וואָס האָבן מיט באַקן קיינמאָל קיין שייכות נישט.

איבערמאָרגן

די ציהונג פון דער 1־טער קלאַס

נאָך הײַנט קויפט אַ לאָס

ביי וואַר־אַנאָוו, פּיעטריקאָווער 11 און 72.

אַפּעל צו די יודישע טעקסטיל־פאַבריקאַנטען אין לאָדז

(בריף אין רעדאַקציע)

זעהר חשוב'ער ה' רעדאַקטאָר! מיר בעטען אייך זעהר אָפּצודרוקן אין אייער וו. צייטונג פאָלגענדען אַפּעל, פאַר וועלכען מיר דאַנקען אייך פאָראויס.

ביי אונז אין לאַסק איז דורך די גמילות חסדים־קאַסע געשאַפן געוואָרן אַ אויפבוי־קאָמיטעט מיטן צוועק צו איבערשיכטן פאַראָרימטע יודישע משפחות, וועלכע זענען אַרויסגעשטויסען געוואָרן פון זייערע פּרנסות, און זיי באַזאָרגן מיט נייע פּרנסות דורך פּראָדוקטיווער אַרבייט.

דער אויפבוי־קאָמיטעט האָט אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן צו באַזאָרגן מיט מעכאַנישע וועב־מאַשינען אַ גרופּע אַרבייטס־פעהיגע קוואַליפיצירטע וועבער וואָס קענען דאָס מעכאַנישע וועבער־פאַך און זענען נישט בכוח זיך אַליין צו קויפן וועב־מאַשינען.

דער אויפבוי־קאָמיטעט האָט זיך באַמיהט אין די „ציעקאַוועס" אין וואַרשא וועלכע האָט אָסיגנירט אויף דעם צוועק אַ באַדייטענדע סומע, פאַר וועלכע עס איז איינגעקויפט געוואָרן מעכאַנישע וועב־מאַ־שינען און עס איז איינגעאָרדנעט געוואָרן אַ יודישע מעכאַנישע וועבעריי, אין וועלכע עס אַרבייטן אויס־שליסליך בלויז יודען.

די יודישע מעכאַנישע וועבעריי אין לאַסק שטייט איצטער דער אויפזיכט פון דער גמילות חסדים קאַסע וועלכע איז פאַראַנטוואָרטליך פאַר די אַריינגעגעבענע מאַטעריאַלן אויסצואַרבייטן און פאַר דער גוטער אויסאַרבייטונג.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו די יודישע טעקסטיל־פאַבריקאַנטען אין לאָדז אונטערצושטיצן אונזער אַקציע, וועלכע האָט אַזאַ גרויסן ציל צו איבער־שיכטן אָרימע יודישע פאַמיליעס אַרויסגעשטויסע־נע פון זייערע פּאָזיציעס און זיי באַזאָרגן מיט נייע פּרנסות, או זיי זאָלן אָהנע געבען צו אַרבייטן אין דער מעכאַנישער וועבעריי ביי דער גמילות חסדים־קאַסע אין לאַסק, וועלכע נעמט אָן אַרבייט אויף זעהר צוגענגליכע באַדינגונגען און זאָרגט צופרידען צו־שטעלן דעם פאַבריקאַנט וואָס וועט אַריינגעבן צו אַרבייטן.

מיט אַלע אָנפראַגן זיך צו ווענדן צו דער גמילות חסדים קאַסע אויף דער אַדרעס:

(D) Stow. Dobroczynne p n. Kasa Bezprocentowych pożyczek. Gmiłus Chesed"w Łasku

מיט כבוד

די פאַרוואַלטונג פון דער גמילות־חסדים קאַסע אין לאַסק

וועגן דער פאַראייניגונג פון ביידע יודישע טישלער־צעכען אין לאָדז

דער טישלער־צעך גדאַנסקאַ 40 בעט אונז צו פאַרעפנטליכן פאָלגענדען בריף:

אין סעפּטעמבער פ. י. איז געשאַפן געוואָרן אַ געמיינשאַפטליכע פאַראייניגונגס־קאָמיסיע פון ביידע צעכן (גדאַנסקאַ 40 און בזשעזשינער 7) די קאָ־מיסיע איז אויפן רוף פון גדאַנסקאַ 40 עטליכע מאָל זיך צונויפגעקומען און די אונטערהאַנדלונגען זע־נען שוין געווען אויף אַ האָר, פלוצלינג האָבן די קאָמיסיע־מיטגלידער פון בזשעזשינער 7, אָנגעהויבן צו סאַבאָטירן די אַרבייט פון דער קאָמיסיע, און זענען אויף 3 מאָל ריפן איבערהויפּט נישט גע־קומען. די קאָמיסיע־מיטגלידער פון גדאַנסקאַ 40 האָבן באַשלאָסן צו פאַרעפנטליכן די דאָזיגע האַנדלונג פאַר דער געזעלשאַפטליכער עפנטליכ־קייט, איבערצוגעבן די אונטערהאַנדלונגען און שאַרף פּראָטעסטירן קעגן דער טרייבשאַפט פון אַזער בזשעזשינער 7.

די פאַרוואַלטונג פון צעך האָט די שטעלונג אָפּ־געשטעלט.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód.
Pomyślcie o tem i złóżcie o f i a r ę
na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

אָפּשפּאָרונגס־דעפּאָזיטן אין פּ.ק.אָ. אין יאַנואַר 1937

אין חודש יאַנואַר זענען די אָפּשפּאָ[רונגס]־דעפּאָזיטן און די צאָהל אָפּשפּאָרער שטאַ[רק] געשטיגן!

דער שטאַנד פון די דעפּאָזיטן האָט [זיך] פאַרגרעסערט מיט 11,427,940 זל. דערגר[ייכנ]דיג אויפ'ן 31 יאַנואַר 1937 די סומ[ע] 674,977,109 זל.

גלייכצייטיג מיט'ן וואוקס פון דעם [אָפּ]שפּאָרונגס־דעפּאָזיטן האָט זיך אין דער צייט פאַרגרעסערט דער צאָהל אָפּשפּאָרער אין [...] אין פערלויף פון חודש יאַנואַר האָט די פּ. [...] אַרויסגעגעבן 53445 נייע אָפּשפּאָרונגס־בי[כלעך] דערגרייכנדיג אויפ'ן 31 יאַנואַר 1937 די [...] געמיינע צאָהל 2,329,148 טעטיגע ביכלעך.

זעלבסטמאָרדען

(א) אין פעלד ביי דער סטאָלאַרסקע גאַ[ס] זיך דער 45־יאָהריגער יוזעף פּאַפּראָצקי (טשעמבנאַ 23) מחמת אַ קריגעריי אין דער [...] אַריינגעשאָסן אַ רעוואָלווער קויל אין [...] אַריין. אויפ'ן וועג אין שפּיטאָל איז ער גע[שטאָר]בען.

* * *

(א)) אין זיין וואוינונג אויף דער אַנט[...] סקאַ 14 האָט זיך אויפגעהאָנגען דער 39־יאָ[הריגער] סטאַניסלאַוו גראַבאָווסקי. ער איז אַריבערג[עבראַכט] געוואָרען אין שפּיטאָל. די סיבה פונ'ם זעלבסט[מאָרד]פּרוב איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרן.

* * *

(ז) אויף אַל. אוניע האָט זיך נעכטען מיט יאָ־נע די 19־יאָהריגע אַרבייטסלאָזע אין לאָזע דינסטמיידעל וועראָניקאַ יאַוואָרסקאַ. [...] טאָוויע האָט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

איבערגעפאָהרען

(א) אויף דער זגערזשער גאַס איז אי[...] פאָהרען געוואָרען דורך אַן אויטאָ דער [...] ריגער אהרן פרייזמאַן (זגערזשער 8). איינג[...] צוקאַליעטשעטען מיט אַ צובראָכענעם פוס [...] איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

((ז) אויף דער טרעמבאַצקאַ גאַס איז [איבער]געפאָהרען געוואָרען דורך אַן אויטאָ דער [...] ריגער אהרן וויינבערג פון זשגאָווסקאַ 82. טאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף און געפיהרט אהיים. דער שאָפער איז אַנטלאָפן.

צובראָכענע פיס

(ז) דער גליטש אויף די גאַסען האָט געבראַכט צו פאָלגענדע קרבנות:

אויף דער זשעראָמסקיעגאַ גאַס האָט [זיך] צובראָכען אַ פוס דער 26־יאָהריגער הענעך [...] (פון מיצקעוויטשאַ 10); אויף דער [...] גאַס האָט זיך צובראָכען אַ פוס די 53[־יאָהריגע] רחל קירשענבלאַט (פון לוטאָמיערסקאַ 23) [...] 32־יאָהריגער זיגמונט טוואָשניעווסקי (סרעבר[...]) 58 האָט זיך צובראָכען אַ פוס אויף „זיין" [...] פּאָגאָטאָוויע האָט זיי אַלע ערטיילט [ערשטע] הילף.

זיך אָפּגעבריהט

(א) אויף דער טשאַצקיעגאָ 23 איז [...] ריגע סאַבינאַ מישקאָווסקאַ אַריינגעפאַלען [אין אַ] באַליע קאָכעדיג וואַסער און זיך געפעהרליך בריהט אויפ'ן גאַנצען קערפּער, פּאָגאָטאָוו[יע האָט] דאָס אומגליקליכע קינד אין אַ שווערען [...] אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Dr. **Trepman**

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס[...]
הויט־און מאַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
אויף אַלע אַרט אַנאַליזען.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 12־[...]
נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—9

Dr.
Wołkowski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238־02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטן
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוו[נט]

דער גורל פון אַ פרוי

סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן

(78

— קאַרל, כאָטש איך וואָלט פון דיר געוואָלט הערען יעדען טאָג, יעדע שעה, פונדעסטוועגן דענק איך, אַז עס וואָלט געווען פּראַקטישער דו זאָלסט מיר קיין בריף נישט שרייבען: פּאַריז איז פול מיט דיר מישע שפּיאָנען. די בריף קאָנען נאָך אייכפאַלען אין אַזעלכע הענט, וואָס זאָל זיין פאַר דיר שעדליך.

— איך וועל זיי דאָך אָבער שיקען פון אַ פּלאַץ, וואָס איז ווייט פון אונזער קוואַרטיר?

— ס'טאָר נישט זיין דער מינדסטער שפּור!

— ביסט גערעכט! מיין ליעבע מייערע! איך ווייס אָבער נישט, צי איך וועל זיך קאָנען איינהאַלטען און דיר נישט שרייבען.

— וועסט מוזען!

זי האָט איינגעזעהען, אַז זי האָט זיך שוין צו־פיל פאַרעדט וועגן שפּיאָנאַזש און האָט אַרויסגע־ריסען אַזוי פיל וויסען וועגן דעם ענין, אַז עס קאָן שוין באַלד ווערען פאַרדעכטיגט. זי האָט דעריבער טליך גענומען פאַרדרייען דעם געשפּרעך.

— אָך, לאָמיר וועגען דעם נישט ריידען, עס טרייבט מיך אַריין אין אַ שרעקליכער שטימונג, ווען איך דענק וועגען דער מלחמה!

עס איז שוין געוואָרען גוט טאָג. אין דרויסען האָט זיך נאָכן שטורעם אויסגעלייטערט, און אַ יונגע זון האָט אַריינגעשיינט דורכן פענסטער.

געבריאַנד האָט אַ קוק געטאָן אויפן זייגער און געזעהען, אַז עס איז שוין צייט פאַר איהם זיך נעה־מען גרייטען צו דער רייזע. זיי זענען אַרונטער פון בעט זיך אָנגעטאָן, און געזעגענענדיג זיך מיט איהר, מיט די הארציגסטע ווערטער, האָט געבריאַנד זי פאַרלאָזען, און נישט ווייסענדיג פון גאָרנישט, האָט ער זי איבערגעלאָזען הילפלאָז און אומבאַשיצט אין איהר ביטערען שיקזאַל...

פאַרן אַוועקגיין האָט ער איהר איבערגעלאָזט זיין אַדרעס וואוהין זי זאָל איהם שרייבען, אויב זי וועט געפינען פאַר נויטיג.

ווען זי איז געבליבען אַליין, איז זי צוגעגאַנגען צום בעט, זיך אַ וואָרף געטאָן אויף דעם: און מיד פון דער טראַגישער נאַכט מיט איהרע פערדרייהטע אומגליקליכע פאַסירונגען, וואָס האָבן איצט אין איהר געראַנג אָנגענומען די פאָרם פון אַ ווילדען קאָשמאַר — איז זי איינגעשלאָפען.

ווי נאָר זי איז אַנטשלאָפען געוואָרען, האָט זיך די טיר פאַמעליך געעפענט און פאָן־דיזענבאַך האָט פאָרזיכטיג געקומען אַרייגקוקען דערזעהנדיג, אַז זי שלאָפט אין איין איהר האַנד איז צוזאַמענגעקוועטשט אַ שטיקעל פּאַפּיר. איז ער אויף די שפּיץ פינגער צו איהר צוגעגאַנגען פאָרזיכטיג אַרויסגענומען דאָס שטיקעל פּאַפּיר.

ווען ער האָט אויפן צווייטען טאָג גענומען אויס־פרעגען רחל'ען, צי זי האָט עפּעס ביי געבריאַנדען אויסגעפינען און דאָס דערשראָקענע מיידעל האָט מיט אַ ציטערדיגער האַרץ געענטפערט, אַז גאָרנישט, אַז זי האָט גאָרנישט געקענט אויסגעפינען און זי האָט דערפאַר דערוואַרט דעם שווערעליכסטען פּסק — איז זי ערשטוינט געוואָרען צו זעהן ווי דיזענבאַך באַציהט זיך מילד צו איהר און די גאַנצע זאַך איז איהר געוואָרען פאַרדעכטיג. וואָס דאָ קומט פאָר האָט זי אָבער נישט אָנגעהויבן צו וויסען.

פאַרשידענע פאַרדאַכטען האָבען זיך גענומען איינפרעסען אין איהר נשמה, געטרייבט איהר רוה, פאַר'סמ'ט איהר לעבען און זי האָט געפיהלט, אַז אויב זי וועט עפּעס נישט אויסגעפינען וועט זי אַרונ־טער פון זינען.

זי איז געוואָרען אַזוי נערוועז און ערשיטערט, אַז זי האָט גענומען אָפּטער און אָפּטער טרינקען, כדי זי זאָל זיך איינגאַנצען נישט צוזאַמענברעכען.

רחל, וואָס האָט זיך געטענס זעהר שטאַרק באַ־פריינדעט מיט מאַטאַ האַרי, און אָפט מיט איהר געערעדט וועגען זייטיגע זאַכען און אינטימע אַרבייט — האָט איצט באַשלאָסען צוגיין צו איהר און ביי איהר פּרובירען אויסגעפינען, פאַרוואָס פאָן דיזענ־באַך האָט אָפּגעלאָזט דעם געבריאַנד שפּיאָנאַזש...

רחל איז געווען זיכער, אַז עפּעס קומט דאָ פאָר [...] מען באַהאַלט פון איהר און זי האָט זיך אָנ[געהויבן] מען איבערצוקלוגען די קלוגע מאַטאַ האַ[רי] [ב]יי איהר עפּעס אויסגעפינען.

זי האָט אָפּגערופען איהר קאָלעגע שפּיאָ[נין] איהר געזאָגט, אַז זי פיהלט זיך עפּעס ני[שט] אַ געדריקטער שטימונג און זי וואָלט געוואָ[לט] איהר פאַרברענגען אַ אָוונט.

מיטן גרעסטען פאַרגעניגען, — האָט איהר האַרי געענטפערט.

ווען זי איז צו איהר געקומען, האָט זי [מאַטאַ] האַרי זעהר שיין אויפגענומען און פאַרגעשל[...]

— לאָמיר הײַנט אַביסעל אויסטרינקען [...] ר'חל זיך אויך נישט אַמבעסטען און וואָס [...] אַזוי פאַרטרייבען אומעט אַ ביסעל ווייַן!

— גאָלדענע ווערטער — האָט רחל מיט [...] וואַרטאָן אַ זאָג געטאָן.

עס האָט איהר אַריינגעשפּילט אין האַנט [...] אַז מאַטאַ האַרי וועט זיין אַביסעל שיכור [...] די צונג לויז ווערען און עס וועט זיין לײַכ[טער] איהר עפּעס אַרויסצוקריגן...

מאַטאַ האַרי האָט סערווירט וויין און [...] און ביידע פרויען האָבען גענומען שמועסען [...] זיי זענען געוואָרען שיכור'לעך, האָבען זיי [...] אויסגיסען איינע פאַר דער צווייטער זייער [...]

— מאַטאַ האַרי, זאָג מיר דעם אמת [...] פאַרליבט זיך נאָר קיינמאָל גאָרנישט?

(פאָרטזעצונג קומט)

גיפטיגע יודען-העצע פון ענדעקעס

[ב]ײַ דער זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע ביים לאָדזער שטאָט-ראַט

[בל]וטיגע אַרויסטרעטונג פון ראַטמ. ד"ר ז. עלענבערג

[...] פון שפּעט בײַנאַכט איז געכאַפּט געוואָרן [...] דער שטורמישע זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמי[סיע] [...] ביים לאָדזער שטאָט-ראַט. פאַרשטייט זיך, אַז [...] שטורם איז אַרויסגערופן געוואָרן דורך די [...] יודען-פרעסער.

[...] דער אַמהויב האָט זיך אָנגעהויבן ביים באַהאַנ[דלען] [...] פ.פ.ס.׳ישען פאָרשלאָג וועגן פאַרגרעסערן [...] אויף צו באַשפּייזן די קינדער פון די [...] שולען. ראַטו. קאָוואַלסקי האָט ערקלערט, אַז [...] נעשטימט פאַר דעם פאָרשלאַג, טאָמער בתנאי [...] באַשפּייזונג פון די קינדער זאָל זיך באַגרע[נעצן] [...] נאָר אויף קריסטליכע קינדער. ער האַלט, אַז [...] יודען איז נישטאָ קיין אָרימקייט, די יודען זע[נען] [...] דער, איבעריגנס קענען זיי זיך אַליין [...], אַז קאָוואַלסקי׳ס „קלוגע" רייד האָבן [...] א שטורם איז זעלבסטפאַרשטענדליך. [...] דער תנא־באַרטעק האָט ווייטער גערעדט: די [...] ראַטמענער וואָלטען גוט געטון — האָט ער [...] — ווען זיי וואָלטען דערציילט די יודען, אַז [...] זייערע ענדעקעס זענען אַנטשלאָסען מיט אַלע מיט אַלע [...] די יודען אויסצודאַטען. פאַר די יודען איז [...] די איינציגע רפואה, וואָס דער יוד זשאַבאָ[טינסקי] [...] האָט געגעבען (צווישענרוף פון די ענדעקישע [...] זשאַבאָטינסקי איז דער איינציגער יוד, מיט [...] מיר סאָלידאַריזירען זיך). יודען באַקומען [...] געלד פון אַמעריקאַ. בלויז אין חודש יאַנואַר [...] האָבען זיי באַקומען אַ האַלבען מיליאָן דאָ[לאַר] [...] (הלוואי וואָלט דאָס אמת געווען!)

[...] ענדעק קאָפּטשינסקי דערציילט באַרמהע[רציג] [...] אַז יודען צאָהלען נישט קיין שטייערן, ווילען [...] לעבען אויף „פּאָמאָץ זשימאָוואַ" און פון [...] הילף קאָנען געניסען נאָר קריסטען.

[...] (ענדעק) טענה׳ט, אַז די פּאָלאַקען זענען [...] עליבתים, די יודען זענען אַנטלאָפען עליע[...], עס איז שוין נאָהענט דער מאָמענט, ווען [...] פון זיי פּטור ווערען.

[...] שטאַרקען אָפּשטויס ניט דער ענדעקישער [...] דער ראַטמ. ד"ר עלענבערג, וועלכער האַלט [...] רעדע אין שטעלט פעסט, אַז די יודישע [...] איז שטאַרק באַ׳עוולה׳ט, ווייל אין [...] ניש צו דער צאָהל, וואָס זי רעפּרעזענטירט [...], אין פאַרגלייך צו די שטייערן, וואָס זי [...] צו די אָפּצאָהלען. וואָס זי טראָגט אַריין [...] געניסען די יודען ווייט נישט פון דעם, [...] קומט על פּי יושר. די נויט צווישען די יודען [...] אומבאַשרייבליך. ד"ר עלענבערג זאָגט: איך [...] ווען אפילו די ענדעקישע ראַטמענער וואָלטען [...] אין פאַלוטער יודישע שטובען אָדער [...] אָרעמע יודישע קוואַרטאַלען, צוגעזעהן [...] נויט, וואָלטען אַפילו זייערע שטיינערנע [...] א ציטער געטון. יודען זענען נישט קיין [...]. מיר זענען בירגער מיט בירגער גלייך און [...] בשום אופן נישט מוותר זיין פון דעם, [...] קומט. אגב, רעכענט אויס ד"ר עלענבערג [...], ווען יודישע אינסטיטוציעס און יודישע פ[...] שטיצע נויט - באַדערפטיגע קריס[טען] [...] און נישט דווקא יודען.

[...] ווערט דער ענדעקישער פאַרשלאַג אָפּגע[וואָרפען], עס ווערט אָנגענומען דער פאָרשלאַג פון [...] פ. ס.

[...] שטורם רופט אַרויס דער פאַרשלאַג, וואָס [...] געוואָרען דורך ד"ר עלענבערג אין נאָ[מען] [...] פון די יודישע ראַטמענער וועגן דעם, אַז די [...] זאָל פאַרזאָרגען די יתומים פון די קדושים [...] און זשעגיעל, וואָס זענען געפאַלען פון [...] ענדעקישער רוצחישע האַנט.

[...] ענדעקישע ראַטמענער זענען דאַן אַרויסגער[...] מיט גיפטיגע אַנטי־יודישע רעדעס, אין וועל[כע] [...] האָבען געשריען אַז דער פאַרשלאַג פראָוואָ[צירט] די פּאָלאַקען. זיי, די ענדעקעס וועלען קיי[נמאָל] [...] נישט דערלאָזען אַז דער שטאָט־ראַט זאָל אַזאַ [...] אָננעמען. די יודען ווילען — האָבען די [...] זיך געשריען — אָנלערנען די פּאָלאַקען, [...] זאָלען להבא נישט שלאָגען די יודען.

[...] פּ. פּ. ס.׳ישע פֿון שטעהער פּאָטקאַנסקי און באַרויפסקי האָבען אונטערגעשטיצט דעם יודישען פאָרשלאַג, זיי האָבען געזאָגט, אַז זיי שעמען זיך, וואָס עס געפינען זיך נאָך אַזעלכע פּאָלאַקען, וועלכע קע־נען אויף אַזאַ שענדליכען אופן רעאַגירען אויף מענש־ליכע טראַגעדיעס.

ד"ר עלענבערג שטעמפּעלט אין שאַרפע ווערטער די ענדעקישע ווילדע. ער באַווייזט, אויפן סמך פון שאַטיאַנסקי׳ס פּראָצעס, די פאַרברעכערישע טע־טיגקייט פון די ענדעקעס און דעמאַסקירט זייער אמת׳ן פּרצוף.

ראַטמ. פּאָזנאַנסקי (בונד) לעגט דאַן פאָר, און פאַרשטענדיגונג מיט פּ.פּ.ס., אַז דער פאַרשלאַג פון די יודישע ראַטמענער זאָל געענדערט ווערען אין דעם זין, אַז דער שטאָט־ראַט באַאויפטראַגט דעם מאַגיסטראַט, ער זאָל בכלל אויף זיך נעמען די השגחה איבער אַלע קרבנות פון ענדעקישען טעראָר.

ראַטמ׳ פּאָזנאַנסקי׳ס פאַרשלאַג איז אָנגענומען געוואָרען געגען די שטימען פון די ענדעקעס.

אויספלוג קיין ווינען

אָבפאָהר דעם 28/II ד. י. אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען:

Wagons Lits Cook

PIOTRKOWSKA 68.

טעלעגראַמען

געשלאָסען די ציוניסטישע קאָנפערענץ אין לעמבערג

אָנגענומען אַ רעזאָלוציע צו שטיצען זיך אויף די פּוילישע דעמאָקראַטישע ריכטונגען

לעמבערג, 15 (טעלעפאָניש)

דאָ איז געשלאָסען געוואָרען דער צוזאַמענ־פאָהר פון די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס אין מזרח־גאַליציען. דער צוזאַמענפאָהר האָט אויסגעוויילט אַ נייע עקזעקוטיווע מיט ד"ר שמאָראַק אין דער שפּיץ.

עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז די יודישע פּאָליטיק מוז זיך שטיצען אויף די פּוילישע דעמאָקראַטישע פּאַרטייען. אין אַ צווייטער רעזאָלוציע ווערט אויסגעדריקט צוטרוי דעם יוד. סיים=קאָלאָ.

לעמבערגער קהלה-קאָמיסאַר

אויפגענומען געוואָרען מיט אַ אומזיסטער מוזיק

לעמבערג. 15 (טעלעפאָניש)

היינט האָט איבערגענומען דעם אַמט דער ניי=באַשטימטער קהלה-קאָמיסאַר ד"ר פּאַרנאַס. ביי דער געלעגענהייט האָט דער מיצער, מן הכתם נישט אָן פּאָליטישער כוונה. איינגעאָרדענט אַ אָריגינעלען ספּעקטאַקעל. פאַר׳ן אַריינגאַנג צו דער קהלה האָט מען אוועקגעשטעלט אַן אָרקעסטער און ווען ד"ר פּאַרנאַס איז אָנגעקומען, האָט מען לכבוד איהם אויפגעשפּילט אַ הייטערן מיליטערישן מאַרש. פאַרשטעהט זיך, אַז פון דעם האָט לעמ־בערג געהאַט היימליך.

טויט-פאַלען פון גריפּע

פּאַטער און זוהן שטאַרבען אין איין וואָך

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש)

די גריפּע האָט אין די לעצטע וואָכען אין וואַרשאַ פאַראור־זאַכט קרבנות. דערביי קומען פאָר אויסטערלישע פאַלען. אַזוי איז צו אַ געוויסער פּרוי ט. אויף כלאָדנאַ געקומען פון דער פּראָווינץ איהרע אַ פריינדין, וועלכע איז קראַנק געוואָרען אויף גריפּע, בעקומען אַ לונגען־אַנטצינדונג און געשטאָרבען. באַלד נאָך דער קבורה איז קראַנק געוואָרען די פרוי ט. און איז אויך געשטאָרבען. פאַראַכטאָגען איז געשטאָרבען אויף אַ גריפּע דער 57־יעה־ריגער יחיאל ראַבינאָוויטש. בעת דער קבורה, האָט זיין זוהן, דער 28־יעהריגער אַברהם ראַבינאָוויטש זיך פאַרקיהלט און באַקומען אַ בלוט־פאַרגיפטונג. מע׳ האָט איהם געבראַכט אין שפּיטאָל, אָבער כּיהלעבדיג, אַז עס ווערט איהם ערגער, האָט ער זיך געבעטען, אַז מען זאָל איהם אָפּפיהרען אַהיים. וואו ער איז באַלד געשטאָרבען.

רדיפות אויף יודען אין די דערפער

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש)

שוין אַ פּאָר חדשים, ווי אין דאָרף אַלעכני (10 קילאָמעטער פון קאַסאָוו—לאַצקי), האָט זיך אָנגעהויבען אַן אַנטיסעמיטישע כוואַליע. אין דאָרף האָבען ביז דער לעצטער צייט געוואוינט 15 יודישע פאַמיליעס. שוין עטליכע מאָנאַטען ווי איז די געכט ווערען אויסגעהאַקט די שויבען אין די יודישע וואוי־נונגען, און עס האָט געטראָפען אויך, אַז מען האָט אין יודישע שטובען אַריינגעשאָסען.

12 פון די 15 יודישע פאַמיליעס האָבען דע־ריבער געמוזט פאַרלאָזען דאָס דאָרף. אָבער אויך די איבערגעבליבענע 3 יודישע פאַמיליעס האָבען אויסצושטיין פיל צרות.

Dr. med

HALTRECHT

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף

161 פּיעטריקאָווער 161

טעל. 245-21

נעהמט אָן פון 8 ביז 2 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוו. זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פּרייזען

1-טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאַר כירורגיע פון ציינער, קיהן=באַקען און יאַסלעס

פון Dr. med.

Sadokierski

פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77

עמפּפאַנגס-שטה׳ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאָג.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער · שוואַכע · בעהאַנדלונג סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ · אַנאַליז

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.

Dr. med. **L. Berman**

צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער · שוואַכע-בע־האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

טעאַטער. מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

פאַרן מאָרגענדיגען קאָנצערט פון באַקאַנטען נעגער-זינגער זשול בלעדסיי אין פילהאַרמאָניע

דער באַרימטער נעגער-זינגער זשול בלעדסיי האָט אונגעהויערע מוזיקאַלישע בילדונג און ווערט גערעכנט אַלס איינער פון די בעסטען באַס-באַריטאָנען אין דער וועלט. זיין מוזיקאַלישע בילדונג האָט ער באַקומען פון דעם באַקאַנטען מייסטער קלאָוד וואַרפאָרד אין ניו־יאָרק און פאַריז און דאַן פון דעם מייסטער לואידזשי פּאַרי-סאָטי אין רוים.

דער נעגער זשול בלעדסיי האָט אדורכגעבראַכט די קאַריערע פון די שוואַרצע, אַריינמרעטענדיג אין קאָסמאָ-פּאָליטאַן - אָפּערע אין ניו־יאָרק, וואו ער האָט געשפּילט הויפּט-ראָלען.

דער קאָנצערט פון פענאָמענאַלען נעגער-זינגער קומט פאָר מאָרגען, דעם 17 פעברואַר, האַלב ניין אין אָוונט אין פילהאַרמאָניע מיט זיין גרויסען אָריגינעלען פּראָ-גראַם.

שפּאַניען און פאָלקס - טענץ

די באַריהמטע טענצערין נאַלי מאָראַלעס, וועלכע ענטציקט די גאַנצע וועלט, וועט ערשיינען אין לאָדז,

דאָנערשטאָג דעם 18 נאָוועמבער ה. י. האַלב ניין אָוונט אין פילהאַרמאָניע זאָל אין אַ הערליכען פּראָגראַם פון פייערדיגע שפּאַנישע טענץ.

נאַלי מאָראַלעס שאַפט טאַנץ קרעאַציעס, וועלכע פאַר־באַפּען די צושויער מיט דעם טעמפּאָ, אָרגיע פון קאָס-טיום-פאַבריגקייט.

דער דאָזיגער טאַנץ-אָוונט וועט זיכער האָבען דעם געהעריגען ערפאָלג.

פון די פוילישע טעאַטערס

אין שטאָטישען טעאַטער ווערט היינט 7.30 אָוונט געשפּילט „בענבען".

— אין טעאַטער פּאָלסקי ווערט היינט 8.30 אָוונט געשפּילט „פּראָפּעסיאַ פּאַני וואָרען".

— אין פּאָפּולאַרני ווערט געשפּילט היינט 8.30 אָוונט „דאַמי אי הוזאַרי".

ראַדיאָ - פּראָגראַם

דינסטאָג, דעם 16־טען פעברואַר.

6.33 — גימנאַסטיק. 6.50 — מוזיק (פּליטען). 715 — מאָרגען ידיעות, 7,35 — קאָנצערט. 8 — אויידיציע פאַר שולען, 11.30 — אויריציע פאַר שול-קינדער, 11.57 — ציימזיגנאַל, 12.03 — יול. האָראָוויטש און יהודה מענוכין (פּליטען), 12.— מיטאָג־ידיעות. 12,50 — פּליטען. 2.57 — לאָדזער בערזע. 3 — ווירטשאַפטליכע ידיעות. 3.15 — העלאומע קאָנצערט. 3.40 — שמועס וועגען אַקטועלע ענינים. 4 — איטאַליענישע לידער (פּליטען). 4.45 — פון פּ.ק.אָ. 5.15 — מוזיק. רעפּאָרטאַזש. 6 — אַק־טועלע ידיעות. 6.10 — ספּאָרט אין שטעט און שטעטלעך. 630 — פּיאַנאָ-קאָנצערט פון פּוילישע קאָמפּאָזיטאָרען. 6.50 — אַקטועלער שמועס. 7 — דיסקוסיע. 7.20 — קאָנצערט פון אַ מיליטערישען אָרקעסטער, 8 — שמועס וועגען מוזיק, 8.15 — סימפאָנישער קאָנצערט (פון פּאָזען). (בעת דער פּויזע 9 — אָוונט ידיעות און אַן אַקטועלער שמועס). 10.30 — פּאָעזיע. 10.45 — טאַנצמוזיק.

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

האָלאַנד	–	–	–	–	288.10
לאָנדאָן		–	–		25.88
ניו-יאָרק (קאַבעל)		–	–	–	528,3/4
פּאַריז	–	–	–	–	24.62
פּראַג	–	–	–	–	18.41
ציריך	–	–	–	–	120,60

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

ב. פּ.	–	–	–	–	108,50
3 – אינוועסט. I		–	–	–	65,00
3 – II		–	–	–	65,65
4 – דאָלאַרובקע		–	–	–	48,25
– סט.	–	–	–	–	447,
5 – וואַרש.		–	–	–	55,50
5 – לאָדזער		–	–	–	49,50

בלוטיגער אָנפאַל אויף גדאַנסקאַ גאַס

יעהרענעכטען 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג איז פאָר׳ן הויז אויף גדאַנסקאַ 22 פאָרגעקומען אַ בלוטי-גער אָנפאַל.

פון דעם סאָכאַטשעווער שטיבעל, וואָס געפינט זיך אין דעם הויז איז אַרויסגעגאַנגען דער 59-יעהריגער בצלאל קאַמיאַנקאַ אַ בעלעכער (11 ליס-טאָפּאַדאַ 4). אויף איהם איז אָנגעפאַלען עפּעס אַ פאַרשוין, וועלכער האָט איהם עטליכע מאָל געשטאָכען מיט אַ מעסער און איז נעלם געוואָרען.

דעם פאַרבלוטיגטען בעלעכער האָט מען אָפּגע-פיהרט אין לאָקאַל פון 4-טען קאָמיסאַריאַט, וואו מ׳האָט אַרויסגערופען די שטאָט׳שע פּאָגאָטאָוויע. דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט די וואונדען פון קאַמיאַנקאַ׳ן. די פּאָליציי האָט אָנגעהויבען אַן אויס פאָרשונג.

ZACHETA

זגערזשער 26

היינט און פאָלג. טעג גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם

I

„ריזש"

אין דער הויפּט-ראָלע

Marlena Dietrich i Garry Cooper

II

כ׳האָב זי דער 1-טער געקושט

מיט **LJANA HAID**

אָנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאָג—12 בייט.

„קאנסום"
ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור

פון היינט, דעם 16-טען פעברואר ד. י. הויבן מיר אן אונזער יערליכע
ווייסע וואך
מיר בעטען די געעהרטע קונדשאפט אונז באפאלען צו בעזוכען

אין די ניי-ערעפענטע און שעהן דעקארירטע זאלעס פון „קאנסום"
KONSUM
Wid. Widzewskiej Manufaktury S.A.
ראקיטשינער 54. צופאהר מיט טראמוואיען

היינט גרויסע פרעמיערע!
Errol Flynn דער אומפער-געסליכער „Kapitan Blood" אלס אדלער פון קרים
אין גיגאנטישען פילם רעזשי פון CURTIZ
„שארזשא פון דער לייכטער בריגאדע"
Szarża lekkiej brygady
אין די איבריגע ראלען: Olivia de Havilland i Donald Crisp

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

NOWOCZESNE
Dr. Jungh wieczne pióro poleca JERZY MILL Łódź, Piotrkowska 73
Wielki wybór wiecznych piór wszystkich firm.

Dr. med.
HERSZFINKIEL
ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף שרודמיעסקא
פראנט, I שט. טעל. 1-87

Doktór
Klinger
ספעציאליסט
פאר ווענערישע, הויט- און סעקסואל-קראנקהייטען
Andrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9—11 פארט. און פון

בעקאנטמאכונג.
צו אלע ווילע-בעזיצער פון פארשטעטן, טושין-לאס, סכאדראווע-גורא!
מיר מאכען בעקאנט, אז ס'ווערען אויסגעפילט די וויכטיגע Wykaz lokali אין לאקאל פון פעראיין גדאנסקא 40, דינסטאג און מיטוואך פון 8—10 אוונט, און זונטאג פון 11—2 נאכמיטאג.
די פערוואלטונג.

Dr. med.
M. JAKOBSON
choroby chirurgiczne
(spec. chirurgia kostna)
ul. Dr. Sterlinga 22
telefon 174-42.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

צו קריגן אין אלע אפטייקן, אפטייק-סקלאדן און פארפומעריעס.
Fabr. Chem. - Kosm.
„Pharmachemja", Bydgoszcz.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפעראטורע: פונקטליך און רעעל; — געדענקט די אדרעס עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים

לערנט אייך טאנצען
אין דער בעוואוסטער
טאנץ-שולע
פון ש. קאזאנאווסקי
וואלטשאנסקא 35 טעל. 241-45
פרייטאג פון 7—10 אוונט
שבת פון 3,30—7 נאכמ. ספעציעלע געשל. קרייזן פאר לאנג-געקליידעטע.
שבת און זונטאג פון 6,30—10 אוו.
אלגעמיינע פראקטישע טענץ.
מעסיגע פרייזן.
פיינע געזעלשאפט.

קליינע אנאנסן
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

SKLEPOWE urządzenie dla kon... galanterii, manufaktury, perfu... komfortowo w częściach lub w ... tanio do sprzedania. Zgłoszenia ... Pfeffer, Piotrkowska 113.

Zaginiony został weksel na Zł. ... pł. 28/II—37 r. wyst. D. Wajsel... Skąfna 9, na zlec. F. Birensztok. ... ny weksel unieważniam.

א בשורה טובה פאר מחו...
דער ניי-רעמאנטירטער ענגלישע... (וואלטשאנסקא 5) מיט א שענע... מענער-זאל. מיט א גרויסער היגי... כשר'ער קיך. הערליכע בעלייכט... די נייעסטע געשירען און מיש... און שעהנע דעקאראציעס. איז ... דינגען אויף חתונות נור פאר ... אלעס 1-טער מאי 2.

אין פערלויף פון 3 מאנאט... איך די העברעאישע שפראך אין... און אין שריפט מיט אלע כללים ... אויף מפטיר מיט א דרשה צו ... מצוה. פרייז צוגענגליך. מיין ... גדאנסקא 24, לעהרער א. איסקין...

שרייבען שעהן און ש...
לערנט אויס דער בעוואוסטער ק... ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אוי... אויסגעלערנט שרייבען א גוטען ... בריף אין 15 לעקציעס אפילו ד... קאן גארנישט שרייבען. די עלטער... נישט קיין ראלע. די פרייזן—צו... אלעס 1-טער מאי 4, ביי ליפשיץ...

אכטונג, לאקאטא...
און סובלאקאטארע...
ווער פון אייך ס'האט צו'עקסט... דירה-געלד-פראצעס אדער אנ'... וואוינונגס-ענין, מוז זיך תיכף וועני... יוד. לאקאטארן-פעראיין (פיעטרי... און ער וועט גלייך בעקומען דינונ...
דער סעקרעטאריאט איז טע... טעגליך פון 6 ביז 9 אוונ...

פרייע פאסטענס
ס'ווערט געזוכט א יונגערמאן פון 18—20 יאהר, וואס קען נייהען אויף א מענסקע מאשין. צו ערפאהרען פאמאר-סקא 3, וו. 44.

פערשידענעס
וואס יעדער איינער דארף צו וויסען וועגען שלח-מנות אויף פורים, אז די שענסטע און בעסטע מצה-טאשען, געשמיקטע בלוזען און פערטיגע קישעלעך בעקומט איהר נאר ביי אפאטאווסקי, פיעטריקאווער 8.

איך זוך א שותף ביז 1500 זל. צו אנ'איינגעפיהרטע קאווע-ברענעריי מיט בעזיכערטעס פערדינסט וועכענטליך. — אפערטען אין אדמ. אונטער „K".

א טיכטיגער אדמיניסטראטאר זוכט אנצונעהמען הייזער אויף דזשערזשאווע, איך אויך אדמיניסטראציע געגען קויציע. אפערטען אין אדמ. אונטער „10 000".

ס'ווערט געזוכט א פלעגערין צו א קראנקע פרוי אויף מאנאטליך. צו ערפאהרען פילנאצא 6, מ. פרענקעל.

צו פערקויפען צוגענגליך א שפייז-צימער. צו ערפאהרען א גאנצען טאג פל. קאשטשעלני 4, וואהנ. 4.

א ניי-מאשין צו הענטשקעס אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. צו ערפאהרען ביי ר. יאקובאוויטש, שענקיעוויטשא 22, לעצטע אפיציגע, 1. שטאק.

וויכטיג פאר אלע!
טריפעריגע, קאנהערטען, רעגנונגען, מעטערגאנגס, חתונה-קארטען, פערש. עטיקעטען,
מיטען-אפיקעטען, מאס-ביכער, ברויט-עטיקעטען, טריקא-עטיקעטען, שפריטות באנדעראל און מהיטאריושען,
מיט די מאדערנסטע שריפטן
קאמפעטענט
די שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

לעטשניצע
פאר וועגערישע-קראנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען-דאקטער פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט.
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
P. Braun
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

אוירען, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזאמען) אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריש פון 9-2 און פון 4-8 אוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

Lekarz-Dentysta
צאהן-ארצט
טאנדאווסקא
האט זיך איבערגעצויגען פון גלובנא 51
אויף פיעטריקאווער 152
טעל. 174-93.
נעהמט אן פון 9 ביז 2 נ"מ און 3—8 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 10—1 מיטאג.

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען.
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאג.

דאקטאר
צ. י. פראוודא
אינערליכע קראנקהייטען
זגיערסקא 20, טעל. 133-26
נעמט אן פון 5—7 אוונט

Dr. O. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz w niedzielę i święta od 10—1.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

פעהלערען וועלכע קומען פאר נישט פרינציפיעל... האלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום... קען די אנאנס ערער צוריקצוציהען פאר דעם...
פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען אי... פערלאג נ י ט פעראנטווארטליך. די ארטיק... ביע איז נעמן ביינאכט און בייטאג אהן...

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים.
אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

... טעקסט — 40 ג. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. ... פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. ... נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין ... דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווער... טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 ... אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 ... פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אנאנסען - פרייז:
... טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.
... טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.
... א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21